

glo. ista non recte loquitur. **¶** Not. ibi usurpare
presumunt. capit. n. in mala partem verbum usur
po. c. generali. de elec. li. vi. c. augustino. xi. q. ij.
Simile dicitur de verbo extorquere vt in. c. ad
nostra. el. ij. de iureiur. z in. c. cu tu. de usur. z in. l.
si seruo. ff. de here. insti. z ibi Aug. dicit se vidisse
de facto sindicari quendam potestatem qui tenebat
de omnibus extorsionibus qz fuit sindicatus de
omnibus iniustis sententiis executioni mandat
quod est bene notandum. **¶** Et ex hoc tex. colligit
do. **¶** De. q. coitas z vniversitas pot. inferre vni
turbatiua. z sic potest delinquere. c. dilectus de si
mo. quem passum ibi luculenter examinaui notat
Inno. in. c. graui. de sen. excō. **¶** Not. ibi i cuius
quasi possessio. q. incorporalia nō possident sed
quasi facit. c. si. s. de iudi. vide ibi deā. z est glo. h
¶ No. ibi fuisse ac esse casum expressum q. inter
dicto vti possidetis debet agens narrare se fuisse i
possessioe vel quasi repute porrecti libelli probat
insti. de interdic. s. hodie. z. s. retinende. z in. l. i. s.
interdictum. ff. vti possidetis. **¶** Sed ego pōdero
vni quod ad istū tex. est nouum q. non est necesse
q. agens interdicto vti possidetis deat dicere i li
bello se possidere naturaliter aut ciuiliū sufficit
simpr. dicere se esse in possessione vel qsi. pro quo
allego. d. l. i. s. interdictū. nisi rei interesset vt ibi
p. Bar. **¶** Colligunt etiā doc. hic ex eisdem vbi
q. non procederet libellus si diceret se fuisse i pos
sessione qz tacite v. negare se esse in possessione s
pnti. de quo plene p. Ly. z alios in. l. edita actio.
C. de eden. z per glo. in. d. l. certum. s. i. z ibi bar.
ff. de ptes. do. Ant. i. c. exatata. s. de iudi. z l. c. i.
j. de libel. obla. z p. sequens v. hic casus de ro
quod dicit glo. in. d. l. certum. s. i. **¶** Tu pōdera. c.
preterea. de transac. vbi apponit verbū qdam qd
verbum recte est abnegatiuum de presenti. ergo
si non apponeres dictio qdam nō videret abne
gare de presenti. nam qui olim possedit psumitur
hodie possidere. l. siue possidetis. C. de proba. et
facit tex. in. l. si rem. ff. de rei vendi. vbi sufficit di
cere rem meam lz non dicat de pnti. ergo sup. hie
ponitur hic z esse. **¶** Nihilominus dux esset i sti
mulum calcitrare. qz iste tex. ponit hanc practica
libellandi. z vt videmus ius canonicum est pra
ctica iuris ciuilis. z iō faciēdū est vt dicit iste tex.
iuxta illud **A** bone maiori discat arare minor.
¶ Et pondera etiā qz iste tex. probat q. iste epi
scopus non fuit spoliatus qz si spoliat⁹ fuisset in
tentasset interdictum vti vi quod datur spoliatis
z eiectis vt in. c. consultationibus. de offi. deleg.
z per totum de resti. spo. z ideo tex. hic dicit pre
sumunt usurpare per violentiam quasi per turba
tionem. z ideo non fuit spoliatus episcop⁹ sed tur
batus. **¶** Conuenitur tamen ad similitudines inus
soris coraz iudice ecclesiastico ille qui turbat pos
sessionem ecclesie. **¶** No. ibi admodum iniquum
tex. iudicio meo terribile omnibus pontificibus
episcopis z ceteris prelatiis. probat. n. esse magna
iniquitatem bona collata ecclesijs deputare ad
alium vsum q. ad vsum ecclesiarum. ergo sequit^r
q. magna iniquitas exercetur. **¶** Adnci potest sin
gulare dictum Aug. in. c. non licet pape. xi. q. ij.
vbi voluit q. papa peccat mortaliter locupletan
do suos consanguineos de bonis temporalibus

ecclesie. z facit quod dixit Gal. in. l. si testamen
tum. C. de testa. vbi voluit q. non licet pape alte
rare ea que relicta sunt per fideles pjs locis de
potentia absoluta posset alterare ad alium vsum
tamen pium vt in cle. quia contingit. de religiosis
domi. **¶** Et vide similem modum loquendi in. l. i. s.
v. admodum iniquum. C. ne quis in sua cā. La
ueant ergo domini clerici deputare talia bona ad
alium vsum. c. iniustum. de rerum permutat. de
consecra. di. i. c. ligna. z. c. vestimenta. x. q. i. c. qz
sacerdotes. z. c. sanctorum. z facit pulchre tex. in
e. qui pecuniaz christi aufert intercipit aut surri
pit vt homicida apud tribunal iudicis deputabit
xi. q. ij. alias. i. **¶** No. ibi pro remedio peccator
q. collata ecclesijs titulo lucratiuo videntur col
lata pro anima z ad piam cām fm do. Anto. **¶** S
ego pondero istum tex. contra doctrinam Bart.
in repetitione. l. i. C. de sas. sanc. eccle. vbi dicit q.
ecclesia non debet acceptare legatum eius quem
constat decessisse in peccato mortali. vel eius qui
decessit in notorio peccato mortali. c. quia in
omnibus. de usur. c. placuit. xxiij. q. v. z quod vo
luit Inno. in. c. cum voluntate. de sen. excōm. de
quo dixi plene in. c. filius. de testa. **¶** Nam si pro re
medio peccatorum relinquuntur. ergo licet con
stet esse in mortali peccato tamen redimit animas
suam propter huiusmodi relicta. nam videt esse
signum penitentie ex quo vult se redimere a pec
catis. z sic non est sine dubitatione illa doctrina
Bart. **¶** Et pondera illud verbum collata vel re
licta quia primum verbum comprehendit actum
inter viuos fm verbum comprehendit vltimā vo
luntatem fm Philip. z do. Gardi. qui allegant
l. i. ad si. ff. de tabu. exhb. **¶** Ego allego. c. iij. de pe
culi. cle. vbi dixi. vide. l. iubemus. s. si. C. de sac.
san. eccle. l. cum oportet. s. fin. autem. C. de bo. qz
libe. l. hoc sermone. ff. si liber ingenuus esse dicat
l. cum ante. C. de dona. ante nup. l. his verbis. ff.
de here. insti. aucten. de here. z falci. s. ex here
datos. glo. in cle. i. alias. ij. de iur. patro. **¶** No.
ibi ecclesijs. supplet Hosti. vel alijs pjs locis. c.
officij. z. c. requisisti. de testa. **¶** Ego allego. c. i. z. c.
ex litteris. de consue. z ibi do. **¶** De. c. i. s. hec aut.
de elec. li. vi. z ibi diuinaui. c. generale. z. c. sciant.
c. cupientes. s. i. do. ti. li. vi. z. c. ij. de suppl. negli.
prela. eo. li. l. omnia priuilegia. C. de epi. z cleri. z
ibi Bar. **¶** Ex quo resultat vnum quod tibi vide
bitur nouum q. turbans possessionem hospitaliū
tanq. sacrilegus est excōicandus z fortius est ex
cōmunicatus surripicns bona hospitalium quod
bene notabis contra multos laicos. **¶** Nota ibi
vel alijs iustis modis. quia exponit Hosti. cm
ptione z permutatione z vsucaptione insti. de rez
dignione. s. per traditionem. l. traditionibus. C.
de pactis. **¶** Sed do. Gardi. dicit q. generaliter cō
prehenduntur omnes iusti modi acquirendi. **¶** S
ego colligo quod hic probatur q. lex vel statutum
loquens de rebus acquirendis intelligitur si iu
stis modis acquirantur alias secns. facit. l. quod
seruus. ff. de acqui. poss. l. cum oportet. C. de bo.
qz liber. l. cetera. s. mala medianta. ff. sa. here.
quod est bene notandum contra multos religio
sos iurantes temporalibus qui conantur acgrere
suis nonasterijs per omnem iniustum modum.

5

Cno. ibi inuasores. q. inuasores rerum ecclesie sunt sacrilegi fm do. Lardi. alibi autem appellantur homicide fm Philippū. vt i dicto. c. qui ebisti pecuniam. Sed do. Anto. melius colligit hic q. sacrilegium comittitur non solum quando res ecclesie occupantur sed etiaz quando ecclesia turbatur in sua possessione. z sic competit ecclesie iurisdictio contra laicos non solum propter vim expulsiuam sed etiam propter vim turbatiuam. z inquietatiuam. potest ergo agi contra laicum in terdicto vti possidetis in foro ecclesiastico. c. euz sit generale. c. si clericus laicum. supra eodez. Et eodem modo detinentes bona ecclesie sine violentia tamen contra voluntatem ecclesie dicunt sacrilegi. xvi. q. iij. c. si quis mancipium. xvij. q. iij. c. attendendum. Et colligit etiam do. Anto. q. sacrilegi nō sunt ipso iure excomunicati sed excomunicandi. quia iste tex. dicit supponendi sunt anathemati. z ita etiam colligit hic do. Abb. libet in medium afferre illud quod scribitur in passione dominica vos nescitis quicquid. Unde pondera. c. cum sit generale. s. eo. vbi tex. dicit qui sacrilegi sunt vbi tex. dicit q. detentores rerum ecclesie sunt proprie z iure sacrilegi. Sed illi qui turbant possessionem ecclesie non dicuntur esse vere sacrilegi sed sunt tanquam sacrilegi. z ista dictio tanquam est nota improprietatis vt habetur in. c. pro vt. de dolo z contum. z sic aliquando est nota proprietatis illud est improprie z contra suā propriam naturam vt per glo. in. c. parrochianos. de deci. iuxta illud quod sacro scribitur euangelio. Quasi geniti a patre. cum ergo iste tex. appellet turbatores possessionum ecclesie esse tanquam sacrilegos. ergo proprie z stricte non sunt sacrilegi sed tanquam. Et hoc est quod voluit recte intuenti decidere iste tex. Tene menti quia est vera inuentio licet a tenui z parum docto inuenta. z est vtile istud propter constitutiones ecclesie penales apponentes penas sacrilegis vt comprehendant inuasores rerum ecclesie z non turbatores rerum ecclesie per istum tex. quia statuta penalia sunt restringenda ad casum proprium de peni. di. i. s. pene. l. si pzeses. l. si de interpretationi. ff. de pen. z in casu proprio. c. susceptum. de rescrip. in. vi. z in. c. in nostram. de iniur. z dam. da. l. iij. s. hec verba. ff. de nego. ges. l. quicquid astringende. ff. de verb. obligati. **N**ota practicam concludendi in interdico vti possidetis. agitur enim vt aduersari cesset a turbatione z inquietatione z ne in futurum turbet. l. harum. ff. si seruit. vendicetur. c. licet. causam. de probatio. **I**tem ad interesse de preterito z ad damna z iniurias. z sic in eodez libello potest quis consequi iniurias z interesse. z quod pl. est probatur hic clericum et nomine ecclesie posse petere satisfactionem iniuriarum. facit. c. grauis. de resti. spo. c. olim. de iniuri. c. si canoniti. de offi. ordina. li. vi. z arguit dominus Petrus de aneb. hic in quantum in libello potest agi ad iniurias dāna z interesse dicta. l. interdum. ff. de publi. iudici. dicit tamen ad hoc facere. l. interdum. s. qui fure ff. de furtis. z aliter non soluit. **T**u dicas non esse admiratione dignum quod ex eodez crimine competat actio ad interesse z accusatio criminalis. l. q.

6

nomine. ff. de fal. z dicto. s. qui furem. z. c. testimonium. infra de testibus. z quod voluit ibi Bal. si materia subiecta hoc patiatur. **N**ota ibi appellatioue remota quod interdico vti possidetis non admittitur appellatio de quo z de alijs interdictis dic vt in. c. ij. de ope. no. nunc. z i. l. i. C. si de momentanea possess. fuerit appellatum. **N**ota q. in istis criminalibus z casibus in quibus late. est de foro ecclesie sicut ad iudicem ecclesiasticum spectat cognitio ita z executio. z subdit dominus Petrus quod papa sicut papa qui est lex animata in terris mandando cognitiones cause videtur mandare executionem vt in. c. significasti. z in. c. querenti. de offic. delega. Ita cum lex mortua siue constitutio confert cognitionem z decisionem cause videtur mandare executionem quod dicit esse memoria dignum. z refert Oldradum consuluisse vtrum in causis ecclesiasticis criminalibus possit episcopus capere laicum z incarcerare z punire allegat Oldradus consilio. xc. **T**u vero potest dera quia licet videatur committere executionem tamē intelligitur data capacitate iudicantis z exequentis. Nam vt sapienter dixit philosophus in secundo de anima quem refert Bal. in commento. l. vnice. C. de confess. Actus actiuorum sunt in patiente bene disposito. vnde delegatus pape non potest mandare sententiam executioni in rebus temporalis iurisditionis pnta delegatus super dote non mitti in possessionem in rebus temporalibus laici conuenti non subiecti ecclesie. Ita sapienter dicit Angelus in. l. finali. C. de iudicijs. referens fuisse dictum suum Innocen. in. c. verum. supra eodem. quod limitat nisi haberet papa iurisditionem temporalem in loco z ibi Angelus facit memoriam de illo sanctissimo Egidio cardinali auctore sacre domus dominorum hispanorum. Et adduco singulare dictum Innocentij in. c. significasti. de offic. delega. vbi dixit quod si fertur sententia a iudice ecclesiastico contra laicum mandabitur executioni per iudicem laicum non per iudicem ecclesiasticum. z facit glo. singularis in elem. prima. de vsuris. alias in clemen. dispendiosam. d. iudicijs. que dicit quod papa non potest tollere ordinem iudicarium in foro Cesaris iuxta illud Virgilianum Illa se iacet in aula. Et ideo dicit Petrus de ancharano in repetitione. c. ea que. d. regulis iuris in sexto. in vndecima questione quod index ecclesiasticus non potest carcerare laicum criminis ecclesiastico. Sed illud spectat ad iudicem laicum. ad hoc allegat quod notatur in nouella in dicto. c. significasti. Et adduco elegantem textum in. c. cum episcopus. de offi. ordina. libro sexto. vbi dicit quod episcopus carcerat personas ecclesiasticas. ergo sequitur quod non incarcerat personas laicorum. Et adduco elegantem doctrinam Joannis andree in. c. pzo de homicid. libro sexto. vbi dicit quod index ecclesiasticus non potest imponere penam pecuniariam laico sibi non subiecto temporaliter licet incidit in illam penam sed debet illam facere imponi per iudicem laicum. allegat. c. ij. de maleficijs. z. c. postulasti. de iudicis. z. c. cum secundū leges. d. bere. in. vi. facit etiaz iurisditiones distincte sunt

7
r. d. c. quoniam. c. cum ad vex. xvi. d. c. nouit. de
iudi. c. solite. de ma. z obe. iuxta illud Non sili in
perium pelagi. Item in istis casibus iudex ec
clesiasticus debet vti censura ecclesiastica. c. cu. c.
laicus. de fo. compe. li. vi. facit aucten. de manda.
principū. §. si vero canonicū. l. placet. C. de sa. san.
eccle. z per consequens videtur q̄ non poterit exe
qui iudex ecclesiasticus sententiam latam a se cō
tra laicum non subiectum sibi temporaliter. Et
ad istum tex. posset responderi q̄ posito q̄ ista dca
essent vera ad istum tex. dabitur hec responsio q̄
ideo hic mandatur sententia executioni per iudicē
ecclesiasticum ex eo quia Bononia temporaliter
est subiecta ecclesie. z ex hoc sequitur non procede
re illud quod superius collegi ex tex. isto dūz dixi
posse colligi hic Bononiam non esse temporalit̄
subiectam ecclesie. sed tenēdo q̄ iudex ecclesiasticus
potest exequi sententiam latam a se contra laicum
temporaliter sibi non subiectum cessabit istud no
tabile quod hic colligitur Bononiam esse tēpora
liter subiectam ecclesie. Sed q̄ iudex ecclesiasticus
possit distringere laicum pro crimine ecclesiastico
adduco tex. in. c. quisquis. xvij. q. iiii. z quod ha
betur in tex. z glo. in. c. contra idolorum. xvi. q. v
que dicit q̄ pro crimine ecclesiastico potest iudex
ecclesiasticus scarcerare reos illius criminis. z per
consequens poterit incarceratione laicos. facit. c. ij. d.
adulte. facit etiā qualitas criminis facit laicū de
foro ecclesiastico aucten. item nulla cōmunitas. C.
de epi. z cleri. c. ex tenore. c. cum sit generale. c. si
clericus laicum. supra eo. facit. c. i. de offi. ordina.
vbi dicitur q̄ iudex ecclesiasticus inuocat auxiliū
iudicis laici quod videtur sapere vt ipse ecclesia
sticus possit distringere laicos probatur hoc in. c.
felicis. §. si. de peni. in. vi. z in aucten. causa que
fit cum monaco. C. de episco. z cleri. z adduco sin
gularem tex. in. c. pro humani. de homicid. lib. vi.
vbi papa banniuit a toto populo christiano eos q̄
occidunt christianos per assassinos. nec est aliud
bannire aliquem a populo christiano nisi dare po
testatem cuiusq̄ occidendi eum z sic exequendi
vt ibi dicit dominus Dominicus allegans Ang.
in suis consilijs consilio. xiiij. vel. xvij. Facit etiā
quod voluit Jo. and. in additio. specu. in titulo d̄
offi. ordi. in rubrica. facit quod dixit domi. Do
minicus in. c. cum episcopus. de offi. ordina. libro
sexto. Et ad omnia dicta superiora allegata incō
trarium posset dari recta responsio vt dicamus q̄
ideo executio fit per iudicem laicum in bonis laici
conuenti vt illa executio habeat facilitatem expedi
tionem quia ex quo iudex laicus vt videmus ha
bet familiam armatam z episcopi non habent fa
miliam armatam quia arma clericorū debent esse
orationes z lachryme. xxiij. q. vii. c. conueniat. id
non est defectus potestatis sed est defectus q̄ nō
habet familiam armatam. facit q̄ voluit do. Abb.
in. c. ij. de malefi. z in. c. ij. de pe. z ideo dixit Jo. d̄
imo. in. c. i. de maru. peti. vbi dicit q̄ si coram iudi
ce laico reconuenitur clericus z condemnat q̄ po
terit iudex laicus exequi suā sntiam s̄ ipsum cleri
cum sed pp̄ euitandas opi. eps̄ illam exequat. ergo
multo fortius iudex ecclesiasticus poterit exequi
suam sntiam contra laicum maxime cū habeat ha

bitum iurisdictionis temporalis vt in. c. nouit.
de iudi. z per consequens flo in hac cōclusionē vt
in firma petra q̄ poterit iudex ecclesiasticus exeq
suam sntiam contra laicum in bonis ipsius laici.
Venio ad glo. z quidez glo. i. declarat istū tex.
in quantum dicit pleno iure vt intelligatur in tem
poralibus z spūalibus quam expositionem dānat
hic Jo. an. quia tex. facit mentionem de tempora
li iurisdictione. z sic nō comprehenditur iurisdic
tio spūalis ideo dicit q̄ vigore istorum verborū
habebat merum z mixtum imperium z iurisdic
tionem que omnia comprehenduntur sub iurisdic
tione in quantum est genus. z ex hoc habes s̄m do.
Abb. q̄ si quis concedat iurisdictionem tempora
lem alicui cum pleno iure q̄ videtur concessus me
rum z mixtum imperium z iurisdictione. z cum hoc
dicto transeunt doctores omnes. Sed pro certo
non dicunt verum per. l. cum plenissimam. cum gl.
sua. ff. de offi. proconsulis. vide iura que allegauit
superius Idem si cōcederetur plena iurisdictione ab
eo qui posset conferre iurisdictionem temporalem
z spiritalem tunc videtur concessa iurisdictione spi
ritualis z temporalis arg. l. beneficium. ff. de con
stitu. prin. z. c. olim. de verbo. signi. z quod voluit
glo. que reputatur singularis in cle. i. de foro com
pe. in. v. omnimoda iurisdictione. z dicas q̄ illa ver
ba pleno iure exponuntur s̄m subiectam materiam
facit. l. si mater. in. v. pleno iure. C. de suis z legi.
vbi illa verba important dominium vtile z dire
ctum. facit. l. titia. ff. de annuis lega. l. generaliter
ff. qui z a gbus. l. femine. §. illud. C. de secti. nupr.
c. cū inter. de re iudi. c. cum z plantare. §. in eccle
sijs. de privileg. c. qm. z. c. pastoralis. eo. ti. vbi p̄
Inno. z Hosti. z p̄ eūdem in. c. cū ad sedem. de re
sti. spo. tex. in cle. i. de excels. pla. c. auditis. de pre
scrip. Et glo. ij. no. q̄ incorporalia proprie non
possident sed quasi possident q̄ est perpetuo no
tandum pro practica libellandi in istis incorporalibus
quia iurisdictione z omnia iura incorporalia.
z etiam seruientes non possidentur sed quasi. c. cū
ecclesia sutrina. de causa possessio. z proprietaria. l. se
quitur. §. si viam. ff. de vsucap. Incorporalia enī
corporaliter apprehendi non possunt. possessio vō
corporalis dicta est quasi pedum positio. ff. de ac
quir. possessio. l. i. dicit tamen q̄ si non opponatur
dictio quasi non vitiat libellus. c. olim. el. sc̄do.
de restit. spol. c. licet causam. de probatio. c. acce
dens. vt lite non contestata. vbi colligitur q̄ nec sen
tentia sic lata ex hoc capite vitaretur. facit quod
notat glo. in. c. quod quis. xxxiii. distinc. dicit ta
men collectarius quod si in libello quis diceret se
esse in vera possessione quod succumberet. quod
dictum domi. Abba. non credit esse verum. quia
libellus debet largissime intelligi z etiam impro
priari vt teneat z concludat intentionem libellan
tis. c. constitutus. de religiosis domibus. z quod
voluit Innocentius in. c. ceterum. de iudicijs. fa
cit quod voluit Guilelmus de cui. z Bartol. in
l. sed si possessori. §. item si iuradero. ff. de iureiurā
do. Tu vide varia z pulchra dicta circa sub
stantandum libellum que ego posui in. c. exa
minata. supra de iudicijs. Et ideo debet intel
ligi de vera possessione idest non ficta seu precaria

Tu pondera rubricas de rebus ecclesie nō alie. vbi rubrica comprehendit corporalia z incorpōralia z dicuntur esse ecclesie saltem quo ad possessionem. vide que dixi in illa rubri. z per illam glo. dicit Jo. an. post Goffredum q̄ pro istis incorpōralibus non competit interdictum vnde vi vel vti possidetis sed quasi vnde vi vel quasi vti possidetis. l. quotiens. ff. de seruitu. l. ij. §. pomponius. ff. si seruitus vendicetur vel competit conditio ex canone rei integrade. iij. q. ix. **Oppo.** videtur q̄ iste tex. sibi contradicat quia primo dicit esse quasi possessione z postea dicit illatam sibi violentiam naz per violentiam perditur possessio vt in toto titulo de restitu. spo. ergo nō erat in quasi possessione. In no. z alij scribentes soluant q̄ isti inferebant violentiam non spoliando sed inquietando forsan. n. capiebant clericos z laycos quia corā cōmuni bonome non respondebant z alias multipliciter inriabantur vt ex fine littere colligit z ex hoc intentabat interdictum vti possi. ex quo in libello fit mētio de violentia z per q̄ns de sacrilegio ideo debet causa coram ecclesiastico iudice agitari sed sententia non dabitur in fauores episcopi nisi probet violentiam debet enim probare causam ex qua petit alias succumbit. ff. de exceptio. rei iudi. l. si mater §. eandem. et ex hoc infert do. Anto. multum sapienter q̄ ad hoc vt pro turbatione agatur corā iudice ecclesiastico oportet q̄ habeat violentiam in se quod dictum non placet do. Abbati qui contra do. Anto. allegat. c. cum sit generale. supra eo. vbi generaliter dicitur ecclesias posse conuenire suos malefactores coram iudice ecclesiastico. nam sacrilegium cōmittit qualitercunqz ledantur vel damificetur ecclesie vt probatur in isto tex. vbi non solum iudex ecclesiasticus cognoscit de violentia. s. etiam de iniurijs z damnis. **Sz tu pondera istū tex.** in ver. quasi sacrilegi q̄ ideo iudex ecclesiasticus cognoscit de huiusmodi causa qz erant quasi sacrilegi z sic veri sacrilegi non erant. **Et pondero d. c. cum sit generale** vbi dicitur qui sacrilegi sunt z sic probat tex. ibi q̄ malefactores ecclesie qui sacrilegi sunt cōueniuntur coram iudice ecclesiastico. ergo sequitur q̄ si non est sacrilegus nō conuenitur coram iudice ecclesiastico sed in casu huius capiti sunt quasi sacrilegi propter violentiam turbatiuam factam violententer. Cum ergo ex violentia oriatur istud quasi sacrilegium ergo necesse est vt probeatur violentia qz alias staremus sub regula q̄ actor sequetur foruz rei. vt in. c. si clericus laycum supra eo. z per consequens verum ē dictū do. Anto. z probatur hic. **Quid autem sit sacrilegium** dic q̄ est sacre rei violatio vel usurpatio z cōmittitur tribus modis cum sacram accipitur de sacro vt calix de ecclesia vel sacrum de non sacro vlt ecōtra de quo vide Bal. in. l. si mundum. C. de furt. quam allegat hic do. Lar. z dicit ibi Bal. vnum quod ē memoria dignus. **Aliter capitur sacrilegium** a lege ciuili z aliter a lege canonica q̄ si statutum laycoz loquatur d̄ sacrilegio intelligitur de sacrilegio prout capitur a lege ciuili. Si autem ē constitutio edita ab ecclesiastico z loquitur de sacrilegio intelligitur prout capitur sacrilegium a lege canonica. **Facit simile quod voluit Bal. in. l. si q̄**

C. de inoffi. testa. de eo qui habuit p̄miliū testā di a p̄ncipe an intelligatur fm ius ciuile an canonicum. **Et facit quod voluit Bald. in. l. i. C. q̄ bo. ce. po.** vbi dicit q̄ statutum editum in terris tēporaliter subiectis ecclesie indubio reducitur ad terminos iuris canonici. Si autem a p̄ncipe reducitur ad terminos iuris ciuils. vide q̄ dixi i. d. c. cum sit generale. §. eo. **Secundo collige ex dicto Inno. z Jo. an. q̄ fundans se i libello sup certa q̄litare si eam non probet succumbit quod satis patet.** nam si illa non probetur non videtur illō factum deduci in iudicium. c. cum sit generale. §. e. **Lyn. in. l. ij. C. de probatio.** vbi dicit q̄ si sit accusatio vel inquisitio de insultu cum armis cum sanguinis effusione z probat insultus sed non probatur illa qualitas cum sanguinis effusione q̄d venit absoluend' reus quia non videtur hoc factus probatus deficiente qualitate. allegat do. Abba. c. si. de resti. spo. vos habetis has remissiones bar. in. l. denunciaffe. §. quid tamen. ff. de adulte. vbi refert disputationem Ja. de are. z plene de hoc loquitur z in consilio suo incipiente accusatio fuit instituta Jo. an. in additio. **Spe. in titul. de accusa.** in rubri. plene **Bal. in. l. ij. C. de proba.** z in. c. cum contingat de rescriptis do. Abb. in. c. licet causas de proba. **Suil. de cu. z alios in. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de hijs qui not. infa.** **Et pondero vnum quod tibi videbitur nouus q̄ imo accusatus venit condemnandus iudicis officio quia posito q̄ pars astrinxerit se ad probandum factum z qualitatem facti potuit se astringere ad p̄iudiciū proprium non autem ad p̄iudiciū reipublice arg. c. bone de postu. p̄zela. ideo fauore reipublice poterit iudex ex officio suo delinquentem condemnare. allego ad hoc. c. ex parte z quod ibi nota. p. do. Anto. z alios supra de rescriptis. z in. c. licet causam de proba. z **Bald. in. l. i. C. de condi. indebi.** In glo. si. ista glo. facilis est in sui principio postea querit an isti sint excommunicati ipso iure z dicit q̄ non sed excommunicandi sunt per sententias donec satisfecerint. **Ex hac glo. cum tex. collige q̄ sacrilegus non est ipso iure excommunicatus sed venit excommunicandus. sed in contrarium facit. c. nouum? de imunita. eccle. c. cum pro causa de sen. excō. rj. q. iij. c. canonica. xvij. q. iij. c. omnes.** Jo. an. hic recitat opi. quas do. Anto. z alij scribentes cōmemorant. **Et in quantum Petr. yspanus tenuit q̄ opprimens aliquem in ecclesia. vt in casu. d. c. a. z pro causa est ipso iure excommunicatus sequitur do. Anto. simpliciter qui sentit idem inuolante imunitatem ecclesie extrahendo aliquē de ecclesia do. Abb. dicit q̄ nullo iure hoc probatur z refert collectarium tenere hic q̄ non sit excommunicatus ipso iure allegat. c. nullus. z. c. sequens. xvij. q. iij. z cum eo transit do. Abb. **Ego pondero q̄. d. c. nullus nō probat doctrinam collectarij. nec do. Abb. qz loquitur in eo qui distraxit seruū suū vel discipulum suū ab ecclesia super quos habebat potestatem ergo sequitur sec' esse si extraxissent alios. z ad. c. sequens. responde q̄ loquitur in eo qui extraxit seruū vel aliu in sequēdo quo casu v̄ attrēdi p̄ncipiū pmissus z si finis prohibet. **Ad dera etiam quia iste tex. loquitur in quasi sacrilego et********

11. 1
non loquitur in proprie sacrilego ut dixi in nota-
bilibus et ideo non recte probat iste tex. q. sacrilegus
non sit ipso iure excommunicatus unde videretur dari re-
gula q. committens proprie sacrilegium est ipso iure
excommunicatus. et ideo doc. hic non bene ponunt regulam
q. sacrilegus non sit ipso facto excommunicatus. et ab il-
la regula excipiunt aliquas fallentias. ut hic per
do. Anto. et allegat casum. c. generali de elec. lib.
v. de occupante custodia ecclesie vacantis et usur-
pante eius bona ut ipso facto sit excommunicatus et alle-
gant quod voluit Archy. in. c. q. sepe de elec. lib.
v. vbi loquitur in laicis occupantibus et usurpa-
ribus sibi bona ecclesiarum vacantium ut ipso facto
sint excommunicati. c. de laicis. xij. q. ij. Sed illa littera
in principio probat contrarium s. do. Abba. et pp
hoc dictum. c. generali requirit duo ad hoc ut in-
cidat in excommunicationem ipso facto v. ut occupet cu-
stodiam seu guardiam ecclesie vacantis et eius bo-
na excommunicatio enim in quantum est fori et tentio si dis-
tricta intelligi. ut not. Inno. in. c. cum tu de testi.
et in. c. ad audientiam de homicidio. Ista quoque non
est examinanda hic sed accommodatus locus est in. c.
cum pro ca. et in. c. de questi. et in. c. tua de sen. excō.
ideo dicendum est ut ibi per scribentes. Supremo
principi deo sedenti supra trono et agno sit salus sem-
piterna amen. do. Andreas barbatta vtriusque iu-
ris doctor et miles. MCCCXIX. xv. nouemb.

Dilecti. Famosa est et utilis pro-
certo decretalis hec et for-
te non est ex toto bene intellecta et hoc
intedit. Privilegiatus non tenetur
respondere nisi in certo loco q. si in alio
loco respondere vel solvere promittit poterit ibi que-
niri s. m. Jo. an. et cōiter doc. Vel sic. Privilegius
alicui concessum ut non teneat nisi in certo loco re-
spondere non extenditur ad locum vbi ex aliqua
causa de iure cōmuni que niri potest. b. d. s. m. do.
Abba. Et diuidit prima pars. Primo ponit que-
relam actoris que ponit cause cōmissionem et rei
exceptiones. Secunda ponit mandatū factus reo
cum cōminatōe et prouisione. Et premitte pro eu-
dentiori dicendorū declaratione papa ut vnuer-
sum distringentem posset dare iudices vbi velit et
valet dūmodo non excedat olim duas dietas a lo-
co rei olim. c. nonnulli de rescriptis hodie vnam die-
tam. c. statutum. s. cum aut de rescriptis in vj. Se-
cundo premitte privilegium debere aliquid cōfer-
re. l. i. ff. ad munic. l. i. c. de thesaur. lib. x. l. si quā-
do. c. de inoffi. testa. c. i. de rescript. c. olim d. verb.
signi. ideo licet strictissime intelligatur tamen de-
bet aliquid operari et sufficit quantumcumque modi-
cum. Tertio premitte q. vbi quis contraxit potest ibi
conueniri q. ibi sortitur forum. l. beres absens. ff.
de iudi. c. si infra eo. et dicit quis ibi contraxisse vbi
destinavit solvere. l. contraxisse. ff. de actio. et obli. l.
iij. ff. de bo. aut. ind. po. l. quero. ff. de solu. l. tictū
aut meuiū. ff. de admini. tut. Quarto premitte q.
pactum de respondendo coram certo iudice non pro-
rogat iurisdictionem sed tollat facultatem declina-
di supposita iurisdictione. l. si conuenierit. ff. de iu-
risdi. om. iudi. c. significantibus de offi. delega. c.
i. de iudi. c. si diligenti supra eo. **¶** Venio ad nota-
bilis not. ibi ciues romani q. proprie dicuntur ciues

2
originarij et non qui defozis veniunt glo. est mul-
tum solēnis in. l. ciues. C. de appel. Illi. n. dicunt
incole quod facit ad represalias concessas contra
ciues messanen. ut alios q. originarios non com-
prehendant s. m. Bald. ibi cum represalie sint odio-
sissime et strictius interpretande. nam sicut nomine fi-
liorum non continentur nisi natiui et non adoptiui ita
hic non continentur nisi ciues nati et non ciues ado-
ptati. alij alia dicunt in. l. ciues. C. d. incolis. lib. x.
quod potest esse verum vbi agitur de fauore non
vbi agitur de odio et vide ad predicta glo. in. c. sta-
tutum in. s. cum aut de rescriptis in vj. et in cle. i. d.
foro compe. et Bald. in. l. si rupinus. C. de testa. mi-
li. et in. l. si quis. C. de natu. lib. et in auc. habita. C.
ne filius pro pa. et in. l. quod fauore. C. de legi. et i.
l. ex oratione. ff. de execu. tuto. et in. l. siue possidetis
C. de proba. et in. l. si ea lege. C. de condi. ob causā
et in prima constitutione. ff. x. et in. l. omnes popu-
li de iusti. et iure. et in. l. in vrbe. ff. de sta. homi. et in
addi. quas fecit ad Spe. i. ti. d. cēsi. et refert Petr.
de ancha. in repetitio. c. canonum statuta de con-
sti. Bald. consuluisse q. si est concessum privilegium
ciuitati q. possit cognoscere de causis suorum ci-
uium q. tale privilegium extenditur ad incolas ha-
bitantes in loco quo ad leges fori censentur in-
de oriundi quando ibi habent incolatum allegat
ad hoc istum tex. vide Barto. in. l. ciues. C. de in-
colis lib. x. et in. l. i. ff. ad munic. et in. l. si maritus i
magistratu. s. lege. ff. de adul. et in. l. iij. s. si eman-
cipatus. ff. de contratab. et in. l. si is q. pro emptio.
ff. de vsticap. et in suo consilio incipiente punctus
talis est et in consilio incipiente ciuitati camarinensi.
et refert Petr. de ancha. in cle. q. circa de elect. se-
multum dubitasse et cogitandum reliquit. Domi-
ni veneti habent multa privilegia fauorabilia suis
ciuibus cum principibus et cum alijs adiacentibus
modo aliquis efficitur ciuis venetus ex privilegio
vtrum gaudeat illis immunitatibus que collate
sunt ciuibus venetis a regibus principibus et ab
alijs similibus vide Salycetum vbi pulchre lo-
quitur in rubrica. ff. de probatio. et in. d. l. ciues
C. de appella. et Bald. in. l. municipes. s. miles. ff.
ad munic. vbi dicit q. doctor legens Bononie
dicitur ciuis Bononiensis. vbi legit ibi et vide sin-
gularem tex. in aucten. de questione in prin. in ver-
ctuitas nostra populosa diuersorum hominum tur-
bis vbi appellatione populi veniunt homines ha-
bentes incolatum in populo. et ista non tradas ob-
litioni. **¶** Nota ibi contra. n. predecessores q. cō-
tractus factus cum predecessore nomine ecclesie
et ad utilitatem ecclesie transit in successorem pre-
lature non solum quo ad substantiam sed etiam
quo ad tacitam renunciationem privilegij ex quo
infert q. prelatus potest tacite renunciare privile-
gium competens ecclesie quod facit nomine eccle-
sie et talis renunciatio preiudicat successori. alle-
gat dominum Abba. Inno. in. c. accedentibus de
privilegijs. et glo. in. c. i. d. in itegrum restituti. lib.
vj. s. m. dominum Abba. hic. Tu de primo dicto al-
lega. c. i. de solu. et dicas q. dicit q. tractū pro utili-
tate ecclesie quā fuit tractum pro necessitate persone
rectoris ecclesie tunc. n. dicitur contraxisse ad ec-
clesie utilitatem arg. c. de hijs de eccle. edifi. et c. i. d.

pigno. Et pondera qd iste tex. non probat illud qd dixit Abbas hic enim non fuit concessum privilegium ecclesijs sed bene fuit concessum omnib⁹ anglicis. Nota ex eisdem verbis qd rescriptum impetratum contra predecessorem expresso suo nomine proprio vt apparet ibi contra in predecessorem transit in successorem pro certo admiratione dignum est qd rescripta sunt stricti iuris et non extenduntur ad personas in eis non expressas .c. significante .c. redulphus de rescriptis .c. cu olim de officio delega. et hic impetratum nomine proprio contra predecessorem transit in successores dictum tamen istud est verum et probatur in .c. significavit de rescriptis. et in .c. quia. V. supra d iudi. vide ibi dicta. Nota ibi tu posuisti modum excipiendi. nam iste erat reus et debuit proponere per viam exceptionis et non per viam propositionis tamen modus sic opponendi validus est de iure vt probatur in .c. meminim⁹ in ver. proponens de accu. fm Jo. an. ibi qui dicit per exceptionem facit .c. ex litteris in ver. proposuit de excess. prela. .c. dilecti in ver. proposuerunt de excep. .c. olim in ver. proposuit de prescrip. .c. ex parte. et .c. sin autem de rescriptis. Sed in contrariis adduco .c. exposuit de dilac. in ver. excipiendo proposuit .c. ij. de ordi. cogni. .c. significavit de rescriptis .c. dilectus el. ij. eo. tit. .c. fi. de iudi. .c. fi. de libel. obla. .c. oliz in ver. excipiendo proposuit de excep. .c. significantibus de offi. delega. in ver. excipiendo proposuit. Solue qd sufficiat narrare factum ex quo colligatur exceptio licet reus non dicat excipiendo propono et ita probatur hic et in iuribus primo loco adductis et istud voluit Barto. in .l. i. ff. de exceptio. et do. Anto. in .d. c. ex parte de rescriptis. et dixi in .c. cum super abbacia de offi. delega. et in .c. ex parte. et in .c. sin autem de rescriptis. et vide Jo. de imo. in .l. quidam consulebat. ff. de re iudi. Nota ibi omnibus anglicis qd privilegium concessus hominib⁹ certe patrie sub nomine appellatio transit in clericos quod maxime procedit quando materia subiecta et persona concedens pariter proportionatur utriusq³ ita hic colligit do. Abb. Sed do. Car. colligit qd privilegium concessus anglicis concessus etiam clericis et fm Abbatem antiquum pro quo allegat .c. fi. d offi. dele. lib. vj. in ver. districta et quod ibi not. Jo. and. et idem dicit do. Card. et in consuetudine qd privilegium largitum a consuetudine anglicis comprehendit clericos anglicos. et ad nostram de consue. et refert Hosti. hic dicere se vidisse privilegium de quo hic et qd in eo continebatur causa inimicitiarum. et sic cum hodie cesset causa illa pace reformata inter reges cessabit privilegium. lxxij. distin. s. verum si tamen aliquis haberet speciales inimicitias ad huc beneficio iuris communis et si non privilegij poterit se tueri vt in .c. accedens. el. ij. vt lite non contest. .c. ex parte de appella. et ex eisdem verbis not. fm do. Card. qd clerici dicunt et de provincia. .c. fi. de officio delega. lib. vj. et dicantur esse ciues vbi habent beneficium arg. .c. dilectus. el. ij. de rescriptis. S3 do. Anto. hic colligit qd privilegium concessus anglicis et sic certo generi personarum sub nomine patrie vel provincie non solum comprehendit laicos sed etiam clericos quod per maxime putat verum quando materia de qua queritur vt plurimum et regulariter pro-

ponatur clericis sicut est qd ex delegatiōe pape qd conveniatur vel non conveniatur vt in .c. licet. 2. c. ex tenore supra eod. per que comuniter dicitur qd statuta etiam laycorum simplicia extenduntur ad laycos et clericos in quantum privilegiant vt in statutis de instrumentis confessionatis exequendis et similibus vt in .c. si clericus laycum. 2. c. qd clerici supra eo. 2. c. ecclesia sancte marie de consti. et refert Abbatem antiquum dicere istum tex. facere ad questionem montis pessulani. nam loco illi fuerat concessum privilegium duraturum per triennium ne traherentur extra diocesim super rebus episcopatus qd illud privilegium etiam comprehendebat clericos. Sed verum appellatione districtualium veniant clerici do. Anto. allegat Jo. an. in .d. c. fi. dicere qd sic per illum tex. et per .d. c. accedens vt lite non contesta. et subdit probari hic qd papa potest contra ius commune privilegiare clericos ad preiudicium laycorum in quantum habeat prosequi coram iudice ecclesiastico et sic causa laycorum in quantum tractantur coram iudice ecclesiastico tractantur statutis et privilegij ecclesiarum. Sed do. Petrus de ancha. colligit qd privilegium concessum certe nationi pata sciculis comprehendit clericos sciculos allegat Jo. an. in .d. c. fi. ego adduco Lapum allegatione. ioo. incipiente in questione proposita de facto videtur grande dubium vbi dicit qd si dispositio municipalis concedit in modum concessionis vel privilegij comprehendit beneficiatum et maxime disponit imperionaliter sic credit qd statutum concedendo vel privilegiando si disponit per verba generalia qd clerici gaudent beneficio talis statuti et ideo dicit verba generalia que ex suo significato clericos implicant vt cum dicitur omnes sciculi et sic de similibus nominibus appellatiuis et loquitur de materia indifferenti sicut dicimus de conceptione masculini in femininum iuxta nota. in .l. i. ff. de verbo. signi. et in .l. quicumq³. C. d. feruis fugitivis. 2. c. si quis suadente. xvij. q. iij. 2. c. generali de elec. lib. vj. et pro hijs dicit esse casum elegantem hic. et adduco quod voluit Bal. in .l. i. s. huius studij. ff. de iusti. et iure. vbi dicit illum tex. esse in argumentum qd sacerdotes sunt rei publice et sunt de districtu civitatis allegat qd habetur in novella in .d. c. fi. de offi. delega. lib. vj. et inducit ad questionem statuti disponentis qd nemo trahat aliquem perusinum extra curiam perusinam vt non includat trahentem ad curiam episcopalem perusinam qd illa dicitur curia perusina sicut dicitur ecclesia perusina. allegat .c. cum ecclesia satrina de causa pos. et proprie. et adduco do. Card. in repeti. c. perpendimus. de senten. excō. l. vij. q. qd dispositio laycorum disponit non auctorizabiliter et pceptive sed privilegiate et permissive vt quia disponit vt filius masculus excludat filiam et ei preferatur in successione parentis qd frater qd est clericus vel monachus gaudebit beneficio talis statuti et dicit hanc. q. fuisse d factio in psona d. Lapi abbatis q scripsit super vj. 2. cle. et fuit consultum p duos Jo. de ligna. Francis. de albergo. Lapi de castellioncho q consulerunt q gaudeat ex quo statutum per verba generalia est privilegiate et super actu in differenti cadere in clericos et pro consilio eoz allegantur tex. istum tñ dicit do.

Car. ibi q̄ iste tex. loquitur in privilegio concessō
so a papa tñ dicit idem q̄ predicti consules per
regulā quā dicit se tradidisse in eadem repetiti.
in. ij. q̄one vbi tradidit regulas q̄ quilibet potest
dare privilegium ecclesie sup̄ pertinentibus ad se
z statuta z leges extendunt ad non subditos qua
tenus continent eoz fauores. ego dixi ad pleunm
de hac q̄one in. c. q̄ clerici. s. eo. z ni fallor tenui s̄
Jo. de ligna. z sequaces. poteris videre ibi. z lon
ge miror q̄ cōmoda prouenientia ex statuto muni
cipij pueniant ad non subditos qui non suppo
tant onera municipij pace sua salua dixerim non
bene loquitur do. Car. vide que dixi i. d. c. q̄ cle
ricis. Adduco etiam quod voluit Rod. rō. in suis
singularibus in ordine meo. ccccxxij. incip. Ha
bec casum in facto cardinalis nouariensis nuper
mortuus est Rome relictis pluribus filijs z filia
bus legitimis fuit enis propter scientiā suā pro
motus ad dignitatē cardinalatus. constitutio no
uarie ciuitatis dicebat q̄ stantibus masculis fi
lie non succedant. an hēat locum in successione ta
lis cardinalis. z v̄ q̄ non per ea que habent in. c.
ecclesia scē marie. de consti. z. c. bene quidē. xvi.
di. dicit q̄ illa iura nihil faciunt qz statutum lo
quit prohibendo psonam laicam succedere. iō di
cit d̄ isto casu dubitare dicit tñ allegare se aliqua
q̄ appellatione populi non veniunt clerici allegat
c. si snia. de sen. exc. li. vi. melius allegasset. c. duo
sunt genera. xij. q. i. sed appellatione districtualū
bene veniunt clerici. z iō si accessum est privilegiū
districtualibus regis q̄ veniunt clerici stantes in
districtu regis. z dicit fuisse singulare dcm̄ Joā.
an. in. d. c. si. de offi. dele. li. vi. Et iō est qz laicus
princeps in aliquibus causis distringit clericos vt
h̄ in. c. principes seculi. xxij. q. v. dicit tñ q̄ cōsti
tutio laici pmissua cōprehendit clericos quo ad
fauores. z dicit se habuisse hoc a Lapo q̄ ad hoc
allegauit istū tex. Et adduco qd̄ voluit do. Ant.
in. c. si. de vita z ho. cle. vbi dicit q̄ statutum laici
si est privilegiatiū lz loquat̄ generalr̄ compre
hendit clericos. z ad hoc allegat tex. istū. z addu
co quod voluit Bal. in. l. cunctos populos. C. de
sum. tri. z fide ca. in. si. col. vbi dicit aut loquimur
de statuto fauorabili z d̄ inclusioe fauorabili. et
tunc statutum laicor̄ generalr̄ loquens includit z
clericos. z ad hoc allegat tex. istum z. c. in adiuto
rium. r. di. z adduco Mau. de castro. in suis consi
lijis consilio. cccxvi. incip. Ad primū quesitum di
cendū ē. q̄ clerici possunt vti statutis laicor̄ sicut
alij laici qz reputant̄ esse de vniuersitate sicut ec
clesia allegat. l. i. s. ius publicum. ff. de iusti. z iuf.
z. l. pupillus. s. territorius. ff. de ver. sig. z allegat
Oldra. cōsi. xxxi. z Bal. in. d. l. cunctos populos
lz eni statuta s̄m eum non ligēt clericos s̄m cōem
opi. tñ aliud est tractare de fauorabili inclusioe
z aliud de odiosa primo casu includunt. z ad hoc
allegat istū tex. z allegat Jo. an. in. c. si. de offi.
dele. li. vi. Secūdo casu nō includit. c. si snia. de
sen. excō. li. vi. vbi interdcō populo non censet̄ in
terdictus clericus. z licz clerici ad munera ciuilia
non teneant̄ cum ipsis laicis. z sic appellatione mu
nicipij etiā quo ad fauores non includant̄. ff. ad
municip. l. i. in prin. quea procedit in omnibus so
rensiibus a q̄bus laici nullam habēt subsidij. vñ

nec debent gaudere beneficijs z cōmodis statu
torij. Nos loquimur in clericis a q̄bus laici ha
bent subsidia sp̄alia lz non tēporalia. vnde non
est iniustū imo debitum q̄ pro sp̄ialibus metant
tēporalia vt dicunt canones accipite psalterium
z date tympanū. z pro certo est rō habens neruū
z celebri digna viro. Sed do. me? Jo. de imo.
dicit hic q̄ iste tex. non probat dcm̄ Lapi z aliorū
doctoz ex eo quia loquit̄ in privilegio concessō a
papa z nō a populo. Ista tñ respōsio fuit do. Car
di. in. d. c. perpendimus. vt. s. rettuli. z subdit q̄
dcm̄ Jo. an. in. d. c. si. non probatur ibi. dixit eni
Jo. an. ibi pone q̄ fiat pactum inter duos d̄nos tē
porales de suis districtualibus. vel concedūt pri
uilegium q̄ districtuales sui gaudeant certa im
munitate an includant̄ prelati z clerici ipsoz di
strictuum. z ille tex. facit q̄ sic. vbi d̄ q̄ clerici et
prelati sunt de districtu d̄noz tēporalium quoz
est territorij vt in. d. c. accedens. z ibi simile h̄ i
c. dilecti. de fo. compe. Sed. d. c. si. loquit̄ de con
seruatoribus datis a papa z non de pactis initis
inter d̄nos tēporales. ergo nō probat̄ ibi doctrina
Jo. an. z s̄ eum dicit facere. c. ecclesia. de consti.
Sed tenendo dcm̄ Jo. an. r̄idet ad. c. ecclesia. qz
ille tex. loquitur sp̄aliter de clericis. sed est mala
respōsio qz imo loquit̄ generalr̄. dicit tñ q̄ dictū
eoz seruari in practica pp̄ eoz auctoritatē z al
legat qd̄ nō. Jo. an. in addi. sp̄e. in ti. de cōsti. i. s.
i. in. v. z nō. z ita hic residet. sed in. d. c. si. vt refert
ibi d̄ni. alr̄ r̄idet Jo. de imo. q̄. d. c. ecclesia. loq
tur in statuto edito ab inferiore secus si ederet a
principe per id qd̄ voluit Hosti. in. c. si. de solut.
vel forte illud procedit in statuto. sed istud proce
dit i privilegio. z est rō ne laici statuēdo sibi vsur
pent iurisdictionē in clericos. Sed iste so. fm̄ Do
mi. ibi nō tollunt dcm̄ Lapi. loquentis de statuto.
iō solue fm̄ eum vt dixit Lap? de castillio q̄ s̄
rium procedit in statutis pceptiuis z artatiuis vt
nō ligēt clericos etiā si sint fauorabilia. s̄ nō pro
cedit q̄ statuta sunt mere privilegiatiua z cōeōs
sua immutatis si proferant̄ ip̄ noia apta ex pro
prio significato includere clericos qz illos cōpre
hendunt vt dicit Lap. z ita genuit do. Domi. in
d. c. si. de of. dele. li. vi. Adibi v̄ de fute dicēdū
q̄ lz statutū laicor̄ sit fauorabile generale z priui
legiatiū z emanet a laico q̄ nullo mō p̄prehēdat
clericos. z arguo sic oēs actus humani originant̄
a duplici principio videlz volitūo z potestatiuo
probat̄ in. c. cū sup̄ abbatia. de of. deleg. z voluit
Boetr? supra libz topicor̄ quē referunt doctes
i. d. c. cū sup̄. z probatur i. l. i. C. cōia dele. vbi hoc
colligit Bal. z ibi dicimus q̄ rescripta gratiosa
bñficia z s̄lia sortitū effectū de voluntate scribē
tiū vt dicit Inno. i. c. cū ecclesiastice. de excep. re
tulit Bal. i. l. p̄scriptioe. C. si s̄ ius v̄ vt. pu. glo.
in. c. sup̄ eo. de of. dele. tex. in. c. cū dilecta. z i. c. cū
adeo. de rescrip. ergo sequitur q̄ ad hoc vt statutū
laicorum comprehēdat clericos requiritur po
testas comprehēdi z voluntas per dicta iura.
Sed nulli d̄bium esse potest quod laici qui na
turaliter sunt infestī clericis z qui non suppo
nt onera municipij. z lex vult q̄ vbi inest periculum
ibi collocetur iurum. l. manifestissimi. verfi. vbi
periculum. C. de furtis. vnde nec voluntas laicor̄

videtur adesse . nec ratio naturalis hoc dicitur .
 Et ad istum tex. sana est responsio vt dicamus q
 loquit i privilegio pcesso a papa quo casu poti
 vñ privilegiare clericos q̄ laicos iuxta illud Cice
 ronis in libro de amicitia potiores inquit nobis
 sunt ciues q̄ pegrini . z adduco s̄ antiquā z mo
 dernam iuris prudentiam tex. ad hoc forte elegā
 tissimū in .l. ligni . §. filius . ff. de leg. ii) . vbi legat
 lignis in genere nō veniunt ligna que spēali nose
 nuncupantur z maxime si sunt ad aliquē vsum no
 bilem destinata vt ad fumigationes medicinales
 vt in .l. carbonū . ff. de ver. sig. sed clerici proprio
 nose nuncupantur clerici z deputati ad fumigati
 ones altaris vt in .l. non distinguemus . §. sacerdo
 tio . ff. de arbi. sunt . n. genus regale vt dñ in vete
 ri testō . ergo si statutum loquit de messanensibus
 lz cos privilegiat nihilominus non pprehēdit cle
 ricos tanq̄ sunt altioris spēi . z sic clerici z laici ha
 bent se vt supius z inferius probat in .c. ecclesia .
 de p̄sti . z in .c. bene quidem . xvi . di . non mix . ergo
 si appellatione anglicoz veniunt anglici laici z nō
 anglici clerici . Et si opponat de .c. cū p emptio
 nem . de priuile . li . vi . vbi exemptis clericis vident
 exempti canonici . ergo exemptis anglicis si sunt
 exempti laici anglici fortius z clerici . z ad dentes
 omnium docentium non poterat allegari melius et
 accommodatius ad istum tex. q̄ illud . c. responde q
 illud procedit ibi vt eustet absurdum . Item pro
 cedit ibi qz illud privilegium emanavit ab ecclesi
 astico sed istud statutum emanavit a laico . ergo .
 Facit etiā accidens adueniens empti qualificat
 illud z reponit in diuersam spēm sui est glo . in .c.
 statutum . de elec . li . vi . z facit . c. duo sunt genera
 rij . q . i . ergo qualitas clericatus diuersificat illud
 verbum anglicis z p̄sequens appellatione angli
 coz non veniunt clerici anglici . z iō p̄sultit De .
 de ancha . in p̄si . incip . Regula cancellarie . q̄ re
 gula cancellarie loquēs de beneficio p̄ferendo cle
 ricis sub certa solēntate non hz locū in collatiōe
 facta cardinalibus . z fuit illa qō in quodā cardī
 nali de domo de branchatis . Et admiror vehe
 menter de vno istud privilegium emanavit a papa
 quo iure cōprehendit anglicos laicos si papa non
 hz iurisdictionem temporale in illo loco nisi dica
 mus q̄ intelligat qū agētes erant clerici . z ex ist
 vñ q̄ cōis doctrina doc . non sit vera . C̄no . q̄ pri
 uilegium tollens facultatē cōueniendi in certo lo
 co excludit facultatē conueniendi illum q̄ ibidem
 vnico tm̄ iure conueniri pōt non autem referē ad
 illum q̄ ibidem pōt duplici iure cōueniri . z sic pri
 uilegium d̄z intelligi vt minus q̄ pōt operet z vbi
 pōt tollere ius respectu vnus cause tm̄ ad illaz re
 stringitur z non ad illam in qua ius pōt ex dupli
 ci cā accumulare . arg . c . non pōt . de prebē . in . vi . iō
 p̄ privilegium de non queniendo quē in certo lo
 co tollitur facultas conueniendi illum q̄ ibi pōt iu
 re delegato tm̄ conueniri non illum q̄ ibi z delega
 to z ordinario iure conueniri pōt . z sic privilegium
 tollens ius in aliquo multiplicabili ex plurib⁹ cau
 sis finitur eo verificato in vna cā . C̄no . q̄ priui
 legium p̄cessum alicui ne possit conueniri refertur
 ad cām conueniendi inuituz non ad cām que tra
 hit originem ab actu voluntario . C̄no . valere
 pactum de non declinando iudice alias habente

iurisdictionem lz exceptione privilegij elidibile et
 p̄iudicat pascienti irrevocabit . c . i . de iudi . vñ
 ibi dca . C̄no . q̄ promittens certo loco soluere
 potest tanq̄ sortiens for̄ in loco solutionis conue
 niri . z sic attendit locus destinate solutionis . l . cō
 traxisse . ff . de acti . z ob . sed quo ad statuta atten
 ditur locus vbi contrahit . l . si fundus . ff . de euc .
 plenissime Bar . in . l . i . c . de sum . tri . vide do . An
 to . z alios in . c . i . de sponsa . Et idem in eo qui re
 spondere promittit . C̄no . q̄ quis sortitur forum
 rōne hctus non solum respectu principalis obliga
 tionis sed etiā respectu accidentalis obligatiōis
 prouenientis ex post facto . z sic tenet ad fortes in
 teresse z expensas moderatas cessante tm̄ vsura
 ria p̄auitate . C̄no . aliud est expensa aliud dam
 num . c . in nostra . de iniuri . C̄no . ad glo . oppo
 no q̄ ex alio capite debuit istud rescriptum non cō
 p̄bendere successorem fuit enim impetratū exp̄s
 so nomine p̄decessoris . ergo fuit p̄sonale z non
 transiit ad successorem . c . quoniā ab . de of . dele .
 Solutio . expressio nomis proprii non ob . qz fuit
 hct⁹ in it⁹ nose ecclesie z pro vtilitate ecclesie ideo
 vñ rescriptum impetratum nose ecclesie lz sit exp̄s
 sam proprium nomen p̄lati . Ista solutio est men
 tiui tenenda vt in materia p̄gruenti dignitati nō
 curamus an sit expressum proprium nomen an ap
 pellatiuum . iō vtroqz casu impertatio est realis . et
 eñ est dicendum in materia d̄staxat spectante ad
 p̄sonam vt nō obstante expressione nois appella
 ri impertatio censeat realis facit . c . aduersus . de i
 mu . eccle . z . c . requisisti . de testa . tm̄ Philip . dicit
 hic q̄ fuit p̄petuata iurisdictione p̄ citationem p̄
 decessoris . z ad . c . significauit . allegatum hic per
 hanc glo . responde q̄ ibi p̄decessor fuerat ex
 pulsus sub clausula generali . vide q̄ ibi dixi . Ad
 c . quoniā abbas . respōde q̄ loquit in iurisdictione
 p̄ferenda que non sic respicit ecclesiā sicut contra
 ctus gestus ad vtilitatē ecclesie vt hic fuit iō op⁹
 est intelligere q̄ hic fuit hctus gestus ad vtilitatē
 ecclesie qz alr ecclesia obligari non potuisset . c . i . d̄
 solu . ita dicit scribētes hic . C̄no . pondero vñ
 q̄ rescriptum est stricti iuris nec extendit ad p̄so
 nā nō expressam in eo . c . significasti . z . c . rodolph⁹
 de rescrip . ergo si in rescripto fuit expressum soluz
 proprium nomen p̄lati q̄ nō trāsibit tale rescri
 prum ad successorem p̄ illa iura . Et ad hunc tex .
 posset dari hec rñsio videlz q̄ nou fuit expressum
 d̄staxat nomen propriū sed fuit expressum nomē
 proprium z nomē appellatiuū quo casu qū expri
 mitur in simul est ad ecclesiā transitorio . z p̄ se
 quens in successorem vt hñ in . c . requisisti . de testa .
 z iste est verus intellectus ad istum tex . z diuina
 re est dicere q̄ hic fuit facta citatio p̄decessoris
 vt dixit Philip . C̄no . z vñ q̄ si quis pro
 mittat soluere vel respondere in certo loco nō vñ
 se obligare vt respondeat coram delegato sed tm̄
 coram ordinario quis contrahendo in certo loco
 videtur sortiri forum illius loci vbi contraxit . c .
 fi . j . eo . c . romana . § . contrahētes . eo . ti . li . vi . ergo
 non renunciauit iste p̄latus indulgentie aposto
 lice sic contrahendo . C̄no . Solutio dicit Innocenti .
 ex quo quis contrahit in territorio alterius non
 solū vñ p̄sentire q̄ corā iudice ordinario queniā
 lz ē corā iudice delegato vñ ē tex . valde solēnis

9
ex quo quidam sumunt argumentū q̄ a loco p̄tra-
ctus vel delicti cōmissi sunt computande dicte d̄
quibus in. c. nō nulli. de rescript. quod nō i putat
v̄z Inno. sed t̄m hoc operat̄ promissio facta de
soluendo in certo loco quia videt̄ renunciare pri-
uilegio in omnibus iudiciis siue coram ordina-
rio conueniat̄ siue coram delegato quia tali pri-
uilegio tacite vel expresse renunciatur. z sicut per
p̄ctum renunciatur foro ordinario. ita etiaz renū-
ciatur priuilegiato de quo in. c. dilectus. el. primo
s̄. de rescrip. ¶ Atz autē si quis conueniat̄ extra
for̄ p̄ctus si debeat fieri computatio a loco deli-
cti vel contractus si conueniat̄ coram delegato
non habet locum exceptio q̄ distat̄ ultra duas di-
etas. potest enim conueniri coram ordinario loci
non obstante hac exceptione ita coram delegato
pape. ¶ Sed contra predicta opponit̄ ergo istud
priuilegium de quo hic erit vanum cum non pos-
sit conueniri extra snum domiciliū nisi vbi cōtra-
xerit vel deliquerit vel rōne rei. c. fi. j. eo. Cōcur-
rente aliqua dictaz causaz potest ibi cōueniri nō
obstante priuilegio. ergo p̄az prodest priuilegiuz
¶ Solut̄ Inno. q̄ istud priuilegium operat̄ dū-
tarat effectum respectu cōventionis fiende p̄ lit-
teras apostolicas. vnde dicit q̄ hoc priuilegiū nō
extenditur imo debet restringi vt concordet euz
iure cōt. z tradidit hic Hostiē. regulam q̄ in quo
cūqz loco possit conueniri coram ordinario de iu-
re cōt. eodem mō poterit conueniri coram delega-
to quia in nullo grauaf̄ cum papa sit ordinarius
cunctoz. ix. q. ii. c. cuncta per mundū. Et ex istis
habes q̄ priuilegium concessum vt quis nō pos-
sit cōueniri in certo loco debet restringi dūtarat
quando cōcurrat vna cā non autem quando con-
currant plures. z probat̄ in. c. i. s̄. in eos. de priui-
le. li. vi. quod facit ad. q. pro familiaribus pape
quibus cōcessum est priuilegium vt non possint
conueniri coram ordinariis locoz sine sp̄ali licē-
tia pape quia intelligitur tale priuilegium q̄ re-
spectu domicilij t̄m poterat̄ conueniri coram or-
dinario secus si alio iure poterat̄ ibi conueniri pu-
ta quia detinet̄ ibi beneficium maxime si in eo re-
sident. Nam tunc videtur q̄ nō obstante tali pri-
uilegio poterit ibi conueniri arg. huius. c. z. c. euz
capella. de priuile. Et procedit hoc etiam si dice-
retur q̄ ex quacūqz cā non possit ibi conueniri. d̄z
ergo conueniri de cā surgente rōne domicilij dū-
tarat. z de hoc videtur casus hic z in. d. c. i. s̄. in
eos. ita hic tenent omnes. Sed Joā. de imo. hic
dicit q̄ ex quo indistincte z simpliciter dicit̄ in pri-
uilegio q̄ non possit conueniri extra prouincias. se-
quit̄ q̄ non poterit conueniri etiam in casibus in
quibus poterat̄ conueniri ante priuilegium per id
quod nota. in. c. cum dilecti. de dona. ¶ Tu pon-
dera si dici possit q̄ aut istō priuilegiuz emanauit
motu proprio principis. z tunc large intelligatur.
z isto modo procedat quod dicit̄ Joannes d̄ imo.
Aut emanauit ad instantiam petentis z tunc sec̄
z procedat cōis opti. doc. ar. l. i. C. de peti. bonoz
subla. li. x. z. c. si motu proprio. de preben. in. vi. z
adduco simile quod voluit Bal. i. l. si. C. de fruc.
z liti. expen. vbi dicit̄ pater habet priuilegium vt
possit testari nulla relicta legitima filio v̄z filias
v̄tetur eodem priuilegio vt possit testari nulla re-

10
licta legitima patri. distinguit. aut illud priuile-
gium emanauit motu proprio principis. z isto ca-
su non v̄tetur eodem priuilegio. Aut emanauit ad
instantiam patris z tunc secus. z vide ad predicta
quod consuluit Gaspar de calda. z Jo de santu.
vt apparet in ti. de foro compe. consi. xii. Et pro
intellectu. d. c. i. s̄. i. eos. de priuile. li. vi. est quoddā
elegans consilium do. Abb. quod alias vidi sed
hac nocte propter peccata mea nō potui cōmemo-
rare. Et per ista sit expedita glo. ij. ¶ Glo. tertia
colligit q̄ in duplici loco potest conueniri vbi pro-
misit z vbi domiciliū habet. Sed cui dabitur
optio. glo. ista dicit̄ actori. Idem voluit glo. in. c.
statutum. s̄. cum v̄ro. de rescrip. in. vi. z i. l. si. C.
vbi rem actio. z probatur hic z in aucten. habita
per locum a sp̄ali. C. ne filius pro pat. Et limita
hoc nisi in loco vbi promisit detraberetur a loco
domicilij per multas dietas quia tunc videtur q̄
daretur optio reo ad hoc. allego. l. cum post sniaz.
C. de app. vbi tenet̄ p̄ses cōmittere cām ad locū
viciniorē ne trabatur reus extra domiciliū p̄
plures dietas. z illo modo saluo vobis opi. aliorū
qui p̄ istam glo. dixerūt q̄ dabitur optio reo z nō
actori. dixit tamē Hosti. z Jo. an. q̄ cauere debet
actor ne primo eligat iudicem vnum z postea cur-
rat ad alium quia caderet a cā. l. vnica. C. de as-
sertione tollenda. z in hoc cum sua honorificētia
non recte loquitur qz illa. l. vnica ponit casuz spe-
cialē fauore libertatis vt voluit glo. Bernardi z
Inno. i. c. ex tenore. s̄. de rescrip. vide que ibi late
dixi. ¶ Itē data negligentia iudicis vel cōtuma-
cia rei posset adiri alius iudex nec obstat̄ regu-
la. l. vbi ceptum. ff. de iudi. Tu vide Bar. in. l. q̄
uis. ff. de dam. infec. z vide elegantē tex. in. l. si. s̄.
illo. C. de temp. appel. vbi pp negligentia iudicis
aditur eius superior. ¶ In glo. si. facit duo. primo
querit̄ quales erunt iste expense. z est clara. Sec̄do
dicit̄ q̄ probabuntur per iuramentum p̄missa ta-
ratione vt in iuribus allegatis in ea. dāna vero si
petantur rōne contractus probātur per testes. Si
vero accidunt ex dolo z violentia alterius probā-
tur per iuramentum partis constito prius de vio-
lencia. do. ¶ De. de ancha. limitat̄ istaz glo. vt pro-
cedat quando agitur p̄ eum qui cōmisit dolum sed
si pp dolum vnus agatur p̄ tertium puta p̄ ecclē-
siam ex dolo prelati vel p̄ pupillum ex dolo tuto-
ris. vel p̄ patrem ex dolo filij vt sunt statuta i plu-
ribus partibus Italie vt pater teneatur de roba-
ria facta per filium. tunc enim p̄ patrem fiet pro-
batio per testes z non per iuramentum all. l. i. ff.
q̄ ex facto tuto. ideo si villa tenet̄ ad extimatio-
nem robarie facte per depredatores fiet probatio
per testes all. l. i. ff. in. l. si q̄. C. vnde vi. z Innoc.
in. c. si. quod me. cā. Tu vide Bar. in. l. nequid.
ff. de incendio rui. z naufra. z in. l. i. ff. fur aduer.
nau. z in. l. in actionibus. ff. de in litem iurando. z
in. l. i. ff. quando ex facto tuto. Bal. in. c. i. s̄. vel
furtum. de pace iura. fir. z in. d. l. si quando. ¶ De.
de ancha. iu. c. sicut. el. ij. de iur. iur. do. Car. in. c.
i. de resti. spo. do. Anto. i. c. si. quod me. cā. Lodo-
ro. in. l. admonendi. ff. de iur. iurā. z quod voluit
glo. in. c. grauis. de resti. spo. z in. c. presentium. de
testib. z cum hoc transit omnis iuris prudentia.
¶ Sed ego pondero vnum quod tibi erit nouis

verūtamēn ideo passus violentiā probat sua damna per iuramentum quia est difficultas probandi & quia agitur contra dolosus. ita habetur in. c. si quod metus causa. & sic dñe cause concurrunt vt dāna probentur per iuramentum. Si ergo agitur contra villam vel patrem & similes qui non deliquerunt. & stat difficultas probādi res amissas videtur q̄ poterunt probare per iuramentum quia vbiq̄q̄ concurrunt due cause & vna abest & altera adest tunc remanet dispositio legis firma. l. si non lex ff. de heredi. insti. l. libellozum. §. non ff. de his qui notan. infra. insti. de nupti. §. affinitatis. ergo sequitur q̄ poterunt probare per iuramentum. tene menti quia est noua consideratio et inuentio. & intellige de expensis factis in lite quia ante litem facte petuntur vt interesse fm̄ Boffre. Jo. and. & alios. c. constitutus. & c. peruenit. de fideiussori. tenet Specu. in titulo de fructibus & interesse. §. si. v. penul. vide pulchra verba Bart. in l. nō ignorat. C. de fruct. & lit. expē. Et est interesse triplex vide Barto. in l. vnica. C. de sentent. que pro eo quod interest proferunt. Et adde ad istos patres q̄ si expense ante litem facte essent preparatio ad litem inuendam puta quia facit expensas vt redimeret instrumentum a notario q̄ tales expense peti possunt quia equiparantur expensis testium vt. l. quoniam. C. de testi. & appellatione instrumentozum veniunt testes in. l. i. ff. de fide instru. istud dixit Bal. in dicta. l. non ignorat. Et limito vobis istum tex. & hanc materiam quando precessit monitio quia creditoz monuit creditozes ad soluendum antequam iret ad iudicem. quia si non monuit non posset petere illas expensas preparatioz litis per tex. l. quidam iberus. ff. de serui. vrb. p̄edio. in. v. te queso vt cum iberio loquaris voluit Angelus i. l. si manumissozi. C. de obsequi. Bal. in. l. non ignorat. C. de fructi. & lit. expen. Bar. in. l. iij. C. de pigno. facit. c. nouit. supra de indi. vbi luculenter dixi. Item restringit hāc glo. do. Lardi. hic vt debeat intelligi de probatioe possibili. quia expense & damna que isti passi sunt in itineribus & in hospitijs & similibus non possunt probari de facili per testes. ideo stabitur iudicis arbitrio que probatio sufficiat. c. vt preterite. de electio. Tu vide Bart. in dicta. l. nō ignorat. Item querit hic do. De. de ancha. pone q̄ isti ciues fuerunt stipulati de damnis & interesse standum esse simplici dicto eozum cum iuramento an valeat huiusmodi pactum & releuari etūt a probando interesse per testes. & decidit q̄ sic & si arbitrabuntur vt boni viri stabitur dicto eozum alias secus. recurretur enim ad arbitrium boni viri. l. bec venditio. ff. de contrahen. emp. l. si liberrus iurauerit. ff. de ope. liber. Contrarium voluit Spe. in titulo de probatio. §. videndum. v. sed quid videtur dicere q̄ nihil operatur talis cōuentio. Idē voluit Ly. in. l. si quis in conscribendo. C. de epi. & cle. quia per hoc pactum inuitatur quis ad delinquendum ergo non valet. l. conuenire. ff. de pac. dota. remittit ad dicta Bart. in. l. si. ff. de p̄ero. stipu. vbi concludit q̄ antequam isti declarēt ego possum reuocare istud pactum. l. si quis in iurandum. C. de rebus credi. Sed postq̄ declarauerūt iudicium eozum valet eozum declaratio. Sed si

male arbitrati sunt recurretur ad arbitrium boni viri per dictam. l. si liberrus iurauerit. & cum hoc transit do. Abb. hic. Tu vide Jo. and. in dicto ti. de probatio. §. videndum. v. quid si debitoz. Ange. & alios in dicta. l. si. do. Lardi. & alios in. c. finem litibus. de dolo & contuma. vide que dixi in e. coram. de offic. delega. Et in quantum De. de ancha. hic quesitum vtrum sub illo verbo anglicis appposito hic comprehendantur persone representate puta collegia capitula ciuitates & similes vt pro suis negocijs conueniri nō possint dicat do. De. q̄ iste tex. loquitur de clericis singularibus. dicit tamen q̄ includuntur per id quod habetur in. l. mortuo. ff. de fideiussori. Ego adduco contra eum. c. i. §. conuenticulas. in titulo de pace iuram. iur. in vsibus feudozum. in. v. inter ciuitatem & ciuitatem & personā &c. vbi nomine persone non cōtinetur ciuitas. & hoc colligit ibi Bal. & adduco c. graue. de prebend. vbi do. Anto. colligit ex illo tex. q̄ statutum loquens de prelato non habet locum in capitulo vel collegio. Et adduco. c. nouit. de his que fi. a prelatis sine consen. capi. Et ibi colligit do. De. de ancha. q̄ sub isto verbo siquis non comprehenditur vniuersitas vel capitulum. Et si statutum loquitur per verbum siquis non cōprehendit ciuitatem. Joan. de imo. ibi intelligit quando statutum esset exorbitans a iure cōmuni secus si esset preter ius arg. l. i. §. lex falcidia. ff. ad l. falci. Adduco quod voluit Bal. in. c. sedes apostolica. de rescriptis. vbi dicit q̄ impetrans rescriptum contra Titium & quosdam alios non potest conuenire collegium. & sic illud verbum quosdam alios non comprehendit vniuersitatem. Adduco c. nimis. infra de excus. prela. vbi scribentes colligunt q̄ sub verbo si quis nou venit capitulum vel ciuitas. Et adduco Bal. in. l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. in penult. col. vbi dicit q̄ per verbum si quis non comprehenditur collegium nec hereditas iacens nec ciuitas nec castrum quia sunt persone ficte allegat. l. mortuo. ff. de fideiussori. quia verba statuti non debent intelligi in casu ficto. l. iij. §. bec verba. ff. de nego. gest. nec comprehendit posthumus existens in vtero secundū eū ibi. Adduco Bar. in rubrica. C. ad trebel. promisi inquit fidelitatem tibi contra omnem personam mundi vtrum videar iurare contra rem publicam. Constitui inquit procuratorem contra omnem personam mundi an p̄terit experiri contra collegium videt q̄ sic per dictam. l. mortuo. In contrarium allegat. l. metum. §. animaduertendum. ff. q̄ met. cā. quod dicit esse verius. Adduco quod voluit idē Bal. in. l. si quis hac. §. qui manumittitur. ff. de in ius vocan. & in aucten. item nulla cōmunitas. C. de epi. & cler. & in dicta. l. metum. §. animaduertendum. & in. l. eos. §. super. ff. de vsuris. & adduco Bal. in. l. quicumq̄. C. de seruis fugiti. vbi dixit q̄ appellatione persone venit masculus & femina & non vniuersitas. facit quod voluit Lodo. rom. consilio. c. cxiij. & in. l. i. in. §. i. alias in p̄inci. ff. de verbo. obliga. Et adduco duos tex. qui sunt inuentio mea iuxta illud inuentū est medicina meū. in. c. quoniam. xlvij. distinc. conuincto. c. conuictus. cum sua superscriptione. vbi sub illo verbo si quis comprehenditur vniuersitas. & si c̄ probant

131
contra omnem et antiquam et modernam iuris prudentiam deus supremus scit quod nulla scriptura resonante habuit. Et per illa duo iura dico probari illud quod voluit *Ly. in. l. metum. §. animadver-*
tendum. ff. quod metus cau. vbi dicit quod per illud
verbum si quis comprehendit vniuersitas ciuitas et
familia allegat. l. ergo. §. si. et. l. item ait. in princ. ff.
ex quibus cau. maio. in integ. resti. que sequitur
ibi Bal. Et adduco glo. in dicta. l. eos. §. super.
C. de vsur. vbi appellatione hominis continetur
fiscus. et sic comprehenditur episcopus. et allego. c.
l. de maio. et obedi. li. vi. vbi appellatione homi-
nis vel persone venit episcopus. et allego. tex. in. c.
l. de clerico venatore in. c. l. xi. q. i. ideo dici pote-
rit quod in casu huius. c. appellatione anglicorum ve-
niat ciuitas anglicana collegium anglicanum et
familia ex eo quia actus est fauorabilis. et causa
quare emanauerit istud priuilegium concernit ci-
uitatem collegia et capitula sicut ipsos anglicos et
sic si statutum esset fauorabile tunc comprehendere
ret huiusmodi personas fictas et representatas.
Si autem esset odiosum tunc esset secus nisi ten-
deret in fauorem anime vt in dicto. c. quoniam. Et
ista menti comenda. Sed vtrum sub ista gene-
ralitate verborum omnibus anglicis comprehen-
dantur anglici non in Anglia habitantes. vel ec-
tra includantur forenses habitantes in Anglia. po-
ne inquit Pet. de ancha. concesserunt representat-
contra florentinos an videantur concesserunt. in floren-
tinis non florentiam habitantes vel econtra in ex-
traneos habitantes florentie fuit questio dispu-
tata per do. Lambertum de rationibus refert Bar.
in. l. prouinciales. ff. de verbo. sig. Ipse vero addit
glo. in. c. statutum. §. cum vero. in glo. que incipit
dum dicebamus. de rescriptis. li. vi. que dicit quod in
dubio debemus intelligere potius ratione domici-
lij quam ratione originis refert se dixisse in. c. rodul-
phus. de rescriptis. Ista questio do. Pet. est alie-
na a faragine huius. c. Ideo supremo principi deo
sit deus et imperium. Andre. Barbata.

Significasti. *Famosa pro-*
certo est et com-
pendiosa decretalis hec et eas allega-
uit glo. iuris civilis in. l. i. ff. de iudi-
quod rarissimum est quod glo. iuris civilis
allegent decretales licet raro allegent canones. vi
de glo. in. l. diuus. ff. de offi. presi. que allegat ca-
nonnes decreti. et hoc intendit. Clericus sine licentia
diocesani episcopi iurisdictioni non sui iudicis se
subijcere non potest hoc dicit communiter. Vel sic et
latius per do. Abb. Licet laici possint iurisdictionem
non sui iudicis prorogare clerici tamen non pos-
sunt nisi episcopi diocesani consensus accedat et iu-
dex cuius iurisdictionem prorogare volunt sit ec-
clesiasticus hoc dicit per do. Abb. Tu pondera
quia primum summarium non congruit huic litte-
re quia iste tex. loquitur de voluntate diocesani et
doctores summant de licentia diocesani. nam licen-
tia debet fieri verbis expressis vt singulariter di-
cit Jo. and. in. c. si abbatem. de elec. li. vi. et volun-
tas ad sui interpositionem non requirit expressio-
nem verborum. c. non ne. de presump. c. qui ta-
cet. de reg. iur. in. vi. Item licentia debet prece-

2
dere actum fiendum in aucten. licentias. C. de epi-
et cleri. et quod voluit Bar. in. l. si quis mihi bo-
na. §. iussum. ff. de acqui. here. ergo istud summa-
rium non congruit littere. Summarium do. Abb.
excedit vires summarij longius videtur ipso tex.
ideo posset sic summarij. Suo episcopo non consen-
tiente non potest clericus iurisdictioni alterius iu-
dicis ecclesiastici licet religiosi se subijcere. quod se-
cus erit i laico. No. ibi. D. clericus quia pro-
bat quod quis non dicitur clericus nisi exprimat. c.
ex litteris. de translatio. et ratio est quia est quali-
tas adueniens nobis ab extrinseco. ideo non pre-
sumitur inesse nobis nisi exprimat. facit glo. que
reputatur multum singularis in. c. si forte. de elec.
li. vi. et quod in simili voluit glo. singularis que a
pud leges reputat singularis. l. si vero. §. q. pro rei
qualitate. ff. qui satisfac. cog. Et eodem modo quod
non presumitur monachus nisi exprimat. No.
ibi tue iurisdictioni se subijcit coniuncta supra scri-
ptione dirigitur enim abbati ideo probat quod ab-
bas habet iurisdictionem quod non procedit in iu-
re communi secundum Hosti. cum solus episcopus
habeat iurisdictionem ordinariam in sua diocesi
c. cum ab ecclesiarum. de offi. ordina. unde dicit
Hosti. quod iste abbas de consuetudine habebat iu-
risdictionem ordinariam quia delegata proroga-
ri non potest. c. p. et g. de offi. delega. Ita hic colligit
do. Anto. do. Pet. et do. Card. quod dictum
non placet do. Abbati quia imo abbas habet iu-
risdictionem ordinariam refert se plene dixisse in
e. cum contingat. s. eo. et Hosti. diuina ad istum
tex. ideo iste tex. facit pro his que dicta fuerunt in
dicto. c. cum contingat. allegat quod voluit Bar.
in. l. i. ff. de iudi. vbi dicit quod iurisdictione eorum qui
presunt alicui collegio potest prorogari per illas le-
gem et per illam lectionem. Sed sequendo intelle-
ctum Hosti. hic colligitur quod non solum iurisdictione
ordinaria potest prorogari sed etiam illa que com-
petit ex consuetudine et sic iure speciali. pro hoc fa-
cit quia iura non curant in hoc qualiter competat
iurisdictione dummodo sit ordinaria. Et ex eisdem
verbis no. quod appellatione iurisdictionis venit or-
dinaria secundum do. Card. pro quo allegat. l. i. ff. de
iudi. et licet ille tex. dicat vel aliam tamen intelli-
gitur de ordinaria. et refert se dixisse in. c. quoniam
abbas. de offi. delega. in. xiiij. qone. et sic voluit
Hosti. quod licet abbas habeat iurisdictiones supra
monachos quo ad correctionem non tamen habet
quo ad extraneas personas et de causa que non ca-
dit super eadem specie et qualitate iurisdictionis
non videtur posse cognoscere per modum proro-
gande iurisdictionis. quia prorogatio proprie su-
mitur cum iurisdictione prorogatur super eadem spe-
cie iurisdictionis vt notatur in. l. i. C. de iurisdic.
om. iudi. et l. testamenta. C. de testa. secundum do.
Pet. Tu pondera quia papa hic impediuit istam
prorogationem quia non interuenit consensus sui
episcopi. ergo sentit quod iurisdictione abbatis potuit
prorogari. Sed certum est quod prorogatio est exten-
sio quedam vt in. c. g. et p. de offi. delega. Si ergo
iurisdictione abbatis extenditur in clericum sequit
quod abbas habet contentiosam iurisdictionem quia
aliter non posset extendi ad clericum non subie-
ctum sibi. et per consequens probatur hic quod abbas

babet iurisdictionem fori contentiosi. **N**ec obstat cum dicit **D**ost. q. de consuetudine compete bat iurisdicctio huic abbati quia non est benedictum. consuetudo enim est facti et in facto consistit l. de quibus. ff. de legi. sed factus non presumitur nisi probet. ergo abbas habet iurisdictione ordinaria de iure comuni. vide que late dixi in dicto c. cu contingat. **N**ota ibi. **L**. mercatoris. q. iste **L**. erat mercator. vide elegantem tex. in. l. semper s. negociatores. ff. de iur. immunita. vbi probatur q. singulariter immunitas concessa mercatoribus habet locum in illo qui habet maiorem partem suarum facultatum in mercantijs. vide. l. i. s. i. ff. de tributo. vide ibi **B**ar. vbi proprie ille dicitur mercator qui plures negociationes exercet no vnam duxat. et vide tex. in. c. eiciens. lxxxvii. di. et vide eundem **B**arto. in. l. legatis. ff. de legatis iij. vbi eleganter loquitur. **N**ota secundus do. **A**nto. q. licet pacto cum parte inito non proroget iurisdicctio iudicis irrevocabiliter vt. l. si contine rit. ff. de iurisdicct. om. iudi. tamen secus si fiat iudice presente. l. est receptum. ff. de iurisdicct. om. in. c. i. de iudi. c. p. et g. de offi. delega. c. vos incompe teter. i. q. vij. Sed do. **D**e. de ancha. colligit no rata per locum a speciali si iste non fuisset clericus qui promisit teneretur stare iudicio eius cui se sub iecit. **O**pponitur contra de. l. si conuenerit. pre allegata. et soluit q. illa lex loquitur quando pro misit parti secus si promisit iudici in iudicio quia tunc ex illa promissione quasi contrahitur. l. iij. s. idem scribit. ff. de peculio. **V**alidior ergo est pro missio que fit coram iudice q. illa que fit extra iudicium. allegat quod notat **L**y. in. l. omnium. C. de testa. et dicit hoc fore bene notandum. **I**dem col ligit hic do. **A**bb. dicens q. ex presentia et accepta tione iudicis non potest amplius penitere. et sic re quiritur acceptatio. et postea dicit istud procedere siue fiat in iudicio actus siue extra iudicium ex quo confertur in iudicium. in his enim que explicant in iudicio quis compellitur precise ad factum. nec sufficit soluere interesse allegat glo. in. l. si filius familias. s. procuratorem. ff. de procura. **T**u po dera q. indubitanter istud non probatur hic. **S** dictum eorum procedit vbi ista prorogatio fit in iudicio iudice presente et non contradicente. tunc enim vestitur calore iudicij arg. l. cum ostendim? s. fi. ff. de fideiussu. into. et l. manumissio per lito res. ff. de manumis. vindic. et l. eum pro quo. ff. de in ius vocan. et l. si quis vxori. s. si seruum fugiti uum. ff. de furtis. vnde non bene dixit do. **A**bb. si prorogatio fiat extra iudicium quia actus referit ad iudicium nihilominus non vestitur calore iudicij. et ideo requirit q. iudicialiter fiat. vide que dixi plene in. c. i. supra de iudi. **N**ota quem posse non solum de presenti et pure iurisdictioni alte rius prorogare vt in. l. i. ff. de iudi. et in. l. i. C. de iurisdicct. om. iudi. sed etiam respectu futuri temporis et sub conditione dicendo si non satisfecero infra tantu tempus subiecto me iurisdictioni talis iudicis **N**ota q. priuatorum consensus non facit iudicem qui nulli preest iurisdictioni. ergo a contrario sensu prorogari potest illius qui iurisdictioni pre est regulariter. quod est verum secundum domi. **D**e. si preest iurisdictioni ordinarie. secus si dele

gate et remittit ad notata in. c. de causis. et in. c. p. et g. de offi. delega. **E**t est ratio quia magis cadit prorogatio in habentem iurisdictionem q. non habentem. quia in habentibus simbulum idest similitudinem facilioz est transitus arg. l. sed compa rationi. ff. de contratab. Sed subtilioz est ratio se cundum do. **D**e. quia prorogatio presupponit ali quid subsistere in esse. **I**dem enim est prorogatio quod extensio. Sed illud quod nihil est extendi non potest. vnde dicimus in simili q. institutio in re certa alio coherede non dato trahitur ad totu Sed exhereditatio in parte non trahitur ad totus quia exhereditatio nihil potuit sed excludit. l. cum quidam. ff. de liber. et posthu. vbi hanc rationem subtilem assignauit **B**ar. secundum do. **D**e. qui allegat. l. sed si manente. ff. de precario. **E**t cu hoc notabili transiit hic do. **A**bb. sed no ita plene di cit tamen hoc procedere non solum in foro contē tioso sed etiam in foro penitentiali. licet enim quis habeat a prelato suo licentiam confitendi alteri sacerdoti tamen debet eligere sacerdotem habentem curam animarum habitu et actu et sic exercitio allegat glo. quam dicit ad hoc esse singulare in clemen. i. de priuile. **E**x qua glo. colligit no suf ficere q. iudex habeat iurisdictionem in habitu ni si habeat in exercitio allegat quod notatur l. ob seruare. ff. de offi. proconsu. est non mentioz elegas doctrina. et sepenumero occurrit in facto quia par rochiani petunt licentiam a proprio sacerdote vt eligant sibi confessorem et eligunt eum qui nullas habet ecclesiam vt non possint. et licet auctoritas illius glo. sit potissima et etiam auctoritas supre mi doctoris do. **A**bb. tamen non videtur vera lz cum rubore animi ita dicam. et deduco eam ad in conueniens hoc modo. papa et alij episcopi habent habitum iurisdictionis temporalis sed non exercitium vt probatur in. c. nouit. supra de iudi. quod probatur ex prohibitione quam fecit pijssim? sal uator noster **I**esus **C**hristus qui prohibuit **P**e tro exercitium gladij temporalis pone inquit gla dium in vagina. et nihilominus iurisdicctio pape et episcoporum prorogatur per laicos vt habetur in c. verum. et in. c. licet. et in. c. ex trasmisa. supra eo. et in. c. nouit. supra de iudi. ergo si illa glo. esset ve ra sequeretur q. non posset prorogare quia habet iurisdictionem in habitu et non in exercitio et actu sed istud est falsum quia prorogatur et prorogari potest vt in dictis iuribus. ergo sequitur q. eodem modo poterit laicus prorogare iurisdictionem fo ri penitentialis quam quilibet sacerdos recipit in habitu licet non habeat in actu ecclesiam parro chialem. et per consequens licet habeat habitum sine administratione. nihilominus poterit proro gari ille habitus vt deducatur de potentia ad actum. **S**ecundo allego tex. cum glo. in. l. i. ff. de iudi. vbi prorogatur iurisdicctio iudicis cartularij quam habet sine administratione eodem modo. ergo poterit prorogari iurisdicctio quam habet sa cerdos sine administratione. tene fixum memorie illum tex. cum glo. ad hoc propositum quia est de regrina inuentio. **T**ertio adduco tex. in. c. pasto ralis. de rescriptis. vbi ille qui habet iurisdicctio nem in habitu potest delegare alteri. ergo non est ex toto inanis et vacua iurisdicctio quam quis ha

5

bet in habitu. non erit ergo admiratione dignum si prorogari possit. Quarto illud quod est extendi potest. l. sed si manente. ff. de precario. Sed in isto sacerdote est iurisdictione. ergo extendi potest de facili enim habitus deducuntur ad actum ut dicunt philosophi. Quinto adduco stupendam doctrinam Hosti. in summa de peni. et remissio. §. cui confitendum. ubi formaliter tenet hanc partem et mirum est quod tempore quo do. Abb. compilavit hanc lectionem fuerit sibi incognita hec doctrina Hosti. et ne aliene laudis sim temerarius usurpator ut dicitur in l. hereditatum. ff. ad l. falci. et dixit Bal. in probemio feudorum. et Jo. and. in probemio. vi. in nouella hanc doctrinam Hosti. allegavit do. Abb. in apostillis quas fecit ad glo. elementinarum in concilio basilicensi in dicta c. de privilegi. ubi contra glo. illam allegavit Hosti. non tamen allegavit rationes et argumenta que superius cum laude dei ego adduxi que sunt inuentio mea et sunt tutela et defensio Hosti. tene menti quia noua sunt et in eum erunt illustriora.

Nota ibi ad petitionem quia colligit hic Jo. de imo. quod citatio debet fieri ad petitionem partis alias non valet ut hic probatur a contrario sensu mouetur quia iudex non debet impartiri officium suum non petentem. l. iij. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infec. allegat Bar. in l. si finita. §. iulianus. ff. de dam. infec. Tu allegat tex. l. c. i. supra de iudi. vide ibi palestra deca circa hoc a me sparsa

Et pondera quia licet istud dictum sit verum in se tamen cum honorificentia sua fuit enim doctor meus hoc non colligitur hic nec probatur hic ex eo quia hic fuit prorogata iurisdictione abbatis ad petitionem istius mercatoris. Si ergo abbas non erat iudex competens istius clerici credemus ne illum mercatorem fecisse citari clericum a iudice incompetenti. Credemus ne citatum a iudice incompetenti comparere coram eo pro certo non per totum. C. si a non compe. iudi. Et sic iste tex. probat quod prorogatio fuit facta non ad petitionem mercatoris.

Nota ibi forte. quia doctores colligunt hic quod verbum forte non inducit incertitudinem et dubitationem. ego allego. c. tue. de procura. c. finem litibus. de dolo et contu. c. accedens el primo ut lite non contesta. c. testimonium. infra de testi. c. super litteris. de rescriptis. l. gallus. §. forsitan. ff. de libe. et posthu. l. in substitutione. ff. de vul. et pup. l. i. §. i. ff. de rei vendi. Et per ista iura habes quod si iuriflatores respondeat per verbum forte quod responsio sua non est dubia. Ideo dicit Ang. in dicta. l. in substitutione. in doctore consulente quod si respondet per verbum forte quod consilium suum non est dubium. et adduco glo. in l. si duo. ff. de arbi. que dicit quod per verbum forte respondent sepe periti. et glo. i. in l. si. ff. de feriis. et in l. mutus. ff. de procura. et in l. in comodato. §. sicut. ff. comod. et in l. i. in §. i. ff. de rei vendi. et glo. in c. i. de testa. Et sacro scribitur euangelio Joannis Si cognouissetis me inquit dominica veritas forsitan et patrem meum cognouissetis. Tene ista menti.

Nota ibi episcopi diocesani. unum casum reseruat episcopo dicitur ut ipse habeat in hac prorogatione consentire et non alius inferior. unde parat hic Egidius doctor bononiensis quod non suf-

6

ficit consensus superioris etiam qui posset de hac causa cognoscere. et ex hoc et ex tex. arguit do. Anto. episcopum posse dare hanc licentiam etiam in preiudicium immediati superioris ipsius clerici prorogare volentis quasi possit eum preuenire in datione huius licentie arg. eorum que notantur in c. quanto. et in. cum ab ecclesiarum. de offic. ordina. quod dictum do. Abb. putat esse verissimum quando uterque habet iurisdictionem proportionabiles sue qualitati licet unus habeat eam mediate et alter habeat eam immediate arg. eorum que notantur in c. ij. de peni. et remis. li. vi. secus putat si inferior episcopo haberet iurisdictionem quasi episcopalem de iure speciali. tunc enim putat quod ad eum et non ad episcopum spectat prestare consensum. et dicit esse argumentum optimum per id quod voluit glo. in c. i. de rebus ecclesi. non alie. et per id quod voluit Inno. in c. ij. de transac. et in c. relatum. de clerici. non res. et ita residet do. Abb. Pro certo apposuit sibi pennas pauonis quia istud est dictum do. Card. hic in penul. quone et allegat glo. dicte c. i. et refert se dixisse in c. ij. de transac. in ij. quone. et ibi refert se in contingencia facti consuluisse. et sic falce aliena merit do. Abb. verecundus certe fuit tam illustri doctore. Adibi videtur quod eorum doctrina non procedat nisi iurisdictione naturalis seu naturaliter inherens potentior est iurisdictione accidentali inherente. l. qui habet. ff. de tutel. c. requisisti. de testa. sed iste prelatus inferior per accidens habet istam iurisdictionem quasi episcopalem. sed episcopus habet eam essentialiter et naturaliter. ergo. Actus enim verus et proprius preferatur ficto et improprio. l. ij. §. hec verba. ff. de neg. gest. Item confunditur per istum tex. ubi requiritur voluntas diocesani. sed ille inferior non est diocesanus. ergo. Nec obstat glo. in c. i. de rebus ecclesi. non alie. quia si verbis daretur audacia vano ducitur errore. et etiam omnis antiqua et moderna iuris prudentia. dicit enim glo. illa quod rebus ecclesie subiecte abbati alienandis requiritur consensus episcopi et non abbatis. sed si abbas est ex parte et sic censetur habere iurisdictionem quasi episcopalem. et sufficit auctoritas abbatis. quod pro certo male loquitur. et mouet hoc modo. in ecclesiis subiectis abbati abbas equipatur episcopo tex. est in c. i. de rebus ecclesi. non alie. ubi equipatur potestas episcopi et abbatis in ecclesiis sibi subiectis Sicut ergo requiritur auctoritas episcopi in rebus ecclesie sibi subiecte. eodem modo requiritur auctoritas abbatis in alienandis rebus ecclesie sibi subiecte per illum tex. Et ne videar sic dicere sine aliquo iuris clypeo adduco Bart. in diuiduo ita tenentem in aucten. hoc ius. C. de sac. sanc. eccle. et per consequens errat omnis populus sequens doctrinam glo. illius. et ita tenui in c. i. de rebus ecclesi. non alie. tene menti propter temeritatem multorum qui in cathedra appropriant sibi tacito auctore. Et ex hoc infero vobis unum quod videbitur nouissimum quod si dictum do. Card. et do. Abb. esset verum sequeretur quod non solum erit idem in habente iurisdictionem quasi episcopalem. sed idem erit in eo qui habet iurisdictionem inferiorem. Et admiro vehementer de do. Card. et similibus quod glo. in dicta c. i. et Inno. in dicto. c. ij. et in dicto

e. relatum. z etiam in. c. ex ore. de privileg. loquitur in alienatione rerum sed non loquuntur in alienatione persone vt est casus noster. vnde solennitas maior debet interuenire quando alienatur persona q̄ quando alienatur res arg. l. iustissime. ff. de edili. edic. Est enim homo dignissima creaturaturū iuxta illud virgilianum in sexto Eneidos Igne est illis vigor z celestis origo. Et sapienter scribitur apud Porphyrium in libro predicabilium. Sumus enim rationales nos z dii. sed si mortale additur nobis separat nos ab illis. Et in illo Ouidiano scribitur. Pronaqz consp̄ctent animalia cetera terram Os homini sublime dedit. z quod scripsit Ecclesiastes primo capitulo. Sed pecunie z iste res temporales vilissime sunt z inter vilissima computande preclaro dicente poeta cortunensi. s. Lucano in tertio. Sed pars vilissima rerum certamen mouistis opes. z optimo z morali testante philosopho in secunda epistola. Et tanta inquit est stultitia mortalium vt ea que mortalia z reparabilia sunt preferri zc. Et Cicero in prima paradoxia. Neqz hercule ego pecunias istorum nec recta magnifica in bonis expectandis connumerari. vnde cum honorificentia do. Lardi. z do. Abb. non bene argunt de alienatione persone ad alienationem rei quia prestantior z maior debet interuenire auctoritas in alienanda persona q̄ in alienanda re. Et ideo hoc sero in lectione quam lego in voce in. c. ex litteris. de fide instrum. dicebam do. Abb. vehementer ibi errasse. voluit enim q. l. proxime. ff. de his que in testa. delent. loquens de legato libertatis relicte seruo extendatur ad legatum liberationis a debito. z ita etiam ipse consuluit in quodam suo eleganti consilio in ordine meo. quia pro certo nec bene dixit in lectura nec etiam in illo consilio quia non est eadem ratio extendendi libertatem contra regulas iuris communis z extendere legatum liberationis a debito contra regulas iuris communis. Quintimo plus dicebam nec puto q̄ sit apponere os supra celum si dicerem Bar. eodem modo vehementer errasse in dicta l. proxime. vbi extendit illum tex. loquentem in libertate ad legata pia quia contra eum adduco tex. in. l. primo gradu. ff. que in fran. credi. vbi legatum libertatis relicte seruo non reuocatur a creditoribus debitoris. z nihilominus legatum alimentorum reuocatur vt ibi est casus nouissimus. z clarum est q̄ legatum alimentorum dicitur ad pias causas sed ratio est quia celebriori privilegio finitur libertas hominis q̄ legata pia. z facit tex. in. l. papinianus. z. s. quoniam quarta. ff. de inoffi. testam. in. l. uncto. c. quicumqz. xvij. q. iij. Ista fortasse capientur a posteris vt illustra si bene dictum est deo sedenti super tronum z sit gloria sempiterna. Sed est aduertendum ad vnum quod posuit hic Joan. de ligna. qui dixit q̄ clericus subiectus abbati etiam vbi episcopus non potest preuenire eum potest prorogare iurisdictionem episcopi sui z forte sine consensu abbatis. hoc ideo videtur sequi do. Anto. hic. quod dictum non putat verum do. Abb. vt possit sine consensu abbatis si ultra subiectionem tenet ab eo beneficium qz tunc est subiectus ultra nudum exercitium iurisdictionis. z idem si iste abbas habet in istum iurisdictionem

nem quasi episcopalem. tunc enim habet abbates supra caput suum loco dei qz hic dicitur dicit de subiectis episcoporum vt sine consensu eorum nequeant prorogare iurisdictionem alterius iudicis secundum do. Abb. Tu pondera quia Joa. de ligna. non loquitur eo casu quo clericus habet beneficium ab abbate quia tunc videtur q̄ respectu illius beneficii non posset prorogare iurisdictionem episcopo ne preiudicaretur abbati. z adduco simile quod dicimus de vasallo qui respectu feudi non potest prorogare iurisdictionem alterius in feo domino feudi. l. imperialem. s. preterea. de probi. alie. feu. per fede. tunc enim non est subiectus ratione nudi ministerij. Si autem extra causam beneficii vellet prorogare iurisdictionem episcopi. videtur mihi dicendum q̄ possit quia licet sit subditus abbatis quo ad quid nihilominus generaliter est subditus episcopi. z episcopus est iudex vniuersalis. vide que dixi in. c. cum sit generale. s. eo. z in. c. ceterum. supra de iudi. Sed quid erit in suffraganeis archiepiscoporum vtrum possint consentire in alium iudicem ecclesiasticum sine consensu suorum archiepiscoporum. do. Abb. hic refert Hosti. in. c. ad reprimendam. de offi. ordinare. tenere q̄ non. arg. huius. c. quia sicut episcopus est ordinarius suorum subditorum. ita etiam archiepiscopus est ordinarius suorum suffraganeorum c. pastoralis. de offi. ordi. tuz quia eadem ratio est in vtroqz ergo idem ius. c. inter corporalia. de trasla. prela. l. illud. ff. ad. l. acquil. Et cum hac doctrina transeunt omnes in dicto. c. ad reprimendam. Mihi autem videtur q̄ non recte loquantur. z ad hoc pondero subtiliter istum tex. dicit enim licet priuatorum consensus possit in iudices consentire. postea dicit clericus autem. vnde illa dictio autem est dictio aduersatiua. pro quo vide quod no. Bart. in. l. hoc amplius. ff. de dam. infec. vnde vult iste tex. q̄ priuati laici prorogare possunt. sed clericus si priuati sint prorogare non possunt. ergo sequitur q̄ loquitur in clericis priuatis. sed episcopi non sunt priuati homines imo sunt collone ecclesie etiam sanctissimi xpi legati z coepiscopi cum ipso papa ele. si quis suadente. de peni. Cum ergo iste tex. restringat clericos priuatos ergo non extendatur ad ep̄os. iura enim defrunt pontificali dignitati vt. c. quia pontificali dignitati. de offi. deleg. li. vi. et in generali locutione non comprehendunt ep̄i nisi de eis specialiter fiat mentio. c. q̄ periculosum. de sen. excō. li. vi. Nec est verum quod dicunt docentes q̄ eadem ratio est in vtroqz quia ep̄s regulariter hz iurisdictionem supra clericos suos. sed archiep̄s regit non hz nisi i certis casibus vt h̄ in. c. pastoralis. de offi. ordi. Et si canon voluisset comprehendere ep̄os visum est expressisset. c. maiores. de baptis. c. ad audientiam. de deci. l. i. ff. si mes. fal. modū dix. z persequens cum non reperiat ep̄s prohibitus poterit prorogare iurisdictionem alterius sine consensu sui metropolitani. Unum tamen dico q̄ honeste non faceret si prorogaret iurisdictionem alterius episcopi vel inferioris ab episcopo. quia deberet potius prorogare iurisdictionem alterius metropolitani aut primatis aut patriarche. Et moueo ar. eius quod habetur in. c. cum causam. de offi. del. vbi ea archiep̄i fuit commissa archiep̄is. z p. c. acce.

dens. el. i. vt lite non contest. vbi cā archiepiscopi
fuit cōmissa patriarchis. facit. c. cum clamor. de te
sti. c. ij. de calūniato. c. si. de collusi. dere. c. causam
matrimonij. de offic. delega. z ideo dicit domini?
Anto. in. c. sane. s. eo. q. ep̄s rōne rei site in diocesi
alterius ep̄iscopi non potest quāri coram illo ep̄o
sed debet conueniri coram primatē. ita dicamus
in casu isto vt possit prorogare iurisdictiones ar
chiepiscopi aut primatis auctoritate patriarche. z
ideo papa erubuit in. c. cum cām. de offi. dele. cō
mittere cām archiepiscopi inferiori sed cōmisit ar
chiepiscopis. z ideo ep̄iscopus non facit honeste
submittere se iurisdictioni alterius ep̄iscopi. z ista
menti cōmenda. **Nota** ibi priuatorum consen
sus laicos posse prorogare iurisdictionē alterius
iudicis sine consensu sui proprii iudicis. l. i. ff. d. iu
di. sed clerici hoc non possunt. sed quare sic statu
tum est in laicis z non sic statutum est in clericis.
multi multa dicunt de quo per Ly. l. si qui ex con
sensu. C. de ept. audi. Do. Abb. hic post alios re
fert Bar. in. l. i. ff. de iudi. dixisse q. ideo ē q. cleri
ci non p̄nt prorogare sine consensu sui ep̄iscopi qz
habent ab eis beneficia ratione quorum tenetur
ep̄iscopus ad aliqua onera. z idem dicit esse in lai
cis. quia si tenent feudum a laico non possunt pro
rogare iurisdictionem alterius. c. ceteris. de iudi.
c. transmissa. s. eo. z sic sentit Bart. q. nulla diffe
rentia est inter clericos z laicos. Sed idem Bar.
in. l. i. §. z post opis. ff. de no. ope. nunc. dicit q. mul
ti sunt clerici non habentes ab ep̄is suis beneficia
z tñ nō possunt prorogare sine licētia sui ep̄i. ergo
aliud est de iure civili z aliud d. iure canonico nisi
laicus haberet feudū qz tunc iusto dño feudi pro
rogare non possunt. l. imp̄talem. §. p̄terea. de pro
bi. feu. alie. p. fe. Sed do. Abb. hic dicit primum
dcm Bar. forte verius q. nulla sit differētia inter
ius canonicū z civile qz clericus indistincte nō pro
rogat si nō hēat beneficium a suo ep̄o qz est subdi
tus vltra nudū exercitium iurisdictionis tum re
spectu ordinū quos sibi cōtulit ep̄s. tum qz trāstu
lit corpus z animam in seruitiū dei. xi. q. ij. c. cui por
tio. tuz etiā qz supra suū caput hz ep̄m loco dei. c.
clericos. xi. di. c. cū fm apostolū. de p̄ben. glo. tñ i
c. inolita. xi. q. i. reddit tres rōnes d. quibus ibi et
procedit etiā in exemptis quoz papa est diocesan⁹
c. auctoritate. de priuile. l. vi. z etiā ep̄s nō p̄nt pro
rogare iurisdictionē alterius sine licētia pape vt
no. Jo. an. in. c. sciendū. de reg. iur. l. vi. in meren.
z ita residet do. Abb. Jo. de imo. z Domi. de scō
gemiliano in. c. i. eo. ti. li. vi. ponunt rōnē. z De.
de ancha. l. c. i. s. eo. z in. c. p. z. g. de of. dele. z do.
Anto. in. c. ceteris. de iudi. z sic varie loquunt scri
bentes super hoc passu. ergo non h̄ veritas quia
eius qd multipliciter exponit veritas ignorat. c.
super lris. de rescrip. z ideo veritas latuit max̄os
iuris deos. z forte pp peccata nostra latebit z nos
nihilominus dicam quod sentio subijciēdo tamē
me decisione sacrosancte romane ecclesie. Et con
sidero primo q. Bar. in. d. l. i. ff. de iudi. fundat se
qz clerici habent beneficia ab ep̄is ita z laici h̄nt
fenda a laicis. id nulla differentia est. Sed sua ho
norificentia salva feudū imitit ḡre z amorē. dñs
enim largit sua in feudū motus beniuolentia ḡra
amore nulla impulsus necessitate. z hinc est q. feu

10
dum appellat beneficium quasi beniuola actio gau
dium tribuens capienti vt in rubrica de beneficio
femine. z in rubrica de beneficio fratris in vltimis
feu. ideo nō p̄nt vasallus prorogare iurisdictiones
alterius super fendo. sed clerici non h̄nt beneficia
a suis ep̄is ḡra z amore imo compellunt ep̄i p̄fer
re beneficia. hz ergo illa collatio principius necessi
tatum. argumentare ergo de actu liberali ad a
ctum necessitatis non est bona argumentatio fa
cit quod no. per docentes in. c. relatum de p̄ben.
ergo sequit q. non sunt ita affricti nec ita obliga
ri clerici suis ep̄is sicut laici vasalli suis dñis. ergo
non p̄nt argui de vno ad reliquum. l. si maritus.
C. de dona. inter vi. z vx. z per p̄sequēs Bar. nō
bene se fundat arg. in. d. l. i. nec do. Abb. hic. Itē
inquantū Bar. in. d. l. i. §. z post opis. dicit q. imo
est differētia pp multos clericos non h̄ntes bene
ficia a suis ep̄is. id non sunt affricti suis ep̄is. pro
certo non loquit sapienter qz hz ep̄s ordinauerit
aliquē z non cōtulerit sibi beneficium. nihilominus
tenet prouidere interim sibi de necessarijs ad vitā
donec prouiderit de bñficio. c. cū fm apostolū. de
p̄ben. Et ni fallor arbitror me fuisse secutus do
ctrinā Bar. in. c. i. z in. c. cū sit generale. s. eo. z in
c. ceteris. s. de iudi. Nihilomin⁹ vt q. sit vna inter
ius canonicum z civile qz ius civile non curauit si
subditus velit prorogare iurisdictionē alteri⁹ iu
dicis sine p̄sensu proprii iudicis. voluit. n. morem
gerere voluntatibus subditoz sicut in simili fecit
impator. voluit. n. nō posse appellari ad impatorē
demissis medijs. l. impatores. ff. de ap. S3 ius ca
nonicū p̄misit posse appellari immediate ad papam
obmissis medijs. c. dilecti filij prior. de appella
nisi consuetudo vel priuilegium aliter disponderet
vt notatur in. c. referente. de p̄ben. Specu. in tit.
de appellatio. §. nunc tractemus. c. si duobus. de
appellatio. c. ad romanam sedem. ij. q. vi. forte ita
statuit papa vt propter hoc haberet maiorem cu
riam de quo dixit Barto. in. l. i. §. si quis. ff. de ap
pellatio. de quo non curauit impator volens par
cere potius laboribus z sumptibus subditozum.
Ideo dicit Specu. in dicto. §. nunc tractemus.
Benedictus sit z benedicatur ipse impator qui
noluit ad ipsuz appellari obmissis medijs licet sit
dominus mundi vt. l. de precario. ff. ad. l. rodiam
de iac. Et idem sequitur Jo. de imo. in dicta. l. im
peratores. ff. de appellatio. Et adduco quod vo
luit Bal. in. c. cum om̄s. de constit. vbi refert Do
sti. dicere q. populi temporahiter subiecti ecclesie
non possunt condere statuta. z ecclesia romana vt
titur opi. Hosti. in terris suis quia sitiunt iurisdic
tionem sicut ceruus desiderat ad fontes aquaruz
fm quosdam male tamen sed vere loquentes fm
eum. **Ita** videtur dicendum quod sicut statu
runt q. possit appellari ad papā obmissis medijs.
z sic fuāt opi. Hosti. q. populi sui nō p̄nt facere sta
tuta ita statuerunt q. clerici nō p̄nt prorogare iu
risdictionē alterius iudicis sine consensu diocesa
ni. Et ista videtur ratio satis colorata. z per con
sequens diuersitas est inter ius canonicum z ci
uile. Subijcio tamen me decisione domini nostri
pape z dominoz cardinalium. **Item** pon
dero vnum quod tibi videbitur nouum dicitur
hic voluntas diocesani. Donec quod aliquis

est electus et confirmatus episcopus sed non p[ro]secra-
tus utrum sufficiat voluntas sua videtur q[uod] n[on] p[ro]
id quod voluit glo. sing. in cle. ij. de celebra. miss.
sed in c[on]trarium est glo. sing. facit in cle. i. de foro
compe. que in hoc casu videntur c[on]trarie dici p[otes]t
q[uod] in hijs que concernunt iurisdictione[m] appellatio-
ne episcopi venit electus et confirmat[ur] et ita p[ro]-
cedat glo. in cle. i. de foro compe. Aut loquimur i[n]
hijs que concernunt dignitatem pontificali[m] et t[unc]
appellati[on]e episcopi non venit electus et confirma-
tus. et ita procedat gl. in d. cle. ij. et hoc voluit do.
Abb. in suis appostillis in d. cle. i. de foro compe.
licet iste tex. loquatur in hijs que concernunt iurif-
dictionem licet loquat[ur] de dioec[es]ano habebit lo-
cum in electo et confirmato et ista tene menti.
Et in quantum iste tex. loquitur de c[on]sensu p[ro]-
rogantium. **Q**uerit hic do. Abbas utrum suffi-
ciat consensus tacitus refert Barto. dicere q[uod] sic i[n]
l. i. ff. de iudi. qui ad hoc allegat Inno. in c. cu[m] ve-
nissent de in iure. resti. do. Abb. allegat Inno. in c.
ad petitionem de accusa. et de hoc allegat. l. i. C. d[omi]-
nium iurisdictione[m] om. iudi. et glo. in l. unica. C. qui p[ro]-
sua iurisd[ic]ti. et gl. in l. i. C. vbi de cri. agi. oportet. c[on]-
iuncto tex. vbi eo ipso q[uod] citatus coram iudice in-
competenti non declinat eius forum cum stat esse
non suum iudicem videtur in eum consentire et re-
fert idem tenere doctores in c. si clericus laycum
supra eo. **E**t ex hoc infert q[uod] eodem modo suffi-
ciat tacitus consensus episcopi loquitur tamen du-
bitando per verbum forte quia cum potuit p[ro]-
hibere et non prohibuit tacite videtur consentire.
arg. c. non ne de presumptio. et q[uod] hic sufficit nud[us]
consensus tum etiam fauore religionis et allegat eri-
am glo. in c. delictum persone de re iur. in vj. et q[uod]
in simili voluit Inno. in c. ex parte de ea ni de re-
scriptis tum etiam quia si quo ad ipsos inferiores
p[ro]rogantes sufficit tacitus consensus ergo eode[m]
modo sufficit tacitus consensus ipsius superioris
et ita residet. **E**st p[ro] certo opere p[re]c[is]i e[st] inuestiga-
re veritatem inclitus spiritus dei sup[er]mi apper-
at nobis. **E**go capio primum dictum do. Abb.
et p[ro] illo adduco Bal. in l. abducta. C. de furtis
vbi dicit q[uod] contractans rem alienam in alieno ter-
ritorio videtur p[ro]rogare iurisdictionem illius iu-
dicis et sic sentit duo q[uod] sufficit tacitus consensus
p[ro]rogantis et tacitus consensus iudicis p[ro]roga-
ti et illud dictum Bal. non est ad hoc allegatus p[er]
aliquem vsq[ue] ad secula hec ad hoc propositum li-
cet istum passum tetigerim in c. p. g. de offi. deleg.
et aliquid dixi in c. ceterum. s. de iudi. tamen mi-
hi videtur q[uod] debeat esse expressus c[on]sensus q[uod] ad
voluerit Inno. Bar. do. Abba. glo. et doctores.
et confunditur eorum opi. per tex. ad hoc formales
in l. i. ff. de iudi. dum dicit si se subiciant et c[on]sen-
tiant. nam illud verbum subicere importat actum
subiectionis et sic tacitum consensum resultantem
ex actu p[ro]stiuo. arg. l. si filius. ff. ad macedo. po-
stea dicit ibi tex. et consentiant. ideo videtur q[uod] il-
lud verbum importet consensum expressum q[uod] ad
quid appositum fuisset illud verbum consentiant
si subiciendo se consentiebat. nam syllaba non de-
bet apponi superfluo in lege vt dixit gl. in l. i. ff. q[uod]
me. causa. Secundo allego tex. in c. statutum. s. i[n]
nullo de rescriptis lib. vj. in ver. et ad id accesserit

expressus consensus partium vbi p[ro]rogatio que
fit de loco ad locum requirit expressum consensus
partium. ita dicamus in proposito. Tertio addu-
co. l. si conuenerit. ff. de iurisdictione. om. iudi. vbi di-
citur si conuenerit et adatur et sic est ibi casus for-
malis q[uod] in p[ro]rogatione requiruntur verba et fa-
ctum. et per ista dicitur in profundu[m] doctrina In-
no. Barto. et sequatim. et miroz q[uod] Barto. ita le-
uiter exponeret se de. d. l. i. ff. de iudi. dicendo ibi q[uod]
est modus loquendi. nam si verum fateri volumus
syllaba non ponitur superfluo in lege vt dicit glo. i[n]
l. i. ff. q[uod] me. causa. et facit. c. si romanorum. fix. di.
et licet multa verba apponantur in narratione ni-
bilominus ea que apponuntur in decisione dispo-
nunt et apposta sunt cum ministerio operandi. Et
licet c[om]muniter p[ro]sueuerit allegare siue dictu[m] Jo-
an. de hoc in c. dilecto de preben. tamen glo. e[st] sin-
gularis in l. i. C. quando non pe. par. et si cecitas no-
stra sit vt n[on] perpendam[us] tamen non officit legi-
bus nostra sciencia. Sunt enim factura spirit[us] san-
cti. vt in l. si. C. de prescrip. lon. tempo. et longe mi-
roz de tanto doctore vt fuit do. Abbas allegante
l. i. c. de iurisd[ic]ti. om. iudi. p[ro] dicto Barto. q[uod] ap-
te decidit contrarium in ver. cum in iudicem elegi-
stis. Electio enim sit voce vt patet in diffinitio-
ne electionis et per consequens erit vera conclusio
q[uod] consensus p[ro]rogantium debeat esse expressus.
Secundo addite cum dixerit sufficere consen-
sum episcopi tacitum. et ausus est dicere fore dictu[m]
suum nouum. Ego venia mihi data adduco An-
drea[m] de ysernia in l. imperiales. s. p[re]terea d[icit] p[ro]-
hib. fe. alie. per sed. vbi dicit q[uod] si vasallus adit ali-
um iudicem q[uam] dominum feudi ipso domino feudi
sciente et paciente q[uod] sufficit ille tacitus consen-
sus ergo non fuit dictum nouum celebris viri d[omi]-
n[us] Abbatis. **E**t adduco do. Anto. et alios in c. p. g. d[omi]-
n[us] officio delega. vbi dicit q[uod] si partes p[ro]rogant iu-
risdictionem de loco ad locum non sue iurisdic-
tionis q[uod] sufficit tacitus consensus iudicis illius lo-
ci si sciat et taceat et ad hoc propositum fuerunt hec
oblita per Abb. Nihilominus mihi videtur q[uod] de-
beat interuenire expressa voluntas proprii iudicis
et moneor hoc modo si de quo minus videtur in
esse et inest ergo de quo magis. c. cuz in cunctis de
elec. auct. multo magis. C. de sacro sanc. eccl. sed
minus videtur iu[st]e q[uod] non sufficiat tacitus con-
sensus partium ex eo quia non agitur de p[re]iudicio
et tamen requiritur expressus consensus parti-
um vt in precedenti articulo dictum est. ergo mul-
to fortius requiritur expressus consensus dioec[es]-
sani quia agitur de suo p[re]iudicio. ergo iudicare e[st]
honor. c. vt debitus honor de appella. l. omne ho-
norem. C. quando p[ro]uocare non est necesse. Sed
in actu honorabili et concupiscibili tacens vide-
tur consentire sed in actu vituperabili presumitur
contradicere consuevit allegari singulare dictum
Innocen. in c. in genesi. de electio. bene facit glo.
in l. qui patitur. ff. manda. Sed abdicare a se iu-
risdictionem est abdicare honorem ergo tacen-
do non videtur consentire quia agitur de hono-
re perdendo. **T**ertio adduco vnum quod non
videbitur insuaue. Nam iste textus requirit
voluntatem dioec[es]ani quo casu dico quod vbi-
cunque consensus aut voluntas debet p[re]stari

ab eo qui habet publicum officium semp prestat per viam auctoritatis istud est celebre dictum relatum a Bal. in. l. fi. s. necessitate. C. de b. q. 3. lib. allegat ad hoc Archy. xvij. q. ij. c. quidam. Cum ergo episcopus habeat publicum officium maxime qz succedunt episcopi in locum apostolorum. vt in. c. videntes. xij. q. i. z requiritur ei voluntas vt hic ergo per viam auctoritatis z auctoritas est prestanda verbis expressis vt est tex. melior de iure in. l. i. s. inuitus. ff. de tutel. ergo zc.

Quarto adduco tex. in. c. i. s. eod. in ver. sine consilio episcopi vbi dicitur consilium episcopi adesse debere in prorogatione fienda a subdito suo qd casu capitur pro licentia quia est consilium necessitatis. Sed licentia debet interuenire verbis expressis vt sing. dicit Jo. an. in. c. si abbatem de electi. lib. vj. Quinto adduco tex. in. c. nullus. s. eod. in ver. sine permissum pontificis ergo requiritur licentia z per consequens consensus expressus ergo cum venia dixerim do. Abba. non recte loquitur.

Nec obstat dictum Andree de ysernia primo quia non loquitur in casu nro secundo quia non e verum dictum suum z contrarium tenuit do. Anto. in. c. ceterum supra de iud. tene ista menti qz si vera sunt deus nobis hec octia fecit. Et pondero vnum quod non erit in generosa pone qz layci prorogant iurisdictionem episcopi vt quotidie fieri videmus erit ne iudicium tale factum coram episcopo validum istud in hoc titulo ego non tetigi nec hic est tactum per aliquem videtur qz valeat iudicium z episcopus potest acceptare huiusmodi prorogationem factam a laycis arg. c. inter dilectos de fide instru. vbi archiepiscopus accepit delegationem a layco z per. c. in archiepiscopatu de rapro. z. c. sepe. xxij. q. vltima. z per id quod voluit Jo. caldarinus in suis consilijs consilio primo in titu. de offi. delega. vbi consultat episcopus z prelatos religiosos posse accipere delegationes a laycis. Et adduco quod voluit do. Anto. in. c. ij. s. de iudi. vbi dixit qz sacerdotes episcopi z similes possunt acceptare delegationes a laycis z prorogationes laycorum sed in honeste faciunt z peccant. Ego tenui qz non possunt z iudicium inde sequitur est nullus in rubrica de offi. delegat. vide ibi omnino. Et ad. c. inter dilectos non respondi ibi ex eo quia videbatur qz non erat dignus responsione quia illa erat causa ecclesie z agebatur de re ecclesie vt ibi est casus.

Ultimo nota ibi non possunt qz negatiua adiuncta verbo potest inducit necessitatem precisam z aufert omnem potentiam istud voluit glo. z Bart. in. l. gallus. in prin. ff. de liber. z postu. glo. in. c. i. de regu. iur. in vj. z i. cle. dispensatam de iudi. z idem dicas si negatiua adiungatur huic verbo debet ita dixit do. Cardi. in. c. testimoniu. j. s. testi. Et ex hoc dico probari hic entender illud quod dixit Petr. de ancha. in. c. i. s. eod. vbi dixit clericus litigauit coram iudice ecclesiastico non suo non habens voluntatem proprii episcopi qz est nulla z per consequens non poterit ratificari per proprium episcopum etia si ille iudex deceisset nomine proprii episcopi. allegat qd no. glo. z Inno. in. c. prudentiam de offi. ordi. pro certo dictum eius probatur hic aliter tamen loquitur glo. hic dicitur super ea. Opponitur qz iste

clericus poterit se subicere iurisdictioni abbatis cum abbas haberet iurisdictiones z interuenit consensus partium. l. i. z. ij. ff. de iudi. Sola. illud procedit in laycis quo ad temporalia s. m. Hostie. Sed in spiritualibus sacramentis non possunt layci subicere se alij sacerdoti qz suo proprio. c. nullus de parrochijs. c. omnis de peni. z remiss. c. ij. s. de spon. in pub. c. placuit de peni. di. vj. c. fi. de temp. ordi. lib. vj. z est elegans limitatio ad istu tex. z procedit hoc in spiritualibus sacramentalibus sed si non sint sacramentalia vt ius patronatus ius decimarum z similia Jo. an. hic sentit super glo. qz non potest prorogari iurisdictione iudicij layci sic auctoritate pape nisi detur mixtura clericorum sicut si erit clericus z laycus iudices ratione talis mixture valebit z tenebit prorogatio z remittit ad nota. in. c. per tuas. z in. c. contingit de arbi. z cum hoc dicto Jo. an. transeunt hic oes. Sed do. Abb. non placuit hec doctrina z respodet ad. d. c. per tuas. z. d. c. contingit qz loquantur in arbitro qui non habet iurisdictionem sed dicitur habet notionem. l. ait pretor. ff. de re iudi. c. dilecti. z. c. per tuas de arbitris. ideo non est admiratione dignum si propter mixturam clerici z layci tolleretur iudicium z laudum. sed secus est in iudicibz vnde non posset casum committi clerico z layco qz laycus est omnino incapax iurisdictionis ecclesiastice. c. decernimus de iudi. z iurisdictione que competet pluribz competet insolidum z diuisibiliter vt not. glo. in. c. prudentiaz. de offi. dele. z sic mixtura inhabilis potest inficeret habiles qz vt inhabilis tolleretur propter habilem. l. pedius. ff. de arbi. z regula vtile p. inutile. lib. vj. z sic fortius respectu layci non potest prorogare quia de vna spe ad aliam penitus separata non potest fieri prorogatio. vt dicit lex sed si manente. ff. de precario qz de iurisdictione layca non potest fieri prorogatio ad spuale. z ita residet hic do. Abb. Sed do. Pe. de ancha. dicit vnu hic qd est recitatione dignum vj dicit se non dubitare quo ad penitentiam iniungendam z quo ad ordines suscipiendos z similia ecclesiastica qz non potest prorogari iurisdictione iudicis layci. vt. d. c. nullus cum simi. sed dubitat in causis mere civilibus. spectantibus ad forum ecclesiasticum vt e causa vsurarum z causa legitimitatis z similibz vtz layci possint in non suum iudicem ecclesiasticum consentire sine consensu proprii episcopi dicit se d hoc dubitare quia ista spualitas de qua hic in clericis solum vt conuenire clericis qz non possunt vt ibi ergo in alijs qz clericis stabitur regule generali z pmissiue qz omnis prorogatio est permessa. l. i. ff. de iudi. ex quo sequit qz si e questio vsuraria inter duos laycos ipsi poterunt prorogare iurisdictionem alteri epi sine consensu episcopi bononiensis. Tu vero adde p ad dictu do. Abb. qz mihi vt qz doctrina Jo. an. z alioz sit verior z moueo p. d. c. p. tuas p. dicto. d. c. p. tigit arguendo hoc mo sicut laycus non potest ee iudex in ca ecclesiastica eode mo non poterit ee arbiter vt in dictis iuribz p. iuncto. c. de cernim de iudi. Sed pp mixtura clericis potest ee arbiter. ergo idem dicitur vt pp mixtura clericis possit ee iudex. sicut. n. habilitat pp mixtura clericis arbitrando vt in dictis iuribz ita erit z iudicando arbitria. n. redacta sut ad instar iudiciorum. l. rem non

nonaz. C. de iudi. licet enim maiorem potestatem habeat iudex q̄ arbiter nihilominus sicut prohibetur laycus iudicare in causa ecclesiastica eodem modo et arbitrari. Nec ob. cum dicit q̄ iurisdictio est diuisibilis quia isto casu est effecta indiuisibilis ad hoc vt actus teneat et adduco in simili sing. tex. in. l. si cōmunes. ff. quē admo. serui. amit. vbi si seruitus est cōmunis pupillo et maiori q̄ maior priuilegiatur propter mixturam pupilli et p̄ illuz rex. dicit Bar. in. l. precipim⁹ alias in. l. in offerendis C. de appella. q̄ si clericus et laycus habēt causas cōmunē q̄ debet adiri iudex ecclesiasticus et nō iudex laycus. et facit q̄ idem Bar. voluit in. l. i. §. si quis in appellatione. C. de appella. et in. l. solent. ff. de ali. et ciba. lega. et sic vbiq̄z p̄currit mixtura duorum habilitatur inhabilis p̄ habilem. et adduco. c. i. qui mo. fe. amit. et quod ibi voluit Bal. vbi dicit duo fratres habent feudum cōmunē vn⁹ addiuit dominum feudi viriliter. aliter vero aufergit q̄ dominus non poterit p̄ficare feudum qz habilitatur ille contumax propter habilitates fratris viriliter deffendentis. et idem dicit ibi bald. Ciuitas perusina diuiditur in nobiles et populares modo ciuitas hz feuduz a domino nobiles cōmittunt feloniam p̄tra dominum q̄ nihilominus non confiscabitur feudum delinquentiū p̄ nō de linquentes. Et adduco quod pulchre voluit do. Card. in. c. iohannes de testa. per illum tex. cleric⁹. inquit et laycus sunt executores ad piam causam decidit q̄ iudex ecclesiasticus propter mixturaz cleric⁹ compellet laycū. Et adduco quod voluit do. Abb. post alios in. c. i. de prescript. vbi prescriptio non currit ecclesie vacanti sed caplo bene currit. Done inquit q̄ res est cōmunis ep̄o et caplo et ecclesia vacat decidit q̄ prescriptio non curret etiaz caplo quia propter mixturam consequitur illō qd̄ alias non consequeretur. Et adduco. c. cum dilectus de iure patro. vbi est tex. sing. cleric⁹ et laycus habent ius patronatus decidit q̄ legatus de latere non poterit conferre illud beneficium patronale propter illam mixturam cleric⁹ et layci. Et adduco elegantem tex. in. l. si quis ex argentarijs. §. sed si omnis. ff. de eden. vbi propter mixturaz habilis et inhabilis substentatur actus tanquā fact⁹ ab habili. et per illum tex. consuluit Angel. i suis consilijs consilio primo qd̄ dictus domestic⁹ testis si est conforme dicto testium non domestic⁹ probat qz habilitatur propter habilem et per illū tex. Bald. dicit in. l. imperator. ff. de sta. bo. q̄ si duo notarij sint rogati de eodem instrumento et vnus est infamis et alter idoneus et conficiunt instrumentum q̄ substentabitur propter illum habilem facit quod voluit dem Bal. in. l. prescriptio. C. si cōtra ius vel vtili pub. Et adduco sing. tex. §. 3 Dy. et Barro. in. l. si is qui duos. ff. de liber. lega. vbi dicunt q̄ si bastardus contrahat societatem omnium bonorum cum aliquo qui instituat a patre illius bastardi q̄ propter mixturam illius bastardi consequetur dimidium illi⁹ hereditatis paterne et sic mixtura operabitur habilitatem. et adduco glo. singularem in. l. fin. C. de mu. et one. non continu. lib. x. q̄ si ego non suz imunus a collectis et contraho societatem omnium bonorum cum ticio qui est imunus a collectis voluit ibi glo. q̄ pro

pter istam mixturam ego consequor imunitatem. et adduco quod habetur in. c. multozuz de iudeis vbi licet iudeus non possit habere christianuz ad seruiendum sibi nihilominus potest habere fundū in quo sint christiani censiti et agricole propter illā mixturaz. ita dicamus in proposito q̄ propter istā mixturam substentur inhabilitas layci propter habilitatem cleric⁹ posset tamen dari hec concordia vt dicamus q̄ ante factum procedat doctrina Abba. vt non possit fieri prorogatio sed post factum teneat doctrina Jo. an. et sequatium vt si facta sit prorogatio et factum iudicium et lata sentētia procedat dictum Jo. an. et allego simile qd̄ vult idem Jo. an. in. c. ij. de testa. in. vj. et Fulgo. an. autent. q̄ supplicatio. C. de preci. impera. offe. sed argumentare poterat do. Abba. contra Jo. an. de. c. massiana ecclesia et de. c. sacro sancta de elect. vbi electio facta mixtum a laycis et clericis est ipso iure nulla et indubitāter nō potuisset allegare do. Abb. meli⁹ pro dicto suo q̄ illa duo iura. et adduco elegantem doctrinam relatam per Jo. an. in addi. Specu. in titu. de requisitione concilij in addi. que scipit. ponitur p̄ambulum vbi dicit statuto cauebatur q̄ officialis electio debebat fieri per artifices et non per nobiles. accedit q̄ electio fuit facta mixtum refert fuisse decisuz non valuisse et ista pro certo ego adduco vobis in medium sine reuolutione libroz et visione alicuius note altissimus de⁹ verax sit mihi testis. Sed hodie vidi do. Abba. in repetitione e. per tinas de arbi. in vltima carta vbi tangit istuz articulum et reprehendit Jo. an. nec allegat aliud nisi q̄ laycus est incapax iurisdictionis spiritualis et allegat. c. quanto de iudi. cū simil. et dicit q̄ ep̄s nō posset cōmittere causam spiritualem vel mixtā cleric⁹ et layco simul qz sicut non potest solus laycus esse iudex ita nec cōmixtura cleric⁹ dicit fuisse de mente Jo. an. in. c. nobis de iure patro. et aliud et minus bene senserit Jo. an. recitando dicta Inno. in. c. ecclesia sancte marie de consti. facit etiam quod voluit idem do. Abba. in. c. contingit de arbit. vbi tenet contra Jo. an. et allegat contra eum d. c. maxana ecclesia pro certo passus ē dubius. et verior videtur doctrina vt tolleretur talis prorogatio seu cōmissio ratione mixture per ea que superius dicta sunt. Adde secundo quo ad domi. Petru⁹ q̄ mihi videtur q̄ iste tex. probet suaz doctrinam coniuncto. c. irrefragabili. §. excessus de officio ordina. vbi layci dicuntur esse subditi ep̄iscopozum sed hic dicitur q̄ layci possunt relicto suo iudice adire alium iudicem. ergo poterunt relinquere propriam ep̄iscopum et adire alium ecclesiasticum et prorogare eius iurisdictionem ex quo hic dicitur q̄ possunt relinquere proprium iudicem et miror vehementer de domino Petro qui dicit se dubitare de hoc quia Jo. an. euidenter istō decidit ex eo quia voluit laycum posse prorogare iurisdictionem cleric⁹ et layci iudicium insimul et mixtum ergo fortius poterit consentire in aliu⁹ ecclesiasticum iudicem. et faciat ratio incōuincibilis quia in laycis cessat ratio prohibitiua q̄ vendicat sibi locū in clericis et sic d. De. d. p̄llo fecit trabē. Accedo nunc ad glo. et pro enucleatione glo. prime oppono sic q̄ vltra consensum prorogantium aliud exigitur glo. prima fatetur contrarium et di-

cit q̄ requiritur q̄ non per errorem fiat prozoga-
 tio. l. si per errorem. ff. de iurisdictione om. iudi. et
 dicit hic Jo. an. q̄ vt clericus prozogat iurisdictione
 nem requiruntur plura. Primo q̄ consentiat. Se-
 cundo q̄ non per errorem. Tertio q̄ non per metū
 l. ij. ff. de iudi. z est vnus de casibus annullantibus
 actum gestum per metum ipso iure. Alij casus ha-
 bentur in. c. abbas q̄ mc. causa. Quarto q̄ sit per
 sona ecclesiastica. quia si esset laycus nō posset eti-
 am si esset consuetudo s̄z Archie. in. c. i. de foro cō-
 peten. lib. vj. Quinto q̄ sit alias iudex. Sexto q̄
 sit ordinarius. c. p. g. de offi. delega. Septimo q̄ s̄
 consensu episcopi z circa hoc pondero vnus ad qd̄
 mīstor prestantem doctorem do. Abb. non animad-
 uertisse quia glo. ij. hic dicit q̄ de expresso consen-
 su episcopi fiet prozogatio ergo non sufficit taci-
 tus. Sed dom. Abbas tenuit contrarius sed glo.
 istam nō ponderauit. Octauo requiritur q̄ re inte-
 gra non peniteat. l. si condenerit. ff. de iurisdictione
 om. iudi. Nono q̄ sit talis causa que prozogatio-
 nem recipiat. In glo. ij. in prin. sui est facilis. dein-
 de querit vtrum si clericus prozogauit iurisdictione
 nem alterius iudicis ecclesiastici siue expresso con-
 sensu sui episcopi perdat causam sicut quando liti-
 gat coram iudice seculari z decidit q̄ non quia nō
 ita deliquit quando litigat coram iudice ecclesia-
 stico alias non suo q̄ quando litigat coram iudi-
 ce seculari quia quando litigat coram iudice eccle-
 siastico non suo offendit speciem iurisdictionis ec-
 clesiastice sed quando litigat coram iudice secula-
 ri offendit vniuersalem iurisdictionem ecclesiasti-
 cam. z facit quod habetur in. c. placuit. xi. q. i. z in
 c. euz apostolica de hijs que fiunt a prelato z hāc
 rationem assignat hic suppremus doctor Jo. an.
 z cum eo transit antiqua z moderna iuris pruden-
 tia. Tu pondera quia posset reddi alia ratio z pro-
 certo non in generosa nec in suavis videlicet cade-
 re a causa est pena. l. si quis maior. C. de transact.
 Sed vbi lex non imponit penam priuationis nos
 non possumus illam imponere glo. in. c. si. de iure
 patro. quam dom. Abbas hic reputat singularem
 Soleo tamen allegare alias in cōmētis meis z al-
 legare casum in auctent. de non eligendo secundo
 nubentes. s̄. cum igitur in verbo nō est lex taleqd̄
 dicens quam allegat Bal. in aucten. ex testamē-
 to de secundis nupr. z allega tex. in. l. sed z si quis
 s̄. diuus in verbo vbi in eum pena statuta non sit.
 ff. de religi. z sump. fune. Cum ergo in proposito
 non sit imposita priuationis pena a causa quando
 prozogat iurisdictionem iudicis ecclesiastici sine cō-
 sensu proprii episcopi. ergo nos talem penam pri-
 uationis imponere non poterimus. z si dicatur mi-
 hi quare hoc qz cū litigat coram iudice seculari ca-
 dit a causa vt in. d. c. si diligenti. z cum litigat co-
 ram ecclesiastico non: ego s̄m paruitatem meā al-
 lego hanc rationem v3 q̄ quādo clericus adiit iu-
 dicem secularem z coram eo litigat offendit Je-
 sum christum quia offendit priuilegium datum a
 christo z verba ipsius christi priuilegiuz. n. c. si di-
 ligenti habuerunt clerici ab ipso deo glo. est singu-
 laris in. c. si imperator. xcvj. distin. z in euangelio
 dixit christus nolite tangere christos meos sed cū
 clericus adiit alium iudicem ecclesiasticum q̄ pro-
 prium episcopum sine consensu episcopi sui offen-

dit legem posituam romanozum pontificum pri-
 mo casu offendit legem ipsius dei. Non est ergo
 mirum si primo casu cadit a causa secundo non z
 ista videtur mihi ratio demonstrabilior z sic alius
 sumus deus non facit hec tempora frustra dicit ta-
 men ista glo. q̄ talis sententia lata a iudice prozoga-
 tato non tenet. sed si proprius episcopus velit ha-
 bere illam ratam in odium ipsius clerici prozogan-
 tis potest nam ipse clericus non potest dicere illas
 nullam quia quo ad eum videtur talis sententia
 habere tacitum pactum de vltius non petendo
 z mouetur glo. ad instar acceptillationis inutilis
 l. si vnus. s̄. penul. ff. de pac. quod vltimum intelli-
 git Hosti. fore verum quando acceptillatio est in-
 utilis ratione materie sec̄ si ratione forme de hoc
 dicendum vt per glo. z doct. in. l. an inutilis. ff. de
 acceptillationibus. z in. d. l. si vnus. s̄. penul. Et sic
 glo. ista vult q̄ sententia non tenet vt sententia cō-
 tra istum clericum prozogantem sed bene tenet vt
 tacitum pactum vt non posset cōtrauenire ideo te-
 net hic Hosti. quia aut clericus fecit hec bona fi-
 de z tunc non debet alium decipere aut mala fi-
 de z tunc mala fides non debet eum releuare arg. c.
 ex tenore. z. c. sedes de rescrip. z. l. i. ff. de dolo. Cir-
 ca hoc duo videnda sunt s̄m do. Abb. hic primus
 an sententia lata a non suo iudice possit haberi ra-
 ta per proprium iudicem de quo per glo. ix. q. ij. in
 sūma sed cōmunis opi. habet q̄ non possit ratifi-
 cari per id quod voluit Inno. in. c. prudentiam de
 offi. delega. z Jo. de ligna. z Jo. an. in. c. ratum s̄
 regu. iur. lib. vj. Nam sententia ista nō solum est
 nulla ex defectu consensus proprii episcopi sed et
 ex defectu solemnitate que non potuerunt in-
 tervenire debuit ergo omnis solēnitas interuenisse
 z per consequens videtur nulla ex defectu incō-
 petentie iudicis secus si esset nulla ex defectu cō-
 sensus ipsius ratificantis. z hoc tenent cōmuniter
 omnes. dicit tamē do. Cardi. hic q̄ sequitur Jo.
 de imol. q̄ forte suus ep̄s poterit precipere sibi sub
 pena vt pareat illi sentētie z isto modo quo ad ef-
 fectum videtur ratificari talis sn̄a. Tu autē cō-
 sidera qz ista glo. videtur dicere veritatē z tollo il-
 lud fundamētuz super quo fundat se cōtraria opi.
 qz in hac sn̄a non est defectus potestatis nam iu-
 dex ecclesiasticus licet alienus h3 iurisdictiones in
 habitu quo ad clericos alienos qz consensus pro-
 prii ep̄i non facit illum iudicem sed deducit iuris-
 dictionem de habitu ad actū z de potētia ad exer-
 citiū. z ideo dicimus q̄ habens iurisdictionē i po-
 tentia potest cōmittere vt in. c. pastoralis. s̄. de re-
 scriptis z clarum ē q̄ de facili habitus reducitur
 ad actum z potentia ad exercitiū. vt in. c. l3. s̄. to.
 ergo nō est v3 q̄ sit defectus potestatis. z p̄ q̄
 est defectus consensus proprii ep̄i tūc arguo sic vbi
 cunqz actus redditur nullus pp̄ defectū consensus
 alteri cōuallidatur sapuente consensus illius. c. si
 qua de reb. xij. q. i. ergo poterit quallidari per cō-
 sensuz ep̄i. Itē pondero subtiliter istū tex. i ver-
 bo accedat voluntas ep̄i vnde vult q̄ veniat ecces-
 sozie siue ergo interueniat ante actum siue in ipso
 actu siue post ipsum actum sufficit quia tex. requi-
 rit q̄ accedat. z per consequens iste tex. confundit
 cōmunes opi. z plus mihi de iure v3 dicendū q̄ nō
 est opus q̄ habeat ratā illam sentētiā qz nō lata

19

nomine suo vt requirit ratihabitio sufficit q̄ con
 sentiat prorogationi tene menti quia non ē supina
 consideratio. Secundo est videnduz vtrum partes
 litigantes coram iudice in cōpetēti possint venire
 postea p̄tra sententiā latā ab illo an teneant stare
 saltem illi sententie in vim pacti taciti z concludit
 do. Abb. aut partes sciebant illum incompetentē
 z poterant eius iurisdictionē prorogare z cuz adi
 uerunt tunc non possunt contrauenire quia tūc ta
 cite vident̄ prorogasse vt sup̄ius dictum est. sed
 tu circa hoc considera vnum qz tex. in. l. i. ff. de iu
 di. dicit si se subiciant z consentiant ergo requirit̄
 subiectio z consensus z per consequens non suffi
 cit tacita prorogatio. ¶ **W**ondero etiā. l. i. C. de
 iurisdictione. om. iudi. in ver. in iudicem eligistis er
 go quo ad istud primum membrum non recte cuz
 sua honorificentia loquitur do. Abb. Subdit po
 stea aut poterant prorogare z ignorabant eum eē
 incompetentem z tunc possant contrauenire tanq̄
 error impediāt prorogationem ipsam. d. l. si per er
 rorem aut non poterāt prorogare vt in casu nostro
 z tunc glo. ista vult q̄ talis sententia valeat vt ta
 citum pactum z non vt sententia videntur. n. par
 tes tacite pacisci de stando sententie illius z hanc
 glo. dicit esse celebri digna memoria. restringit ta
 men eam quando partes approbarunt ipsam sen
 tentiam sic latam tunc enim videntur contrahere
 z pacisci. vt est tex. z glo. singu. in. l. i. C. cōmunia
 vtrius. iudi. tunc enim non vt sententia. sed valet
 vt pactum voluit **L**y. in. d. l. ij. z quod voluit bar
 to. in. l. i. C. qui pro sua iurisdictione. z quod vo
 luit **B**arto. z glo. in. l. licet. ff. de iudic. secus si ex
 post facto partes non approbarent tunc enim ex so
 lo accessu ad iudicem non inducitur tacitum pactū
 sed potius videntur partes accedere ad eum tan
 quam ad iudicem non suum ergo non est proroga
 ta iurisdictione nec valebit iudicium s̄m do. Anto.
 hic z est de mente littere. d. l. ij. z adducit do. Ab.
 ba. l. i. C. de iurisdictione om. iudi. z. l. vnicam. C.
 qui pro sua iurisdictione. Et per hoc dicit glo. nō
 bene dicere in. c. statutum. ij. q. i. que voluit q̄ ap
 pellans a sententia nulla illam confirmat per. l. ij.
 §. falsus. ff. rem ra. ba. quia quando sententia est
 omnino nulla non potest etiam expresse ratificari
 vt valeat vt sententia sed bene potest vt valeat vt
 pactū. Et ad. d. §. falsus respōdet q̄ non erat ipso
 iure nulla z ita residet hic do. Abb. ego addo eun
 dem in consilijs suis consilio. cxxvij. vbi consu
 luit q̄ si clericus cōpromittit in laycum potest se
 subicere statutis laycorum z dicit de hoc fore gl.
 stupendam hic q̄ clericus potest approbare senten
 tiam latā a iudice non suo z habebit talis appro
 batio. vim. pacti. Et subdit vnum quod est stupo
 re dignuz q̄ clerici possunt se subicere statutis lay
 corum quo ad decisionem causarum vi pacti non
 autem vi statutorum z per hoc dicit saluari dictū
Barto. in. l. cunctos populos. C. de summa trini
 tate z fide catholica. vbi dicit q̄ statuta layco
 rum honesta comprehendunt clericos vt procedāt
 vi pacti non vi statuti quod dictum est mihi no
 nuz z addendum ad ea que dixi in. c. q̄ clericis. su
 pra eod. z in. c. ecclesia sancte marie de constituti.
 sed ego nescio videre quomodo ipse potuerit ad
 ducere p̄o illo dicto tex. istum vel glo. illam quia

20

ille tex. loquitur in iudice ecclesiastico. z etiam gl.
 loquit in iudice ecclesiastico vt possit clericus pro
 rogando iurisdictione iudicis ecclesiastici sine cō
 sensu proprii episcopi ligari hac sententia inde la
 ta vi pacti sed nō loquitur in iudice seculari nec lo
 quitur in statutis laycorum extendere modo glo.
 istam loquentem de sentētia lata a iudice ecclesia
 stico ad statuta laycorum est male dictum quia si
 cut non potest clericus se submittere sententie iu
 diciali layci etiam vi pacti vt nota. in. c. si diligen
 ti. supra eo. ita non potest se subicere statutis lay
 corum vi pacti. Et adduco simile quod voluit bal.
 in. l. ij. C. vt in poss. lega. vbi dicit q̄ non potest te
 stator legando clerico subicere eum iudici seculari
 nec alij foro incōpetēti et etiaz dicit q̄ non potest
 in testamento suo legando sibi disponere q̄ non cō
 ueniat coram iudice suo competenti. Et dicit eē
 glo. singula. de hoc in. l. nemo potest. ff. de lega. i.
 Et si dictum do. Abba. esset verum sequeretur q̄
 per viam indirectam fieret illud quod fieri nō pos
 set directe quod esse non debet. c. cū quid vna via
 de regu. iur. lib. vj. Et per consequens non recte
 consuluit do. Abbas z incipit illud consilium eius
 actiugam iuxta ordines consultationis. ¶ **I**tem pō
 dera vnum quod non est animaduersus ab aliquo
 scribente quia si ita est q̄ vigore taciti pacti vale
 ret sententia lata contra vnuz nonne sequeretur vnū
 absurdum q̄ ille pro quo lata est reportaret pre
 miū pro delicto suo qd̄ repugnat oī iuri z oī ratio
 ni. c. ex tenore. z. c. sedes de rescriptis. ¶ **I**tem pos
 set dici huic glo. sub qua lege vel sub qua potesta
 te hoc dicit vt perfidi aiebant iudei **C**hrisso sub
 qua potestate hoc facis. vnde non sufficit auctori
 tas loquentis sed ratio adducta per euz. c. ego so
 lis. ix. distin. Erubescimus ergo cum sine. l. loqui
 mur. l. illam. C. de collatio. ergo. Et ideo consul
 tius iudicio meo est dicere q̄ sententia non teneat
 z sic frustratū sit iudicium eorum z satis vide
 tur inferri pena annullare ipsum iudicium vt est
 puleber tex. in. c. si religiosus in versi. in penam iu
 ribus vacuetur electio de electio. lib. vj. ¶ **I**tem
 euz dicit dominus Anto. z dominus Abb. restrin
 gendo hanc glo. procedere quando partes appro
 bant expresse talem sententiam per. l. ij. cum sua
 glo. C. cōmunia vtriusque iudi. pro qua glo. vide
 ibi **B**arto. z in. l. i. C. qui pro sua iurisdictione. z
 vide **B**ald. in. l. si diuersa. C. de transac. z in. l. pe
 nult. C. de arbi. vbi allegat glo. illius. l. ij. z Ang.
 in. l. si expresse. ff. de appellatio. vbi dicit q̄ sen
 tentia nulla ex alio defectu q̄ ex defectu consen
 sus non potest tacito vel expresse consensu confir
 mari nisi transeat in contractum allegat glo. d. l.
 ij. ¶ **P**ro certo mihi videtur q̄ ista limitatio sit cō
 tra istam glo. que voluit q̄ ad eundem iudicem alie
 num videntur facere tacitum pactuz de seruando
 q̄ ille sententiauerit ergo non requiritur consen
 sus expresse. Nec obstat. d. l. ij. cum sua glo. qa
 in alio casu loquuntur. ¶ **W**ondera si dici posset
 q̄ vtrum valeat ista sententia vel ne pendet ex fu
 turo ventu quia si proprius episcopus in cuius cō
 tentam data est voluerit illam approbare valebit
 z tenebit. ¶ **I**n eadem glo. ibi. c. pulsatus oppo
 nitur quod immo datur electio clerico vocato co
 ram iudice non suo. vt in. c. pulsatus allegato hic

in glo. Solue q̄ ex illo tex. non potest assumi ar-
gumentum a contrario sensu cum sit expressus. cō-
trarium in iure vt b. c. Et ex hac glo. collige q̄ li-
cet argumētū a contrario sensu sit fortissimuz i iu-
re vt in. l. i. §. huius rei arg. ff. de offi. eius 2. l. qui
testō. §. mulier. ff. de testa. tamē si habet locus quā-
do resultat sensus iuri p̄trari. 2. allegatur ad hoc
ista glo. quotidie facit glo. in. c. nullus. §. eo. tex. i.
l. ij. C. de condi. in fertis. 2. l. conuenticlas. C. de
epi. 2. cleri. vide que late dixi in. d. c. nullus. §. eod.
vel solue fm̄ Jo. an. vel solue vt in glo. q̄ clericus
ibi non tenetur respondere si non vult. ¶ Ultimo
glo. querit vtrum clericus possit consentire in lay-
cum iudicē cum consensu sui episcopi 2. decidit q̄
non nec potest episcopus compellere ad hoc suum
clericum qz non potest diminuerē priuilegium cle-
ricoz tu vide quod voluit glo. multum singu. in. c.
si imperator. xvj. dist. Et sic opponitur de eo qd̄
habetur in. c. ij. §. de iudi. vbi episcopus potest de-
legare causam civilem clericorum layco. Soluit
Jo. an. q̄ hic loquimur in prorogatione non in de-
legatione vt ibi 2. ratio est quia prorogando exten-
deretur illud quod non est quod fieri non potest. l.
sed si manente. ff. de precario. cum ergo laycus nō
habeat iurisdictionem supra clericum. vt in. c. ec-
clesia. de con. non poterit prorogari nec ad volū-
tatem clerici nec ad voluntatem episcopi. Et sub-
dit bellissime Inno. hic q̄ episcopus nō potest sub-
mittere clericum inuitum iurisdictioni alterius iu-
dicis ecclesiastici licet causam clerici eo inuito pos-
sit alij cōmitterē nec posset eundem compellere ad
capiē. ordines sacros ab alio episcopo. c. nullus.
de parrochijs potest tamen cōmittere alij episco-
po vt eum ordinet ipso clerico inuito. c. q̄ sedes d̄
officio ordi. Extra glo. terigit hic do. Anto. 2. ple-
nius do. Abb. vtrum exempti possint absolui ab
episcopo ab excoicatione inflicta a canone siue licē-
tia pape. 2. quod Feder. de senis consilio. xiiij. mul-
tum eleganter determinauit q̄ sic per. c. luminoso
xviij. q. ij. vbi episcopus in loco exempto nihil po-
test nisi fuerit inuitatus idem dicit esse in foro cō-
tentioso respectu absolutionis ista in vero est sua
conclusio 2. tacito auctore arripuit sibi iura 2. ratio-
nes Jo. de ligna. in cle. nē in agro de sta. mona. il-
lius tacens nomen 2. sibi attribuens ingenium. S3
Jo. an. in regula scienti lib. vj. in mercurialib⁹ te-
nuit contrarium quem sequitur do. Anto. hic ad-
dens cle. pe. de senten. excom. vbi exempti absol-
uuntur auctoritate apostolica. sed responderi po-
rest illum tex. non probare hanc doctrinā ex eo qz
papa ibi reseruauit sibi absolutionem ergo eo ca-
su quo non reseruasset sibi absolutionem videre-
tur collata episcopis per tex. valde singularem i. c.
nuper infra de senten. exco. 2. per id quod Inno.
nfo venit i ore. c. dilect⁹ de tempo. ordi. vide istū
articulum cuz vbertate 2. copia differendi dispu-
tatum per do. Abb. in sua eleganti disputatiōe in-
cipiente duo clericali caractare insigniti 2. qd̄ ipse
voluit in cle. penul. de senten. excom. 2. etiam hic
damnat opinio. Feder. de senis do. Lardi. domi.
Petr. de ancha. remittunt se ad nota. per Jo. an.
in. d. c. scienti. iste passus requirit altorem indagi-
nem 2. quia decretalis hec onerata fuit in materia
istum passum hic nō examino nihilominus ne elin-

quis transcam super eo 2. ne videar euitare labo-
res mihi videtur q̄ opinio Feder. de senis sit ve-
rior 2. etiam fouet equitatem 2. opi. Jo. an. est mi-
nus rigorosa 2. videtur voluisse complacere roma-
nis pontific. 2. iudicio meo est contra mentes om-
nium eorum qui summo studio statuerunt parcen-
dum esse laboribus 2. sumptibus subditoruz. c. nō
nulli de rescriptis 2. facit ratio priuilegio p̄ose in-
trodecto quilz renunciare potest. c. cum accessis-
sent de consti. c. de terra. c. accedentibus de priuil.
c. cum. in. de consti. vij. q. i. c. q̄ periculosum. c. ad
apostolicam de regula. sed istud priuilegium ema-
nauit in fauorez ipsius exempti ergo renūciari po-
test 2. si opponatur de tex. isto vbi non potest pro-
prius clericus adire alium iudicem ecclesiasticum
relicto proprio episcopo quia respondeo non obsta-
re quia loquitur de eo qui de iure cōmuni non est
subditus illi iudici quem elegit vnde nullo vincu-
lo est sibi subiectus s3 in casu nostro iste adiit pro-
prium episcopum a quo licet sit exemptus per pri-
uilegiuz nihilominus de facili res reducitur ad su-
am naturam. c. ab exordio. xxxv. dist. licet enim pa-
pa sit ordinarius iudex exemptorum vt in. c. aucto-
ritate de priuille. in vj. nihilominus non potest eē
ita exemptus quin maneant reliquie naturalis 2.
pristine subiectionis arg. l. si. ff. de decurio. merito
vigore illarum reliquiarum poterit adire propriuz
episcopus 2. licet do. Abb. hic 2. in dicta sua dispu-
tatione moueatur contra Feder. per. d. c. auctori-
tate. §. inbibemus de priuille. in vj. vbi exempti nō
possunt in loco exempto constituere ecclesiam cuz
licentia diocesani sed requiritur auctoritas pape
vnde si non potest episcopus impartiri suam au-
toritatem rei exempte ergo fortius nō poterit im-
partiri persone. vij. q. i. c. precipimus quia respon-
deo ille casus est separatus ab isto qz istud absol-
uere tendit ad lucranda animam 2. ad obediētiā
ecclesie romane quo casu inferior iudex potest si-
cut 2. superior argu. l. potioris. C. de offi. magi. mi-
litum. ¶ Item absoluerē non videtur proprie reso-
nare in iurisdictionem. 2. adduco glo. iudicio meo
mirabilem in auc. clericus. C. de episco. 2. cle. que
voluit q̄ iudex laycus potest absoluerē clericum li-
cet enim non possit cōdemnare ita dicamus i pro-
posito nostro 2. per consequens opi. Federi. de se-
nis videtur verior 2. licet do. Anto. 2. Jo. an. tene-
ant contrariuz nihilomin⁹ Feder. de senis 2. Jo.
de ligna. illustres pro certo in hac censura viri te-
nent contrarium 2. sic quis iustius dixerit scire ne-
phas vt scribitur apud Lucanum in primo 2. ideo
domin⁹ Abbas in dicta sua disputatione dubita-
uit vehementer de hac. q. forte consultus esset q̄
ro. pontifex declararet hunc dubitabilem passum
alibi dabitur locus accommodatior diuina spiran-
te ope. Querit hic do. Petr. de ancha. comparuit q̄
dam cum testō 2. fecit se mitti in possessione bono-
rū remedio. l. si. C. de ed. c. di. adria. tol. facta pro-
clamatione si quis vellet se componere compa-
reat. ¶ Adodo clericus quidam comparuit coraz
isto iudice seculari 2. opposuit se in contradicto-
re factis probationibus 2. lit. contestā. lata est senten-
tia contra quem oppo. de nullitate quia cleric⁹ nō
potuit dicto modo litigare coram iudice secula-
ri queritur qd̄ iuris 2. videt q̄ non valeat ex eo qz

clerico comparente debuit offerri libellus et lis contestari coram iudice competenti ut est tex. in dicta l. si. C. de edic. diui. et quod voluit ibi Accursius in nota sua additione et communiter omnes doctores ibi tenent debuit enim contra istum clericum ita se opponentem offerri libellus coram iudice ecclesiastico Quod autem iste clericus isto casu censetur reus apparet quia ipse comparuit ad defensam. Et cum ista questio occurreret in facti contingentia refert domini Petri quendam doctorem ita tenuisse secundum doctorem. Petri est perversa decisio. Et adducit quod notat Innocentius in c. cum dilectus. de ordi. cog. et in c. cum ecclesia. de causa possesi. et proprietatis. ubi voluit quod cum producit libellus contra personam incertam ut est questio nostra vel cum petitur electio confirmari contra quam electionem multi possunt se opponere ut notatur in c. quod super his. de accusa. Vel cum minor petit se restituere aduersus aditam hereditatem ubi sufficit generalis citatio aucten. si oēs. C. si ut se ab heredi. absti. quibus casibus secundum Innocentium opponens se non potest dici reus conuentus quia voluntarie se opponit. ita dicit in hac questioe doctorem. Petri. ut clericus se opponens non dicatur reus quia inuitus non trahitur. l. inter stipulantem. §. si tibi ff. de verbo. obligati. ergo magis dicitur actor ex quo voluntarie se opponit. c. exhibita. de iudici. Preterea inquit secundum opinionem illius doctoris si plures se opponunt qui sint diversi fori coram vno quoque oportebit illum dare vnum libellum quod est absurdum et contra mentem iuris. et l. i. ff. de quibus rebus ad eundem iudicem eatur. Possit tamen dici pro concordia secundum eum quod aut iste clericus se opponens mittitur ex possessione quia allegat se possidere. et tunc sit vera opinio illius doctoris. Aut non mittitur ex possessione sed ex paritate tituli quia asserit dictam hereditatem ad se spectare et potiorum esse. Et isto casu sit vera opinio domini Petri qui ita hic refert. Ego autem dum essem scholaris vidi celebrem doctorem Joannem de anania legentem istud capitulum et extollentem laudibus usque ad celum istud dictum domini Petri tanquam nouissimum et aliud non dicebat. Ego vehementer admiror doctorem. Petri. quia ita incōfute et non in individuo allegauit illum doctorem. Certe non congruit magno doctori tacere nomen auctoris. mos iste multos inuasit ideotas modernos ascendentes cathedram et tacentes nomina prestatissimorum virorum et sibi appropriantes ingenia nec in confuso nec in diuiduo allegant nomina eorum. Pro certo iste doctor fuit dominus Reynerus de monte vbia no aduocatus celebris qui ita consuluit in contingentia facti. et eum allegauit idem doctorem. Petri. in repetitione. c. ea que. de regul. iur. libro. vi. in. xvij. questione. Et pro certo fuit questio Bartoli quare verendum fuit eis non allegasse in consilio suo incipiente Dyambra porrexit. Et adduco ego prestat dictum Ange. in l. prima. §. hec stipulatio. ff. si cui plus §. per. l. falci. ubi querit vtrum possint requiri sacerdotes et prelati quando conficitur inuentarium coram iudice laico. et concludit quod sic per §. sancimus in aucten. de heredi. et falci. et potest illa requisitio fieri per iudicem laicum quia sit ad

finem ut veniant si velint et sua putauerint interesse. et allegat. c. si diligenti. supra eo. Fatetur tamen quod si de facili posset haberi copia superioris ipsius prelati quod iudex laicus poterit scribere illi superiori admonendo illum prelatum sibi subditum ut compareat coram iudice laico si sua putauerit interesse. Et hanc partem dicit Ange. fore tutiorem. Postremo querit hic Petrus de anchara. clericus vendidit fundum laico et tradidit clarum est teneri defendere. Pone quod laicus emptor denunciat litem motam huic clerico et petit ut veniat ad defendendum. clericus comparet coram iudice laico. et vult iudicium deuolui coram episcopo. et sic coram iudice suo. Videtur dicendum quod sic per. l. si venditor. ff. de iudi. et l. i. C. ubi i re actio. nihilominus allegat in contrarium doctorem. Petri. glo. in c. clericum nullus. xi. q. i. Re vera iste passus maiorem requirit indaginem. nec est locus accomodatus. vide Bal. in l. emptori. C. de euicti. et l. i. C. ubi i rem actio. Et similem questionem quam disputauit Bar. in questione sua incipiente Consilium ciuitatis Pisanarum. et per eundem in l. procurator. ff. rem ratam habe. §. i. et in l. venditor. ff. de iudic. Salyc. in l. i. C. ubi i re actio. Do. Abb. in c. si de emptio. et vendi. Spec. in titulo de primo et secundo decreto. §. restat. vbi. quid si vnus Archidi. in dicto. c. clericum nullus. Bal. in l. si qua. alias in l. si iudex. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Raphael in l. venditor. ff. de iudi. Petri. de anchara. in c. ad audientiam. de prescriptio. Ange. in l. qui absentem. ff. de procura. et in l. si cui. §. penul. ff. de accusa. Do. Anto. Jo. de imo. et alios in c. quoniam frequenter. §. finali. ut lite non contesta. Sed pone quod clericus litigat coram alio iudice ecclesiastico et proprius episcopus fideiubet de iudicato soluendo coram illo iudice nec aliter episcopus consentit illi pro rogationi vtrum videatur consensisse. Istud tangitur a nemine et videatur quod videtur consentire et non dicitur consensus proprie tacitus quia per illum actus positus fideiubendi iudex expresse consentire videtur. Et ad hoc allego tex. meliorem de iure in l. pompianus. §. si quis fideiubeat. ff. in quibus causis pignus tacite contrahatur. facit quod pulchre ibi notat Ange. facit tex. in l. titius. ff. quibus mo. pig. vel ypo. sol. et quod voluit ibi Ange. et adduco simile quod voluit Jo. an. in c. none. de presump. ubi dicit capitulum non potest alienare nisi cum licentia sui episcopi quod si capitulum vendat episcopo non requirit quod aliter appareat de licentia. et allego simile quod voluit doctorem. Abb. in c. cum dilecti. de consue. quod si monachus eligatur in abbatem monasterii in quo degit quod non aliter requirit licentia illius monasterii. simile quod voluit Bal. in l. is qui. §. si. ff. de acqui. here. quod si pater vadit cum filio ad iudicium et filius agit quod aliter non requiritur consensus patris. Et adduco simile quod voluit Bal. et Salyc. in l. si. C. ad maced. et simile quod voluit Bar. in l. cum pater. §. libertis. ff. de lega. ii. Si quid boni diximus maximo optimo principi deo sedenti super trono et agno sit imperitum in secula sempiterna. Do. Andreas Barbatia vtriusque iuris doctor et miles excellentissimus.

Reposuisti. Si citatus ad causam postea mutat forum in causa illa coram primo iudice respondere cogatur hoc dicit. Vel sic et melius secundum dom. Abb. Legitime citatus tenetur coram iudice citante causam prosequi non obstante quod post citationem mutavit forum hoc dicit. Vel sic secundum Lardum. Si citatus ad causam mutat forum non per hoc in illa causa iudicem declinabit hoc dicit. Communis definitio. secunda ibi presbytero. Et pro certo ista summaria tendunt ad idem et meliores occupant. et ponunt quidam casum hic in laico facto clerico quod non procedit secundum Philippum quem sequuntur doctores. Pro certo non bene dicit quia imo potest poni casus in laico. et moueatur ad sic dicendum quia textus. iste dicit subditus tuus sed laici sunt subditi episcoporum si sunt de sua diocesi ut est textus in c. irrefragabili. §. excessus. de offi. ordina. Cum ergo iste textus loquatur in subdito. ergo adaptari potest in laico qui dicitur subditus episcopi et de laico effecto clerico pendente iudicio. vide per Hostium. Jo. and. et alios in c. i. de obligatis ad ratiocinia Bart. in l. i. §. si. ff. de pe. Bal. et alios in l. ij. ff. si ex noxa. cā agatur Dy. in l. item vulpianus. ff. de excu. tuto. Ange. in l. si quis postea. ff. de iudic. Item ponunt casum in clerico qui transtulit se ad aliam ecclesiam. Item ponunt casum in clerico in minoribus ordinibus constituto qui postea duxit uxorem. Vel ponunt casum in muliere que nupsit viro alterius fori ut l. cum quedam puella. ff. de iurisdic. om. iudi. et sic definit esse de foro originis et facta est de foro mariti. et hoc quo ad onera non autem quo ad omnia. l. impatores. §. idem rescripserunt. ff. ad municip. et ita omnes doctores quiescunt. Ego vero ut deim posteris causam melius inquirendi pondero vnum quod est nouissimum. Nam iste textus dicit quia cum iste subditus fuisset legitime citatus in causa postmodum se fecit alterius fori si recte poteretur istud verbum postmodum denotat longum intervallum ut est textus. multum peregrinus in l. ij. C. de custo reo. quem cum magno ingenio ponderant Bar. in l. i. ff. de questio. Dixit enim quod si confessus maleficium in tormentis incontinenti ratificat ad banchum iuris illam confessionem quod talis ratificatio est nullius efficacie ex quo est facta incontinenti. debuit pro certo fieri ex longo intervallo. et dicit esse casum in d. l. ij. de custo. reo. in v. postmodum. adduci posset glo. in l. cum fundus ff. de vi et vi arma. et glo. in l. pacta conuenta. ff. de contraben. emp. que glo. volunt quod ista dictio postmodum. denotat longum intervallum. et allego glo. in c. cum vitoniensis. de electi. Et per ista datur precipuus intellectus ad c. i. quod me causa. inquit dicit quod metus prehabitus purgatur ex actu voluntario postmodum gesto ut intelligatur ex intervallo et non ita incontinenti. ita consului superiori anno in causa illustris domini Galeoti de mala latestis. et etiam istis diebus consului in causa dñi Hieronymi dalphino patricij veneti ut per actum desponsationis secutum incontinenti post merum adhibutum quod non fuit purgatus metus. quia illa dictio postmodum requirit longum intervallum.

et adduco. et in presentia. de proba. ubi ingrediens religionem propter metum si postea exeat et iterum ingrediatur videtur purgatus metus si ex intervallo faciat. ita decidit textus. d. c. in presentia. in v. postmodum. et ideo datur celebris intellectus ad l. sanimus. C. de iudi. in quantum videtur isto verbo postea. ubi contumax non auditur nisi soluat expensas si postea in iudicio compareat. quia intelligitur si ex longo intervallo compareat propter dictionem postea ibi positam. ergo secus si incontinenti compareat quia tunc non punietur in expensis. et est novum et inauditum nisi a me ad illam. l. Et eodem modo dari potest precipuus intellectus ad l. et si post tres ff. si quis cauti. ut volens purgare moram possit incontinenti secus si ex intervallo. vide que dixi in repetitione. c. cum. Ad. ferrariensis. de consti. p. illis textus. i. v. postmodum. Adodo ex istis ita ad invicem accumulatis aperitur intellectus ad hanc decretalem ut citatus ad causam teneatur eam prosequi coram iudice citante quando ex longo intervallo fecit se alterius fori. sed si incontinenti facta citatione legitima fecit se alterius fori. tunc erit secus quia non poterit compelli coram iudice citante respondere. Et ad hoc nouissimum pondero istum textum. in quantum videtur verbo postmodum. Et pro certo iste intellectus ad istum textum est verissimus et positus ad ruinam multorum iurum. et in hoc defecit illustre ingenium antiquorum et modernorum. non enim apponitur syllaba superflua in lege. ex eoque magis cum ista decretalis sit supremi iurisperiti gregozij nomi qui decretales suas cum tanto ingenio videtur fabricasse. ut eodem contextu summauerit et diuiserit quod non accidit ceteris romanis pontificibus. ideo cum prestantiori ingenio contemplanda sunt verba doctissimi viri arg. eius quod voluit glo. in l. quid si nepotes. ff. de testa. tute. et l. i. C. de usur. et textus in l. si deum. ff. de euic. in v. non ita ut vulgus opinatur. Et ideo novum dari potest summarium hoc modo videlicet Si citatus ad causas ex longo intervallo mutat forum tenetur coram primo iudice citante respondere secus si incontinenti hoc dicit. Et est novus intellectus supremus de laudetur in secula. Et adduco ad predicta. l. si quis postea. ff. de iudi. de cuius visceribus extracta est hec decretalis ubi iuris latores videtur illo verbo postea. et sic illa que dicta sunt sicut limitant istum textum. ita limitant dictam. l. si quis postea. Venio nunc ad notabilia. No. ibi subditus tuus. quod superpositus ratione iurisdictionis dicitur esse subditus. vide singularem glo. in cle. i. de foro cope. que declarat quis dicatur proprie subditus. vide glo. in c. nuper. de sent. excō. que dicit quod ratione delicti non dicitur quis proprie subditus sed largo modo facit textus in c. a nobis. de senten. excō. dicitur etiam subditus ratione originis. l. assumptio. ad municipa. c. iij. de tempo. ordina. lib. vi. Et sic forensis contrahens hic licet subijciatur huic foro non tamen proprie dicitur subditus. quod est bene notandum propter statuta penalia loquentia de subditis. Item congruit iste textus. laicis qui sunt de diocesi ipsius episcopi. dicuntur enim subditi ipsius episcopi. c. irrefragabili. §. excessus subditorum. de offi. ordina. Sunt tamen magis ascripti clerici suis episcopis quam laici ut dicit Bart. in l. i. ff. de iudi.

3

et probatur in e. precedenti. Nota ibi de petitione sui adversarij. q. citatio est fienda ad petitionem partis. l. ad peremptorium. ff. de iudi. c. i. supra titulo primo. vide que late ibi dixi. Nota etiam quod dicitur adversarius noster is cuius quo contendimus in iudicio concordat. c. i. supra de iudi. Vide que late dicta fuerunt ibi. Nota ibi actus. quod licet vbi timetur de fuga pars possit capere suum debitorem propria auctoritate vt in l. ait preter. §. si debitorem. que in fran. credito. et etiam per procuratorem potest facere illum capere vt est glo. singularis in. l. i. c. vbi quis decur. vel cobarta. tamen non potest citare illuz verbaliter ad preveniendam iurisdictionem facit. l. si quis postea. ff. de iudici. Nota ibi legitime citatus. quod ad hoc vt per citationem sit prevenia iurisdictione. necesse est vt citatio sit legitima. et sic per citationem nullam non prevenitur iurisdictione. allego do. Det. do. Lardi. et do. Abba. glo. in. c. cum plures. de offic. de lega. lib. vi. sicut ergo citatio nulla non perpetuat iurisdictionem. eodem modo non prevenit iurisdictionem. ita tenet hic Jo. ando. Lardi. allegat quod habetur in dicto. c. licet. de offic. delega. et in. c. ij. de dilatio. Ad idum est profecto quod patres isti non allegauerint Archidi. in. c. no ita. ij. q. vi. vbi hanc partem tenuit Et idem voluit Ange. in dicta. l. si quis postea. referens eundem Archidico. Ego cum laude Jesu christi allego vobis tex. multum elegantes quos nulla resonante scriptura percepi in. e. veritatis. in verbo legitima citatione vocatus. et. c. ij. in vbo legitime citat. de dolo et contuma. et in. c. cum olim. de testibus. et in. c. tac. de cleri. peregr. et in. c. causam que. de rescriptis. in verbo legitime processum. et in. c. cum olim. in verbo citatus. de dolo et contuma. et glo. in. l. si pater. C. ne desta. de. que dicit quod contestatio non legitime facta non interruptit prescriptiones. et sic non perpetuat actam. et adduco glo. xvi. q. ij. §. potest. et in. c. illud de prescriptio. et in. c. vt debitus. de appellatio. Bal. in. c. licet. de offi. delega. et Ange. in. l. et quia ff. de iurisdic. om. iudi. et Joanes de imola in. c. constitutus. de cleri. non residen. Et plus dico q. licet non apponeretur verbum legitime. nihilominus sufficeret quod lex diceret citatus quia tunc inteligeretur de citatione valida et legitima. iste est tex. in. e. cum olim. de dolo et contuma. in verbo citat. et faciunt illa iura vulgaria paria sunt no facere et nulliter facere. l. quotiens. ff. qui satisfac. cog. cum similibus et plus dicit Archi. in dicto. c. non ita. ij. q. vi. quod sicut citatio legitima et verbalis perpetuat iurisdictionem. Ita et citatio realis legitima per capturam persone perpetuat iurisdictionem. et ideo propter capturam nullas non perpetuatur iurisdictione. Ita sequitur Ange. in dicta. l. si quis postea. Pondera tamen si dici possit q. ideo iste tex. videtur illo verbo legitime vt intelligamus debere esse vnicam citationem peremptoriam vel trinam citationem ad hoc vt iurisdictione sit prevenia. tamen contrarium tenuit Archi. in dicto. c. non ita. sequitur Ange. in dicta. l. si quis postea. et sic sufficit nuda citatio. et per istum tex. inferitur quod per solam libelli oblationem vel acensationem potestatem iudici adhuc deo non cita-

4

to non dicitur esse prevenia iurisdictione. istud voluit glo. in. l. i. ff. de in ius vocan. et probatur in. l. liberrus. eodem titulo. voluit Ange. in dicta. l. si quis postea. et plus voluit ibi Ange. quod sola citatio operatur preveniendam ex quo inferit quod si in aliqua civitate sunt duo habentes merum et mixtum imperium vt est capitaneus et potestas Senis qui facta citatione per vnum si alius procedit dicitur sibi quod eius iurisdictione est prevenia. dicit tamen debere esse cautum aduocatum in forma excipiendi vt non excipiat de incompetencia iudicis quia inepte et incongrue exciperet. cum sit iudex competens. nec excipiat de privilegio fori petendo se remitti ad iudicem primum. quia similiter inepte exciperet. non enim habet privilegium fori ideo succumberet propter ineptitudinem. l. i. §. labeo. ff. de flumi. Sed obijciat contra processum eius allegando preveniendam iurisdictionis Et etiam dicit ibi Ange. quod licet preveniatur iurisdictione contra vnum non tamen est prevenia contra alios. Ponit exemplum impetravi rescriptum contra Titium et quosdam alios fecerit Titium duntaxat quod nihilominus non est prevenia quo ad alios iurisdictione nisi tempore citationis fuisset facta declaratio quo ad alios. c. pastoralis. de rescriptis. Tu vero pondera quia nec iste tex. nec tex. dicte. l. si quis postea. probant doctrinam Ange. Nam ista iura loquuntur quando quis tempore citationis erat de foro civili citantis postea autem transiit ad alium forum. Sed dictum Ange. loquitur eo casu quo eodem tempore potestas et capitaneus habebant merum imperium supra istum citatum. Ego adduco quod voluit Bal. in. l. nulli. C. de indi. et in aucten. sed no uo iure. C. de seruis fugi. vbi dicit potestas inquit contra vnum de maleficio. et capitaneus inquit contra eundem de eodem maleficio. decidit q. si prevenia est iurisdictione opponat exceptiones preveniendis. sed si iurisdictione non sit prevenia quia simul ceperunt inquirere. tunc potest exceptionem opponere vt ad vnum iudicem spectet negocium et sic ad vnum iudicem remittat p. l. si. ff. de per. l. i. ff. de quib. reb. ad eun. iudi. ca. Nec fuit elegans et singularis doctrina tradita ab Imo. in. c. ca. m. ferrarien. de consti. vide ibi dicta et sic limitat et restringitur dea Ange. in dicta. l. si quis postea. sed Bal. i. d. l. nulli. nihil allegat q. iurisdictione sit prevenia. Ange. allegat. d. l. si quis postea. nec illa. l. nec iste tex. adduci possunt pro doctrina sua vnde videret pot. esse dicendum vt opponat de. d. l. i. ff. de qui. re. ad eun. iu. datur. et ista non tradas obliuioni Nota. fm do. Lardi. q. sola citatio facit censuram esse iniciatam. ad hoc allegat quod b. in. cle. ij. vt lire pen. et adducit nota. p. glo. in. c. si diligenti. s. eo. i. v. sed nung. et ex hoc arguit h. glo. q. per citationem perpetuamus iurisdictionem. vide que dixi in c. l3 vndiq3. et in. c. relatum. s. de off. deleg. Nota. q. subditus rone domicilii duntaxat definit esse subditus et efficitur de iurisdictione alterius i translatione domicilii. et sic vt esse in facultate subditi extinguere in se iurisdictionem sui superioris. xiiij. q. ij. §. ite si quis de prouincia. voluit hic Jo. an. se. cus si esset subditus origine propria vel paterna. tunc eni l3 mutet domicilium non tamen per hoc

5
definit esse subditus vt. l. origine. C. de municipi.
z origi. li. x. l. assumptio. z. l. incolā. ff. ad municip.
c. ii. de tempo. ordi. li. vi. ideo tenet subire onera
psoualia z vbi bz domiciliū z vbi bz originē pro
pria vel paternā lz inde recessit. z hoc si ibi repe
riatur de quo per Barto. in dicta. l. assumptio.
¶ Nota ibi tunc prudentie q̄ quis presumitur sci
re iura. l. leges. C. de legi. Sed ego vehementer ad
miror de vno quia istud. c. est extractum a lege ci
uili z clerici prohibentur audire leges civiles vñ
est q̄ papa hic presumit istum episcopum scire iu
ra civilia. ¶ Nota ibi in predicta causa q̄ limita
ta causa limitatum parit effectum. l. in agris. ff. de
acquiren. rerū domi. l. age cum geminano. C. de
transactio. ¶ Nota ibi quasi quia eodem verbo
vritur deā. l. si quis postea. ego nescio videre qua
re vritur isto verbo importante improprietatem
quasi vere non sit preuentus per citationem. z iste
tex. vritur ista dictione iam que significat com
pletionem actus z temporis vt probatur in prima
constitutione. ff. in principio vbi dicitur omnem
iam sanctionem peregrinus. ¶ Adibi videtur de
iure dicendum q̄ improprie dicitur preuentus per
citationem quia tunc proprie dicitur preuentus
quando est suscepta cognitio. iste est tex. in. l. cum
quedam puella. in verbo post susceptam cognitio
nem. ff. de iurisdic. om. iudi. tene menti quia per a
lios istud non fuit consideratum. ¶ Et limita istū
tex. z dictam. l. si quis postea. vt non habeat locū
in crimine heresis quia fauore fidei non habet lo
cum preuentio tex. est in. c. vt officium. de hereticis
in. vi. ita dicit Ange. in dicta. l. si quis postea. vbi
nulle inquisitiones possunt formari contra infamatum
de heresi sed vna condemnatoria fertur.
¶ Secundo si vnus clericus haberet vno benefi
cia curata in duabus diocesis. nam per ordina
rium cuiuscunqz diocesis poterit compelli ad ostē
dendum titulum licet sit preuentus ab alio. glo. in
c. ordinarij. in verbo ordinariorum. de offi. ordi.
li. vi. ¶ Tertio nisi citatus coram vno esset contu
max quia tunc non posset allegari preuentio. z sic
non haberet locum preuentio. ita dicit Ang. in. d.
l. si qs postea. ad hoc aliat. l. euident. ff. de excep.
rei iudi. z qd̄ ibi voluit Barto. ¶ Sed ego adduco
Barto. vbi hoc dixit plenissime l. l. sepulchri. ff. de
sepul. vi. qd̄ deū aliat do. Abb. c. ex tenore. d̄
rescrip. vide que ibi dixi ubi aliter locutus fui.
¶ Sed quid si quis contraxit in proprio domici
lio postea vero mutauit proprium domicilium an
poterit conueniri in primo domicilio. Specu. in ti.
de compe. iudi. adi. §. i. v. quid si debitor. tenet q̄
sic quia licet mutetur forus ratione domicilij nō
tamē mutatur forus ratione contractus sequitur
Barto. in. l. cum quedam puella. ff. de iuris. om.
iudi. facit. l. iuris ordinem. C. de iurisdic. om. iudi.
Et etiam plus dixit ibi Barto. q̄ ratione contra
ctus potest quis conueniri in loco domicilij quod
habebat tempore contractus licet postea illud mu
tauerit. Sed do. Anto. dicit illud dictum esse con
tra istum tex. qui ponderat preuentioem. Domi.
Abb. dicit esse casum apertissimū in dicta. l. iuris
ordinem. C. de iuris. om. iudi. Et pro hoc allegat
rationem naturalem. Nam si contraxisset alibi q̄
in loco domicilij potest ibi vbi contraxit inuitus

6
conueniri vt in. c. dilecti. §. eo. ergo fortius quādo
contraxit in loco domicilij cum tempore contra
ctus concurrebant duo vincula z licet vnum defi
ciat non tamē deficit alterum. z sic saltem virtu
te alterius potest ibi conueniri arg. §. affinitatis.
insti. de nupt. ¶ Quinimo plus dixit Barto. in. d.
l. iuris ordinem. q̄ ratione cōtractus potest quis
conueniri in loco vbi habebat domicilium tempo
re contractus licet inde decesserit. z hoc per illam
l. do. Anto. hic dicit illud esse contra istum textū.
Sed pro Barto. multum facit illa littera que aper
te videtur hoc innuere. ibi etiam dicitur q̄ etiam
mutato domicilio potest quis conueniri ibi vbi nūc
habet domicilium. z ibi vbi habuit tempore con
tractus. ¶ Item facit quia contrahendo videtur
se tacite obligare vbi habet domicilium z vbi cō
trahit vt in. c. dilecti. §. eo. ¶ Non obstat iste tex.
quia potest intelligi quando non conuenitur ratio
ne contractus sed forte ratione rei alibi site sed qz
iste tex. nimis restringeretur cum loquatur indi
stincte. z tex. dicte. l. si quis postea. z dicte. l. cum
quedam puella. que iura loquuntur indistincte. z
ponderant preuentioem. satis potest dici dictum
Barto. non procedere. Et ad dictam. l. iuris ordi
nem. potest responderi q̄ debet intelligi de domi
cilio vbi contraxit. vnde habuit respectum ad id
quod cōmuniter accidit alias autem sequeret ab
surdum q̄ reus non posset cōueniri vbi contraxit
cum littera ibi tantum faciat mentionem de do
micilio p̄tra de eo quod habebat tempore contra
ctus. cum tamen forus contractus sit principalit̄
respectu conuentionis. ¶ Item multum deterio
ratur conditio rei quia posset conueniri vbi ha
bet domicilium z vbi habuit tempore contractus
quod esse non debet arg. c. translato. de consti. fa
cit. c. dilecti. §. eo. z forte dicit do. Abb. hoc fuit d̄
mente Barto. licet loquatur nimis generaliter. z p̄
hoc allegat tex. l. i. C. vbi de cri. agi. oz. Ideo cō
cludit q̄ si quis gessit negocium vt scholaris vel
tanq̄ mercator vel miles licet desinat esse talis tñ
debet respondere coram p̄iori iudice ita h̄c rescri
bet do. Abb. ¶ Sed Jo. de imo. h̄c dicit q̄ bar.
in. l. iuris ordinem. per illum tex. dicit q̄ licet quis
mutauerit domicilium tamen poterit conueniri
vbi habuit domicilium tēpore contractus. Et di
cit. esse singulariter notandus. tamē do. Anto. sen
sit contrarium. z videt intellexisse illam. l. iuris or
dinem. procedere quando ibi contraxisset. z sic vñ
ibi intelligere Ly. z sic fm̄ hoc littera ibi debuisset
dicere q̄ potest conueniri vbi habet domicilij
vel vbi contraxit. z aliud non dicit hic Jo. d̄ imo.
¶ Sed ego addo Ang. in. l. heres absens. §. si qs
tutelam. ff. de iudi. §. querit quid si tēpore contra
ctus quis habebat domicilium Messane z i Pa
nozmo habitabat deinde transfert se Panozmo
z ibidem domicilium suum statuit. an poterit con
ueniri Messane si ibi reperitur. decidit q̄ sic qñ
domicilium Messane non est mutatum per talem
translationem. p̄tra quia erat contractus ratione
originis vt. l. assumptio. ff. ad municip. z dicit pro
bari hoc in. l. incolā. eo. ti. z hoc tenet secundū euz
Specu. in p̄allegato. §. i. v. quid si debitor tem
pore contractus. secus aut̄ si domicilij messanē se
fuerit ex toto mutatus per talem translationē nisi

ante dictam mutationem debitor fuisset p[re]n[es]tus saltem per vnicam citationē casum dicit esse de hoc in dicta. l. cum quedam puella. per locum a contrario. In loco autem originis paterne vel a uite si ibi quis aliter domicilium non sortitur non potest quis conueniri nisi inueniatur ibidē secūdū Dy. Ja. de are. z Bar. in dicta. l. assumptio. licet glo. ibi ponat opiniones ita dicit Ange. z sic Ange. reducit istas contrarietates ad concordias. In loco autē originis paterne vel a uite si ibi quis alit[er] domicilium non sortitur non potest conueniri nisi inueniatur ibidē allegat Dy. Ja. de are. z Bar. in dicta. l. assumptio. licet glo. ibi ponat opiniones z Azo in summa de iuris. om. iudi. z Specu. in dicto. v. quid ergo si aliquis narbonensis. z ita refert Ange. Ego pro certo longe admiroz q[uo]d Angelus non ponderauit dictam. l. iuris ordinem. z quod ibi volunt scribentes. z iudicio meo nō bene loquit[ur] quia tex. dicte. l. iuris ordinem. destruit hanc suam distinctionem. dicit enim q[uo]d potest conueniri vbi habet domicilium vel vbi habuit tempore contractus. ergo sequitur q[uo]d s[ed] presenti est penitus translatum ad alium locum quod apparet quia illud verbum habuit conceptum de p[re]terito tollit z abnegat tempus p[re]sens. l. statu liberz. §. primo. ff. de lega. ij. c. p[re]terea. de transactio. et quod voluit Bar. in. l. certum. §. i. ff. de confessis. z per consequens non recte loquitur Ange. Tene bene menti hanc considerationem. Sed Saly. in dicta. l. iuris ordinem. dicit illum tex. debere intelligi de domicilio quod habuit tempore contractus z quando in illo domicilio contraxit. nam per contractum ibi quis dicitur sortiri forum. sed si postea mutauit domicilium an possit conueniri in loco contractus z videtur q[uo]d sic vt i dicta. l. iuris ordinem. z in. l. heres absens. §. i. ff. de iudi. quod in dubitanter dicit esse verum si ibi inueniatur. Sed eo ibi non inuenito stat dubium. si possit conueniri i loco domicilij ad quem se transfuit. z videtur q[uo]d sic per dictam. l. cum quedam puella. z dictam. l. si quis postea. z dictam. l. heres absens. §. i. Et dicit se probare ratione. quia qui certo loco dare promisit ibi contraxisse videtur. l. contraxisse. ff. de ac. z obliga. z ibi conueniri potest vt in dicta. l. heres absens. §. i. Et ratio est quia ad locum promissionis non vellet venire ideo est prouisum q[uo]d alibi conueniri possit. l. i. ff. de eo quod cer. lo. ergo bene loquitur q[uo]d in loco contractus nou potest conueniri nisi ibi inueniatur. Hanc partem dicit expresse tenere glo. in. l. i. ff. si quis in ius vocan. non ierit. z etiam sentit glo. in. l. cum quis. §. si quis. ff. de solu. z hodie est casus in. c. romana. §. contrahentes. eo. ti. li. vi. Nec obstat dicta. l. heres absens. §. i. quia ibi in quasi contractu administrationis. z sic in ratione redda. cuius veritas alibi melius reddi non potest. ideo illo casu fit remissio et ita residet ibi Saly. Adibi autem videtur q[uo]d istud voluit sentire tex. in. d. l. iuris ordinem. dum dicit posse conueniri vbi habet domicilium vel habuit tempore contractus. vnde posito q[uo]d alibi habeat postea domicilium non tamen poterit conueniri i domicilio quod habuit tempore contractus nisi ibi inueniatur z aliter sequeret q[uo]d esset locus remissioni in causa ciuili quod esse non potest vt in. c. ro-

mana. §. contrahentes. z sic si ponderetur iste tex. z. d. l. si quis postea. non sunt contra dictuz Bar. vt dicit do. Anto. hic. nam quentiri debet hic z nō vbi habuit domicilium si ibi non inueniat nisi fuisset p[re]uentus per citationem puta quia fuisset citatus ibi vbi domicilium habuit tempore contractus. Et pondera diligenter quia debet intelligi iste tex. quando alibi habuit domicilium tempore contractus. z ibi contraxit scōm Saly. vt in dicta. l. iuris ordinem. Pro certo mihi videt q[uo]d non recte intelligatur de. l. iuris ordinem. ex eo quia tex. ibi dicit vbi habet domicilium tempore conuentionis vel vbi habuit tempore contractus z sic vult ibi tex. q[uo]d lz alibi contraxerit. tamen potest conueniri in loco vbi habuit domicilium tempore contractus licet alibi contraxerit. vnde non exigit ibi tex. q[uo]d contraxerit in domicilio vt dicit Saly. z iste est verus intellectus. l. z ideo potest concludi q[uo]d reus potest conueniri vbi habet domicilium tempore conuentionis. vel potest conueniri vbi habuit domicilium tempore contractus si ibi inueniatur. Si autem ibi non inueniatur poterit conueniri vbi habet domicilium de presenti nisi fuerit p[er] citationem p[re]uentus vt hic z in. l. si quis postea. ff. de iudi. Et ista menti cōmenda. Quid si citatus coram iudice delicti non comparuit z inde decessit alibi transferendo domicilium vel accedens ad proprium domicilium dum ibi conuenitur excipit q[uo]d de hoc fuit alibi conuentus. z sic causa debet ibidem finem accipere vt hic z dicta. l. si quis postea. z. l. vbi ceptum. ff. de iudi. Bar. in. l. quis ff. de dam. infec. z in. l. sepulchri. ff. de sepul. vio. z Jo. an. in addi. spe. in ti. de compe. iudi. adi. §. i. v. sed pone. Cōmunis docentuz conclusio est fm do. Abb. hic q[uo]d non potest ita excipere quia cū iste talis contempserit citationem non potest se ex illa fundare. c. ex eo. z. c. frustra. de reg. iur. li. vi. c. olis de censu. quod procedit etiam si fuit bannitus per priorem iudicem quia bannū nō est snia condempnatoza nec absolutoria ex quo ergo nō fuit punitus p[er] priorem iudicē pōt puniri per secundū etiaz si secundus procedat ex officio per inquisitionem arg. l. i. ff. de offi. p[ro]cur. q[uo]d est bene notandū fm do. Abb. ad limitationē. d. l. vbi ceptum. Idē etiā dicit Bar. in. d. l. quis. si feci citari aduersariū meū corā vno iudice a quo nō potui hēre ius q[uo]d potero habere recursum ad aliū iudicē. nec pp hoc obstabit mihi. d. l. vbi ceptum. facit q[uo]d no. Inno. i. c. ex questione. de resti. spo. fm do. Abb. hic. Tu vide eundē do. Abb. in. c. ex tenore. s. de rescriptis. vbi fecit festū de dco Bar. in. d. l. sepulchri. vide que ego dixi ibi. Sed vnū pōdera q[uo]d ē magna dignū memoria Bar. in. d. l. quis. dixit reus contumax corā vno iudice citat[us] corā alio eōparet. et dicit in effectu ego volo p[ar]ere corā primo iudice citante z volo soluere expensas z dare fideiussores de iudicio sisti. Actor dicit z non vult. an poterit reus inuito actore p[ur]gare illā moram z decidit ibi Bar. q[uo]d nō quod dcm nō tradas obliuioni. Sed si recte ponderet iste tex. destruit illā doctrinam Bar. hic. n. d[icit] q[uo]d p[er] citationē est p[re]neta iurisdictio citantis. posito ergo q[uo]d citatus fuerit contumax. nihilominus remanet p[re]uentus. vñ videret q[uo]d posset p[ur]gare illā morā etiā actore iuito

Ita voluit Ang. in d. l. quāuis. z mouetur p. d. l. si quis postea. ff. de iudi. z dicit banc doctrinā voluisse Bnd. de cu. in l. nemo. C. de iuris. om. iudi. z l. in l. nulli. z in l. sancimus. C. de iudi. z i. l. z si post tres. ff. si quis cauti. ¶ Sed Jo. de imo. s. d. l. quāuis. tenet s̄ doctrinā Ang. dicens q. d. l. si quis postea. non loquitur in contumace z eodē modo poterit responderi ad istū tex. vt nō loquat in contumace. Tu autem sequere Ange. z mirus est q. Jo. de imo. hic non viderit Bar. nec etiam Ang. viderit Bar. in d. l. sepulchri. vbi Bar. dicit q. si contumax vult comparere coras primo iudice z soluere expensas z fideiubere de iudicio si fti q. poterit. z allegat. d. l. sancimus. C. de iudic. z per consequens Bar. fuit sibi p̄tratus Et etiā facit ratio quia per contumaciam p̄iudicat primo iudici quia deluditur sua citatio vnde h̄ non possit lucrari ex sua contumacia non tamen debet p̄iudicare iudici qui citauit arg. c. quāuis. de re scrip. in. vi. Adde etiam quod Ange. in d. l. quāuis adducit contra Bar. c. si a iudice. de appella. li. vi. vbi dicit esse casum contra Bar. ibi enī d̄ q. iudex qui grauauit si reuocat grauamen appellans tenetur redire ad suam iurisdictionem. ergo idem dicemus q. si primus iudex fuerit negligens z postea est paratus exercere iustitiam q. tenebitur ad eam redire. ¶ Et si dicat q. d. c. si a iudice. nō potest allegari s̄ Bar. ex eo q. loquitur in alio casu videlz in grauante z nos loquimur in negligēte. ergo ex sepatis nō inferatur. l. si maritus. C. de dona. in. vi. z v. c. si. quia ad hoc r̄ideo q. si est in iudice grauante ergo multo fortius idem erit i iudice negligente. nā ille q. negligit facere iustitiam nō d̄ aliquē grauare iō appellari non potest a negligentia sed bene p̄t incusari tarditas corā suo superiore vt est elegans casus in l. si. illud. C. de tempo. ap. Si ergo reuocando grauamen iudex recusat suam iurisdictionē. ergo multo fortius recusat reuocando suā tarditatem. grauius. n. est consistens in cōmittendo q. in obmittēdo vt sunt glo. multam sing. in l. auxilium. ff. de mino. z in l. si moza. ff. so. ma. ¶ Querit hic do. Card. iste tex. loquitur in reo qd erit in actore si iudicio inchoato coram vno agit corā alio. Ipse dicit idem q. in iudicij seruanda est paritas. c. ij. de mutu. peti. c. in iudicij. de reg. iur. in. vi. z sic obstabit exceptio d. l. vbi ceptum. z. c. dispendia. de regu. iur. in. vi. Ego adduco sing. glo. in. c. ij. de confes. in. vi. vbi tex. loquitur in reo contumace respondere positū onibus z non loquitur in actore z est penalis glo. ibi dicit idem erit in actore. z allego elegantē docterinam Bar. in l. i. C. de iur. z fac. ign. vbi dicit q. illud quod ibi d̄ i reo h̄ locum in actore licet aliter dixerit ibi glo. teue bec menti. ¶ Sed quid de exemplis bnius. c. quidam ponunt casus in laico facto clerico post citationē quod non procedit s̄m Philip. Tu de hoc vide Bar. in l. i. ad si. ff. de pe. z in l. idem vulpinianus. z ibi Dy. z Bar. ff. de exca. tuto. plene Jo. an. z alios in. c. i. de obligatis ad ratiocinia. Bal. in l. officiales. z in aucten. cam que sit cū monaco. C. de epi. z ele. z in l. i. C. an seruus ex suo facto. z i. l. ij. ff. si ex noxialis cā agat z per scribentes in cle. ij. de censu. z hic z p. Ange. in l. si quis postea. ff. de iudi. ¶ Nonit etiaz

10
exemplum in clerico qui transfuit se ad aliam ecclesiam. vel in clerico qui constitutus in minorib⁹ contraxit matrimonium. vel in muliere que nupit viro alterius fori vt dicta. l. cum quedam puella. ff. de iurisdic. om. in. z bec definit esse de foro originis z sit de foro mariti z hoc quo ad onera sed non quo ad omnia. l. imperator. s̄. idem rescripte runt. ff. ad municip. Ita hic dicit do. Card. Ego allego casum multam singularem in l. quoties s̄m Bar. ibi. C. de priuileg. scho. li. xij. vbi quidā habuit priuilegium pro se z filijs suis masculis z feminis descendentibus probatur ibi q. non veniunt filie maritate ex eo quia transfuit ad aliam familiam facit. l. mulieres. C. de digni. li. xij. Dixit et hic do. Card. statutum disponit q. filia non succedat patri cum fratribus. an habeat locū in filia nupta extra territorium tanq̄ nō existente de territorio q. ius dicenti extra territorium impune non pareat. l. extra territorium. ff. de iuris. om. iudi. c. ij. de p̄sti. li. vi. z fuit bec questio i facti cōtingentia s̄m eū in filia magni principis. ¶ Tu vide que plene accumulatur circa hoc do. Pet. de ancha. in repetitione. c. canonum statuta. de consti. in. xij. q. principali. z per Bar. z alios in l. canctos populos. C. de sum. tri. z si. ca. ¶ Item inducit do. Pet. de ancha. istū tex. ad. q. imposita est collecta incolis et adhuc nō est exacta. icola transfert se ad aliud ouile vtz teneat ad collectā soluendā. v̄ q. sic per istum tex. q. d̄ p̄uentus. ¶ Itē inducit ad qōez testator fecit testm̄ nulla p̄stita cautione de restituendis vsuris s̄m formam. c. quāq̄. C. de vsur. i. vi. si post testm̄ caueat vtz recoualescat testm̄. Remittit se ad deā per oēs in. d. c. quāq̄. ¶ Tu h̄as has remissiones in hoc passu Bar. in l. filio preterito. ff. de iniusto testa. z ibi Franciscū de tampo. in sua repetitione z per Jo. de imola ibi in repetitione. z per Bal. in l. posthumo. C. de cōtratab. z in l. executore. C. de execu. rei iudi. z in l. i. ff. de lega. ij. z in l. cum ita. ff. de lega. ij. z in l. vniuersa. C. de preci. impe. offe. z in l. qui soluendo. ff. de heredi. insti. z in l. certum. C. vnde cognat. z in aucten. cui relictum. C. de indicta vidui. tollen. z in suis apostillis quas fecit ad sextum decretalium in titulo de vsuris plene per do. Angelum in disputatione Astensis miles. z per Pet. de ancha. i. c. si eo tempore. de rescript. in. vi. Jo. de imo. in c. consultationibus. de dona. Ego dixi multas late in. c. quia in omnibus. de vsuris. vide per alios in p̄allegatis locis. z per do. Dominicum in d. c. quanto. dicit etiam hic do. Pet. istuz tex. posse induci ad alia multa vbiunq. persone vel rei conditione variatur z queritur de actu pendente secundum cuius temporis conditionem debeat iudicari. allegat glo. multum singularem in cle. litteras. de rescriptis. ¶ Item inducitur etiā iste tex. ad questionem vtrum bannum iudicis delicti excludat inquisitionem iudicis domicilij. do. Ant. allegat Jo. and. in additio. specu. in titulo de compet. iudi. adi. s̄. i. ver. sed pone. vbi post Jaco. de belufo decidit q. non cuius decisionem refert hic dominus Anto. vide hic per eum. ¶ Inducit etiam hic ad aliam questionem Visitans mandauit p̄iori certi loci vt pararet se ad visitationē q. statim volebat eū visitare. z mandauit ei q. de loco

111

illo non discederet tandem a suo superiori genera-
 li suscepit mandatum q̄ incōuenienti deberet se p̄-
 sentare eozam eo dubitatur an per talem actus sit
 preuentus refert hic do. Anto. consiliū Feder. de
 senis vide hic per eum z per do. Abbates. ¶ Itē
 querit hic do. Abb. quidam fuit excōicatus per iu-
 dicem domicilij sub condictione iste talis ante eū
 tum condictionis transtulit se ad alium domicili-
 um vtrum adueniente condictione si non satisfice-
 rit vt in excōmunicacione exprimitur sit excōmu-
 nicatus decidit q̄ sic. allegat Jo. an. vide hic per
 eum glo. est clara colligens q̄ per citationem per-
 petuatur iurisdicctio tam iudicis ordinarij vt hic
 q̄ iudicis delegati vt probatur in iuribus allega-
 tis in ea. sed qualis debet esse ista citatio vtruz p̄-
 tua edicta seu vnicum peremptorium Bail. z Jo.
 an. concludunt vnicam sufficere facit quod notat
 in. c. licet de offi. dele. Petr. yspanus tenet contra-
 rium. sed doctores cōmuniter sequuntur primum
 facit glo. in cle. i. de iudi. z in per. citationum. z in
 cle. i. vt lit. pen. nam per citationem negotium nō
 est integrum. vt in. d. c. licet. z citatio intelligitur
 vnica nisi aliter exprimat a lege vt voluit glo. in
 c. de illicita. xxiii. q. iij. facit quod notatur i. c. ad
 petitionem de accu. z quod voluit Barto. in. l. si
 plaribus. ff. de lega. iij. Supremo deo sit decus z
 gloria Amen. Andreas barbaria vtriusqz iuris
 doctor z miles.

Licet. Atilis ē z repetibil' hec de-
 cretalis fm̄ do. Car. z hoc
 intendit fm̄ omnes. Clerico in curia
 romana conaento non competit de-
 clinatoria fori. Posset tamen sibi ex
 causa competere ius reuocandi domum. b. d. Vel
 sic z magis ad istam fm̄ do. Abb. quisqz clericus
 potest in curia romana conueniri z licet specificē fo-
 rum ibi non forciatur. habet tamen ius reuocandi
 domum. b. d. fm̄ eum. vel sic. Clericus in curia ro-
 mana inuentus potest conueniri de negotijs alibi
 gestis ex causa tamen potest allegare ius reuocan-
 di domum. b. d. z est magis ad litteram istud sum-
 marium q̄ summariz do. Abb. Et diuiditur pri-
 mo ponitur dictum regulare. secundo exceptio. ter-
 tio exceptionis alia exceptio. secunda ibi. quia ta-
 men. tertia ibi. nihilominus qz auctor huius de-
 cretalis fuit Gregorius nonus campanus. z scdm̄
 Vincentium fuit vir excellentissimi ingenij z emi-
 nentissime scientie in vtraqz cēsurā ita dicit Vin-
 centius vt refert Jo. an. s. in proemio. grego. Et
 plus dicit philip. vt refert Jo. an. ibi q̄ sup cathedra
 piscatoris nō sedit aliqz excellētioris ingenij
 sicut dicit Archy. i. proemio sexti d. bonifacio. viij. vt
 super cathedram piscatoris non sederit homo ex-
 cellētioris ingenij deo iure optimo cogor inno-
 uare cōem intellectus doctoz z dare aliquid qd̄ nō
 fuerit nec visum nec cogitātū ab antiqua z moder-
 na iuris prudentia. Et ideo videt mibi de iure di-
 cendum q̄ hec decretalis probet q̄ non soluz cleri-
 ci sed et layci reperti in curia romana possunt con-
 ueniri de delictis alibi z de cōtratibus alibi zc. z
 per consequens decretalis ista loquatur vniuersa
 liter respectu clericoz z laycoz. z ad hoc ostendē-
 dum assumo illud fundamentū vbi cunqz ratio le-

gis est amplior z generalior dicto z disposito le-
 gis extenditur dictum z dispositum legis ad am-
 plitudinem rōnis. ista est glo. quaz oēs cōmendat
 vt singularem in cle. i. de elec. probatur in. l. patri
 filium. §. fundum. ff. de lega. iij. z in. l. cum pater. §.
 dulcissimis. ff. de lega. iij. ¶ Adodo dictus z dispo-
 situm istius decretalis ē conceptū in episcopo z sic
 in clerico z ideo fuit qz ita accidit in facto. ¶ Ado-
 do papa in decisione allegat rōnem generaliozem
 dicto z disposito. ergo sequitur q̄ dictū z dispositus
 extendetur ad amplitudinem rationis. ratio autē
 quare potest episcopus conueniri in ecclesia roma-
 na. est qz ecclesia romana est mater z magistra om-
 nium vnde non solum est mater z magistra cleri-
 corum sed etiam laycoz ergo sequitur q̄ sicut
 clericus conueniri potest in curia romana vnde cūqz
 veniat ita z laycus potest cōueniri in curia roma-
 na vnde cūqz veniat. Et si dicatur distincte sunt
 potestates. r. distin. c. qm̄. c. solite de maio. z obe-
 ergo sequit q̄ papa debet cognoscere de causa lay-
 ci qz ad hoc respōderi potest primo q̄ cōditozi ca-
 nonis subdita est omnis creatura vt voluit Inno.
 quem sequuntur omnes in. c. i. de consti. sacro di-
 cente euangelio fiat vnus pastor z vnus ouile. Et
 si dicatur q̄ restringitur quo ad spū itualia z non
 quo ad temporalia dari potest alia respōsio v3 q̄
 ecclesia romana est in hoc priuilegiata vt venien-
 tes ad curias siue sint layci siue sint clerici possint
 conueniri in curia romana. vnde potuit in sua cu-
 ria ita disponere romanus pontifex q̄ inuentus in
 curia conueniri possit. nam si ratione confederatio-
 nis inter duas ciuitates potest quis conueniri in
 ciuitate confederata d̄ eo quod alibi gessit vt ē ca-
 sus singularis in. l. non dubito. ff. de capti. z po-
 nant scribentes in. l. cunctos populos. C. de sam-
 trini. z si. catbo. none z multo fortius poterit con-
 ueniri in curia romana que est omniū mater z ma-
 gistra vt hic dicitur tex. Et adduco in medium. l. ro-
 ma. ff. ad municipa. Nam pagani illi antiqui qui
 Jesum christum non cognouerūt nec venerati sūt
 statuerunt q̄ in romana vrbē tanquam in cōmuni
 patria quilibet posset conueniri de alibi gestis se-
 quitur ergo q̄ multo fortius papa potuit priuile-
 giare ecclesiam romanam arguendo autem multo
 magis. C. de sacrosan. eccle. cum sit mater z ma-
 gistra omnium vnde licet papa non habeat exer-
 citium iurisdictionis temporalis supra laycos in
 territorijs ipsōrum laycoz nihilominus habet
 ipsa ecclesia romana ex quo mater est z magistra
 si repertantur illi layci in curia romana. est eniz ec-
 clesia romana domina. lxxviiij. distin. c. oportebat
 z sic videtur habere quandam prelacionem. c. quā-
 uis. xxj. distin. Si ergo roma erat cōmunis patria
 omnium nonne fortius debet esse cōmunis patria
 omnium curia romana maxime qz Gregorius no-
 nus qui fuit supremus in iure uir apponit illaz ra-
 tionem generalem hic licet. n. Bal. in. c. i. de for-
 ma fidelitatis in vfi. seu. dicat q̄ mundus ē nobis
 cōmunis patria nihilominus curia romana ē ma-
 ter z magistra z est intellectus ad banc decretalez
 verus z nonissimus et forte in eum erit illustrioz
 ¶ Et ideo posset sic summari. Quilibet in roma-
 na curia inuentus siue clericus siue laycus potest
 cōueniri de alibi gestis ex causa tamen iusta alle-

gare potest ius reuocandi domum. b. d. Et ex hoc
sequet mirabilis ampliatio curie romane tene me
ti. venio ad notabilia. **Nota** primo qd rone deli
cti quis foris in loco vbi deliquit. c. i. d. ra
pto. autē. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi. opoz
ter. et si recte ponderet iste tex. in verb. episcopus
vero iuncto isto principio probat qd licet quis sit cō
stitus in dignitate et delinquat in loco potest ibi pu
niri facit. l. ij. ff. de offi. presi. et quod habetur per
glo. in. c. i. ij. q. vj. et per Jo. an. in. c. eni licet. de re
gi. iur. in. vj. in mercu. et per Archy. in. c. ij. de cō
stitu. lib. vj. et plenissime per Jo. calda. in repetitio
ne. c. i. de rapto. et per Bald. et alios in anten. qua
in prouincia. C. vbi de cri. agi. oportet. Et videq
dixi in. c. si. supra de rescriptis et dicas regulā istā
et tex. istum habere locum in foro cōtentioso nō au
tem in foro conscientie licet. n. quis delinquat in
aliquo loco extra parrochiam sui presbyteri par
rochialis nihilominus non recipit de tali peccato
penitētiā in foro illius parrochie vbi deliquit s3
in foro sue proprie parrochie ista est gl. sing. et vni
ca in. c. placuit. xvj. q. i. et iste est vnus modus for
ciendi forum in loco alij quattuor modi ponuntur
infra qui examinandi sunt cum glo. Est. n. hec de
cretalis compendium quoddam et tituloz et leguz
surtis civilis. **Nota** ibi sine contractus fm modū
forciendi forum qz quis cōuenitur in loco vbi cō
traxit. l. heres abis. ff. de iudi. c. dilecti. supra eo.
et etiam vbi fiete cōtraxit. l. contraxisse. ff. de acti.
et obli. **Nota** ibi aut domicilij tertium modus
contrahendi forz ratione domicilij vt quis cōue
nitatur de negocijs alibi gestis in loco vbi habitat
c. ex parte. b. et c. postulasti. s. eod. **Nota** ibi sine
rei quartum modum contrahendi forum rone rei
site in loco de qua contendit. l. si. C. vbi rem actio
Nota ibi apud sedem apostolicam quintus mo
dus forciendi forz in curia romana et ratio reddi
t in littera qz ecclesia romana est omnium mater et ma
gistra ex quo inferitur qd etiam layci inuenti in cu
ria romana conueniri possunt qz cum omnes dicit
neminē excipit. c. si romanoz. xij. dist. l. a procura.
C. manda. et ideo Angel. non bene dixit in. l. ij. §. le
gatis. ff. de iudi. vbi dicit qd ille. §. redditur valde
vtilis pro clericis vel prelatiis vel laycis subiectis
ecclesie vel imperio quātum ad temporalem iuris
dictionē vt cōueniri possunt in curia romana. quia
salua sua honorificentia. imo omnes layci indistin
cte possunt cōueniri in curia romana pro negocijs
alibi gestis vel pro criminibus alibi cōmissis qz
cum ecclesia sit mater omnium poterit corrigere om
nes et in hoc tex. istum reputo singularem et solita
rium in iure. facit tex. in cle. i. de sum. trini. et fide
catho. in ver. mater. vbi ecclesia romana mater est
omnium. c. alma mater. de senten. excom. lib. vj. c.
basilicas. de consecra. dist. i. xij. dist. c. i. in autē. vt
ecclesia romana gaudeat spacio centum annoz in
princi. l. si. C. de sum. tri. c. reuocates. xij. di. c. dā
num ad si. de sum. tri. suis namqz operibz nos nu
trit. ij. q. vj. ad romanā et in ea renascunt per ba
ptissimū et sacramentū. xij. q. ij. c. q. abstulerit. xvj.
q. i. §. nos autē de consecra. dist. iij. c. mater. xxx. q.
iij. c. recurrat de magistris. c. i. Facit. c. i. de sum.
trini. et si. catho. lib. vj. vbi dicit mater omnium fi
delium et per illuz tex. declarat vniuersalitas isti

tex. in ver. omnium. s. fidelium. **Item** dicitur ca
put et cardo. xij. dist. c. sacrosancte. xij. dist. nō
debet in anten. de ecclesiast. titu. §. sancimus. alio
respectu dicitur filia quia sicut nō alienat sine au
toritate patris ita nec ecclesia sine auctoritate pre
lati. lxxvj. dist. c. quozuz vices vel possit dici qd
ecclesia vniuersalis dicitur mater sed ecclesia par
ticularis dicitur filia. ita dicit d. Cardina. in cle.
i. de summa trini. et fid. catho. **Ad** ibi videretur
dicendum qd vna est ecclesia omnium mater et ma
gistra et licet sint alie ecclesie inferiores nihilomi
nus sunt tanquam rami ad truncuz arboris. Ar
bor enim habet multos ramos sed vna est arbor et
vnus est truncus. Simile dicimus in sole habet
enim multos radios sed vnus est sol. ita dicamus
de ecclesia. ita sapienter dixit Ciprianus relatus
a Gratiano supremo doctore in. c. loquitur. xxij.
q. i. dicitur etiā domina. lxxvij. dist. c. oportebat.
Pondera etiam vnum qd ecclesia romana di
catur mater infidelium habitu et potentia non ta
men exercitio et per consequens dicitur et domina
et mater omnium sed quo ad fideles actu et exerci
tio sed quo ad infideles habitu et potentia subij
cio tamen me decisioni sacrosancte romane eccle
sie. **Item** ecclesia romana recipit potestatem a
deo relique vero ecclesie recipiunt ab ipsa de quo
in. c. nonit. supra de iudi. hoc voluit ius canonicū
in. d. c. renouantes. et in. d. c. sacrosancta. et in. c. an
tiqua de priuil. et hoc etiam voluit ius civile in. d.
autenti. de ecclesiasticis titulis. et in dicta autenti.
vt ecclesia romana fm Hostien. quem refert et se
quitur do. Cardi. hic. **Ex** istis ergo apparet ad
oculum qd romana curia est vniuersalis forus om
nium et clericorum et laycorū. **Nota** ibi nisi pro
alia iusta et necessaria qd ille qui vadit pro causa ne
cessaria ad curiam romanam habz ius reuocandi
domum qd ius consistit in hoc fm Hosti. qd iun
ctus dicit coram iudice citante domine non veni
ad hoc paratus remittatis me domum vbi delibe
rabo s3 paz prodest qz qd differtur si auferet et tene
tur cauere saltē de iudicio sissi et ad dies sibi assi
gnatam reuert. l. ij. §. sed si dubitet. ff. de iudi. et sic
inuentus in curia romana. vnde h3 facultatē de
clinandi forum habet tamen ius reuocandi domū
est. n. d. fia inter ius reuocandi domū et ius declinā
di forum declinat enim quis forum is qui non est
suppositus iurisdictioni alterius reuocat autē do
mum ille qui est suppositus iuris dictioni sed ex
aliqua causa legitima non tenetur tunc respōde
re et ex hoc sequitur qd ambasiatores euntes in curiā
romanā vel vocati ad curiā causa ferendi testimo
nium vel causa iudicandi vel causa prouocatiōis
exercende nō possunt ibi pueniri nec et capi pro re
prehensalijs. facit. l. ij. §. legatis. ff. de iud. habz. n.
ius reuocandi domū quod ē bene notādū pro hijs
qui vadunt ad curiā romanā cā visitandi limina
sanctoz hnt. n. ius reuocandi domū vide Ang. i. d.
l. ij. §. legat. qd limita nisi cēt actio pitura tpe pu
ta qz cēt timor ne debitor fugiat qz tūc poterit ca
pi et cōpelli vt caueat ista est gl. sing. in. l. si. C. de fe
rijs. ita dixit ang. i. l. ij. §. i. oibz. ff. de iud. limita et
i priuilegiatis et exēptis a iudice ordinaro quoz pp
est iudex. quia si repperiant in romana curia et al
legent ius reuocandi domum non debent audiri.

ita dicit Bal. in d. l. ij. §. legatis. allegat ad hoc nota. per Archy. d. in c. vocatio. v. q. ij. **U**ltimo nota ibi si tunc q̄ sicut exceptio declinatoria fori est dilatoria z debet proponi ante litem contestata. vt in c. inter monasterium de re iudi. z. e. pastoralis de excep. ita z ista exceptio allego ius reuocandi domum debet opponi ante litem contestatam. l. fi. C. de excep. ita sentit hic Inno. refert et sequitur do. Card. z do. Abb. z alij. **T**u pondera qz istud verbum tunc denotat extremitatem temporalis. c. pastoralis de exceptio. c. finem litib⁹ de dolo z cōtuma. c. ij. de cum dilectus de accu. c. ij. de sortileg. c. i. de libelli oblatio. Angel. in l. gallus in prin. ff. de liber. z postu. z in l. i. C. d. co. dicil. Bal. in auc. contra roga. C. ad trebell. Lo. roma. consilio. liij. z cōsilio. cxxxj. **N**osset nibilo minus dici q̄ verbum tunc positum hic importet tempus legationis vel alterius iuste cause z sic nō denotet principi. citationis seu actum gerendi ante litem. conte. quia licet sit dilatoria exceptio z debe at opponi ante litem contestatam. vt in c. inter monasterium de re iudi. z in l. fi. C. de excep. nibilominus est dilatoria habens causam successiuam que omni tempore allegari potest ista est glo. multum singula. in l. i. ff. de ferijs q̄ exceptio feriarum potest opponi in quocunqz actu. **N**ec obstat q̄ debuit opponi ante lit. contestatam. quia procedit respectu actus cōsummati non tamen respectu actus consummandi s̄m Angel. ibi z q̄ exceptio dilatoria habens causam successiuam possit opponi post litem contestatam respectu actus consummandi tenuit do. Anto. in c. exceptionē de exceptio. z in c. dilectus filius de rescriptis. Jaco. butri. in l. adultera. C. d. adulte. z in l. eleganter. §. si quis post. ff. de condi. indebi. Bal. in c. de testi. infra de testi. z i. l. pemptorias. C. infam. restrin. non posse. z in c. pastoralis. infra de excep. Barto. z Angel. in l. vrancus. ff. de fideiuss. Idem Bal. in d. l. eleganter. §. si q̄ post Petr. de ancha. in cle. causam de elect. Archidia. in c. ortamur. ij. q. ix. z in sūma. ij. q. vij. z per consequēs semper poterit opponere. exceptio nem iuris reuocandi domum. **V**enio ad glosas glo. i. colligit q̄ ratione delicti quis efficitur de iurisdictione alterius z colligit quattuor effectus. **P**rimus est qz delictum dat iurisdictionem ei q̄ alias non habet iurisdictionem in delincente. **S**ecundo tollit priuilegium quia non obstante priuilegio delinquentis debet puniri in loco delicti autem. qua in prouincia. C. vbi d. cri. agi oportet. **R**emittit tamen glo. ad nota. in c. ex tuarum de priuilegijs. **T**ertio qz pro delicto vbi habet domicilium vel vbi inuenietur. **Q**uarto si est crimen grane remittitur puniendus ad iudicem vbi deliquit in autem. vt nulli iudicium. §. si quis vero comprehensorum. **C**irca primum quam iurisdictionem tribuit contra delinquentem breuis est cōclusio si reperitur in loco delicti habet iurisdictionem quo ad personam z etiam quo ad bona. c. postulasti. §. eo. l. i. z autem. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi oportet. **S**i autem delinquens est extra locum delicti z iam fuit preuentus per citationem tunc potest procedi contra eum. c. proposuisti. supra eodē c. tue vt lit. non contestat. Inno. in c. preterea de dilatio. Jo. calda. in repeti. c. i. de rapto. **S**i autem

non fuit preuentus per citationem stat. **U**bitatio vtrum iudex loci in quo deliquit possit citare delinquentes in alieno territorio difficultas est maxima doctores sunt varij z discordes z forte posset adduci illud q̄ Lucano venit in ore quis iustus induit arma scire nephas vitris causa deis placuit. sed vita catoni. cōmuniter doc. cēsare ciuili te nent q̄ verbaliter citari possit in alieno territorio sed canonice tenent contrariū latissime ponit bāc q. do. Abbas post alios hic ego referam succinte. z primo illam posuit Ly. z Pe. in l. omnes. §. si vero apparitor. C. de epi. z cle. z eam disputauit senis z conclusit q̄ verbalis citatio vel per edicta fieri potest in alieno territorio sed non realis allegat. l. ij. C. de offi. prefec. vrbis. z. d. §. si vero apparitor. z ad cle. pastoralis de re iudi. que decidit contrarium dicit non posse dari responsum in pace sed transeat cum alijs erroribus canonistarum tetigit hanc. q. Barto. in extrauagan. ad repri. men. in ver. per editum. z dicit Ly. male dicere q̄ cle. pastoralis emanauerit per errorem qz emanauit in concilio vniuersali vbi interuenit copia intelligentium. z idem Bart. in l. i. ff. de requi. reis dicit q̄ cuz ipse sit de terris ecclesie romane ipse sequitur hanc partem q̄ nō possit fieri verbaliter vt per edicta nisi s̄m q̄ ibi bellissime distinguit do. Abbas hic reprehendit illam suam distinctionem z aliter saluat. d. clem. pastoralis. do. Petr. de ancha. tetigit in repet. c. postulasti supra eo. Bal. in l. fi. ff. de iurisdictione. om. iudi. z in d. l. omnes. §. si vero apparitor. Jo. an. in c. romana. §. contrahentes de foro compe. lib. vj. do. Anto. do. Cardin. z alij hic. Jo. calda. in repe. c. i. de rapto. Angel. i. l. fi. ff. de iurisdictione. om. iudi. dicit Petr. Ly. z cōmuniter legistas tenere contrarium in d. cle. pastoralis. dicit tamen sibi placere distinctionem Bart. in d. l. i. ff. de requi. reis. postea dicit egere decisione cesarea. **S**ed idem Angel. in autem. si vero criminis. C. de adult. conatus est reducere ad cōcordiam z dicit q̄ iudex nō potest extra suum territorium citare hoc procedit cū citat per nunciū vel p̄ epistolā ita vt virtus illius citationis sūmat incipiē extra prouinciā suam si autem citat per edictū positum in albo sui territorij tunc incipit se extendere extra territorium sicut infamia inchoata in territorio iudicis infamantis extenditur extra locum iudicantis qui infamiam irrogauit. z ad hanc consonantiam dicit se reducere dicta doctorū z id qd nota. in d. cle. pastoralis dicit salua sanctitate dñi pape q̄ declarauit regem Rubertū non potuisse citari p̄ imperatorem Federicū extra suum territorium apulie qd ē ecclie non bñ dixit qz Federicus citauit regē Rubertū p̄ edita posita in suo territorio quo casu virt⁹ illius citationis extenditur extra territorium. longe. n. differūt extendere z incipere z est pro certo qz cordia noua s̄ v̄ h̄e fomētū ex dictis Bald. in d. l. oēs. §. si vero apparitor vbi ē dicit Bal. q̄ potest fieri i alieno territorio si iudex illius territorij nō prohibeat s̄ i. d. cle. pastoralis p̄ prohibuit talē citationē fieri i suo territorio. **S**z idē Bal. in c. cū olim de dol. z p̄tuma. dicit q̄ iudex non potest monere extra suum territorium sed si ipse iudex sit intra suum territorium z vox eius audiat per citat⁹ extra territorium existētē dicit q̄ vox

est incorporea et ideo valebit citatio. arg. l. si. C. de
prescrip. longi tempo. sed si sit citatio per nuncius
precepto viue vocis et extra territorium non potest
fieri quia est extra auctoritatem iudicis dicentis vt i
c. romana. §. contrabentes de foro compe. et refert
se dixisse in. d. §. si vero apparitor et concludit qd ci
tatio personaliter non potest fieri extra territorium
etiam nuda voce de reali vero certum est fieri non
posse et ideo dicit qd si existens in territorio iudi
cis delicti arripuit fugas et familia potestatis inse
quebatur eum qui fugiendo intrauit territorium
alterius iudicis et familia sequendo eum illum ac
cepit in altero territorio an debeat inspicere princi
pium permissum. videtur qd sic per id quod habe
tur in. l. qd sic ait. §. si. ff. de adulte. Contrarius vi
dit esse verius quia per fugam delinquentis non pro
rogatur iurisdictio in territorium alienum ne fiat in
iuria iudicis illius territorij quod dictum est bene
notandum. Ego vidi de facto anno superiori qui
dam mutinens. habitus de territorio bononiensium
dum venisset in territorium bononi. familia pote
statis habens noticiam accessit ad eum capiendum
et in sequendo eum ingressus est territorium mutinens.
se familia accepit eum in illo territorio et reductus
est ad carceres bononi. ad mandatum dominorum
sexdecim consultus quid iuris consului illis et rela
tandus ad petitiones iudicis mutinens. vide tex. i
l. quid sit fugitiuus. §. si. ff. de edili. edic. ponit
hanc. q. Jo. an. in addi. Specu. in ti. de accusac.
Sed Barto. in. d. l. i. ff. de requir. reis distinguit qd
quando sunt plures iudices habentes iurisdictio
nes separatas et sunt sub vno principe vt diuersi p
fides diuersarum prouinciarum constituti ab vno
rege vel ab vno principe et tunc vnus preses possit
citare in prouincia alterius presidis et tunc proce
dat. d. l. omnes. §. si vero apparitor ad hoc allegat
l. quero. ff. de solati. et l. ricius et meuius. §. tutores
ff. de admi. tuto. Quidam habent iurisditiones se
paratas et vna non dependet ab alia nec sunt sub
eodem domino vt papa et imperator et tunc vnus non
potest citare in territorio alterius. et ita procedat
cle. pastoralis. de re iud. Sed debet requirere iudicem
illius territorij vt illum citet et procedit hoc
tenendo qd impertum non procedit ab ecclesia vt
tenuit Dantes poeta in sua monarchia. Sed te
nendo qd dependet ab ecclesia vt comuniter tene
tur et per ecclesias declaratum est respondet alio mo
do qd iudex potest citare in territorio alterius cui non
subest vt. d. §. si vero apparitor. sed in territorio al
terius iudicis a quo habet iurisditionem propter
eius reuerentiam citari non potest. l. iij. §. si taz vi
cinum. ff. de damno infec. et sic tenet vt in territo
rio equalis iudicis possit fieri citatio verbalis eti
am ad effectum procedendi contra personam sed
in territorio maioris iudicis a quo habet iurisdic
tionem non potest. Sed hec solatio est do. Abb.
licet videatur demulcere aures tamen non satisfacit
ad. d. cle. pastoralis quia papa ibi non firmat se
qd erat in territorio maioris iudicis imo dicit qd im
perator potuisset punire si fuisset inuentus in suo
districtu vel si fuisset ad eum remissus et sic aperte
sentit iudicem delicti non habere iurisditionem in
persona nisi reperiat in suo territorio nec habet
potestatem citandi sed debet requirere iudicem vbi

degit vt eum citet ideo dicit qd citatio non artabit
constitutum extra imperium nec fundat se qd erat
in terris ecclesie sed generaliter hoc disponit licet
postea dicat eum non fuisse requisitum vt reges ci
taret. Et ex dicto Barto. sequitur qd vnus episco
pus potest citare in dioecesi alterius etiam respec
tu persone et eum excommunicare cum vnus episco
pus non habeat iurisditionem ab alio cuius con
trarium dicit. d. §. contrabentes vbi dicitur qd non
potest iudex contractus contrabentem alibi existe
tem trahere inuitum quod tamen faceret si pos
set eum excommunicare vel aliter procedere contra
personam quia in directe hoc faceret vt dicit ibi
Jo. an. vnde tantum ibi permittitur ratione bono
rum et sic concludit do. Abb. qd non poterit citari
verbaliter extra suum territorium. Ad. d. §. si ve
ro apparitor respondet qd non loquitur in crimina
li nec quo ad effectum constringendi personam. Ad
l. ij. C. de offi. prefec. vrbis respondet qd loquitur
in hijs que fuerint obiecta seditiosis et sic i odium
seditiosis vt possunt intelligi dicta iura vt fiat ci
tatio ad effectum distringendi bona sed non per
sonam cum habemus tex. expressum in. d. cle. pa
storalis. vel intelliguntur in iudice domicili qui
potest citare quo ad omnes effectus subditos suos
licet sint extra territorium sed iudex vnus prouin
cia cum iste sit forus accidentalis non debet exten
di ad constitutum alibi nisi quatenus reperiat a
iure permissum et ita residet do. Abb. Saly. in. d.
l. omnes. §. si vero apparitor sequitur illas distinctio
nem Barto. do. Petr. de ancha. in. d. c. romana
§. contrabentes. refert motiua pauli et distinctionem
Bar. et Bal. vt merus recitator et vt agnus stetit
coram tondeute se. Et idem fecit in. d. cle. pastora
lis simile fecit dominus Dominicus in. d. §. con
trabentes. Sed do. Signorellus de homodis et
Mediolano doctor vt refert antiquitas celebri
dignus memoria repetit. l. si. ff. de iurisdictio. om.
iudi. et in pe. oppositione arguit de. d. l. omnes. §. si
vero apparitor. et de. d. cle. pastoralis. et remittit se
ad quendam dnm Jo. de sexto in. c. bone de elec.
referentem varias. doct. opi. et aliud non dixit. Re
uera illa distinctio que attribuitur Barto. in. d. l.
i. de requir. reis. ff. non fuit Barto. sed fuit pau
li de eliazaris in. d. cle. pastoralis in materia remis
sionis sciende et sic euz sua honorificetia non debuit
tacere nomen auctoris et miror qd dno Abb. et alijs
attribuentibus Bar. et refert do. Lardi. in. d. cle.
pastoralis ver. illud vide Oldra. consilio. xliij. vbi
loquitur de dicta cle. pastoralis ex eo quia fuit edi
ta tepore suo do. Lardi. in. d. cle. pastoralis i ver.
illud refert do. de rota in vltima decisione vbi in
effectu tenent qd citatio non poterit fieri in alieno ter
ritorio. Sed Abb. antiquus in. c. meminim? ad ap
pel. dicit se quesisse acutalibus vtrum ordinari
possit citare subditum suum vbiqz fuit responsus
per curiales qd non posset in curia ordinari? cita
re suum subditum postea mutant opinionem quia
multi occultabant suos excessus et sic dicit illo ca
su fuisse seruatum. Sed Raphael fulgo. in dicta
l. omnes. §. si vero apparitor dicit quod ille tex. non
facit ad materiam quia loquitur in prefecto orie
tali qui habet iurisditionem suam et sue iurisdictio

nis erat illi clerici in prouincijs vt apparet ex glo-
 ibi in verbo sententia sed non e extraneus examē z
 cognoscit per delegatos dicit tamē cōem opi. esse
 q̄ possit citare i alieno territorio qd̄ dicit sibi pla-
 cere z mouetur rōne quia pōt citare per edictū eū
 qui nō est constitutus in iurisdictione sua. l. i. ff. d̄
 requi. reis. sed quare hoc fuit institutum nō vbi vt
 legentes istas propositiones edictoz notificent il-
 li qui est in alieno territorio quid ergo differt an-
 nuncius mittat ad alienum territoriu an edictum
 proponat in territorio nisi q̄ per edictum videat
 constituere omnes generaliter nuncios z videtur
 mandare oibus vt vadant z nuncient delinquēti
 vt veniat q̄ ergo pōt generaliter multo fortius et
 specialiter. ¶ Item mouetur Raphael qz actus q̄
 est iurisdictionis per ipsum iudicem fit in territo-
 rio suo z ipsa cōmissio est interlocutoria. l. cum cle-
 ricis. C. de epi. z cleri. iudex hanc interlocutoriam
 facit in territorio suo nuncius aut̄ hūius interlo-
 cutorie est nudus minister z nunciator. l. cum q̄ au-
 tem. §. si. cum. l. seq. ff. de consti. pecu. per liberaz p-
 sonam non pōt queri actio alij vnde si dico vni-
 vade z dicas ricio si vult emere libruz pro. p. z iste
 vadit z refert ille respondet q̄ est contentus mihi
 est quesita actio ex vendito non per liberam pso-
 nam sed per meum tractum cuius iste nunci⁹ est
 nudus minister ita in proposito licet iste nuncius
 vadat z referat preceptum tamē iudex ipse dicitur
 fecisse in territorio suo sicut si iudex esset in fine sui
 territorij ita q̄ citatus potuit eum audire nōne et
 precipere potuit certe sic ita igitur potest per nun-
 cium cum nuncius nudum ministerium exerceat z
 ratione vocis z precepti iudicis sufficiat. z sic iu-
 dex per nuncium tanquam per tubam mittit pre-
 ceptum ad illum delinquentes sicut z hic per vo-
 cem. Ad cle. pastoralis dicit respondendum eē vt
 per Barto. vel dicit q̄ procedit in foro canonico
 vt seruet̄ in illo foro sed cōmunis opi. q̄traria ser-
 uetur in foro ciuili z ita dicit respondisse Oldra.
 z ita forte dicit intelligisse Bald. in. d. §. si vero
 apparitor vbi dicit q̄ papa in. d. cle. pastoralis. pro-
 hibuit d̄ iure suo ideo in suo foro stabimus sue de-
 terminationi. dicit tamē Raphael q̄ re integra cō-
 suleret iudici vt seruet modum qui practicatur vt
 iudex scribat iudici loci vbi degit delinquēs vt de-
 beat ei precipere quatenus compareat coram eo z
 sic videtur responsam ad omnia fm̄ Rapha. z sic
 voluit q̄ ante factum seruetur opi. canonistarum
 sed post factum seruetur opi. legistarū. Relati sūt
 scribētes super hoc dubitabili passu alios moder-
 nos circa hoc nō fuit mihi cure inq̄rere qz vt vide-
 tis relatores sūt z ex sua officina nihil noui afferūt
 in prospectu esset non mentioz necessaria declara-
 tio vel sacri impatoris vel su premt pastoris vt hec
 nodosa tolleret ambiguitas. Sed pro certo opi.
 Raphaelis seruit nobis de vento qz citatio p̄ edi-
 tum contra delinquentē existentem in alieno terri-
 torio fit vt afficiantur bona non aut̄ persona. vt. d. l. i. ff. de requi. reis. z sic cum sua honorificentia d̄
 perim nō bene mouetur. ¶ Item non est verum di-
 cere q̄ aliquis priuatus ex se non ad mandatū iu-
 dicis deducat in noticiam propositū editum deli-
 quenti existenti in alieno territorio z q̄ iudex mit-
 tat nuncium qz primo casu ille nō nunciat de mā

dato iudicis z sic factū illius non attribuit iudici
 sed si iudex mittat nunciū ad alienum territoriu
 factum a nuncio videtur factum a iudice z sic iu-
 dex ipse videtur citare qz per alium facit per seipz
 facere videtur. c. mulieres. de sen. excom. c. qui per
 alium de re. iur. lib. vj. z sic non bene mouetur.
 ¶ Item ista ratio sua non est eius inuentio sed su-
 it doctorū antiquozum pro qua vide Bal. in. d. §.
 si vero apitor. ¶ Item dicta ratio confunditur p̄
 d. cle. pastoralis. ¶ Item dicere q̄ ante factus ser-
 uetur opi. canonistarum z post factum opi. legista-
 ram istud est nihil z non est decidere hunc passus
 dubitabilem sed est fugere ruzorem ex supradic-
 tis ergo eliciuntur multe solutiones ad. d. cle. pa-
 storalis. Prima fuit Petr. z Ly. q̄ emanauerit
 ex errore simile dicit Saly. i. auc. cassa. C. de sacro
 sanct. eccl. Pro certo licet ista responsio damne-
 tur cōmuniter tamen mihi videtur sapere quēdaz
 contempnum sacrozum canonum z est periculosa
 z vicina heresi. Nam dicta cle. pastoralis fuit edi-
 ta in sacro concilio generali quo casu inclitus su-
 premi dei spiritus loquitur per ora eozum qui i cō-
 cilio constituti sunt tex. est elegans in. c. si ille. l. d̄
 fin. in. ver. in quibus sp̄m sanctum credimus lo-
 quutum. ergo contemnens canones editos in con-
 cilio generali contemnit sp̄m sanctum. facit illud
 quod sacro scribitur euangelio qui vos contem-
 nit z me contemnit. z ideo tex. d. c. si ille dicit q̄ est
 periculosum. caueant ergo p̄sumptuosi contemnē-
 tes sacros canones z licet reprehēdatur Ly. a do-
 ctoribus non tamen reprehēditur ita eleganter.
 ¶ Datur z secunda solutio ad. d. cle. pastoralis vt
 fiat differentia inter subditum ratione originis z
 subditum ratione contractus vel delicti quia so-
 lum contraxit in loco vel deliquit in loco ista solu-
 tio confunditur per. d. c. romana. §. contrahentes.
 ¶ Datur z tertia solutio vt distinguatur inter pe-
 nam pecuniariam z penam capitalem. z sic. d. cle.
 pastoralis procedat in pena capitali tamen repre-
 henditur per Bal. in. d. §. si vero apparitor. ¶ Da-
 tur z quarta solutio z fuit Angel. in. d. auc. si ve-
 ro criminis vt aut fit predicta z tunc afficit delin-
 quentem in alieno territorio aut per nuncius z tūc
 secus tamen hec opinio est contra casum. d. cle. pa-
 storalis. ¶ Quinta solutio fuit Barto. in. d. l. i.
 de requirendis reis vtrum prouincie sint sub vno
 rege z licet doctores transeant cum hac solutione
 tamen reprehēditur per dominum Abbatem.
 ¶ Datur z sexta solutio z fuit Barto. in dicta. l. i.
 vt distinguatur an vnus iudex debeat reueren-
 tiam alteri z isto casu non poterit citare in territo-
 rio illius. Cum ergo imperator teneatur pape ad
 reuerentiam quia imperium recognoscit ab eccle-
 sia ergo non poterit citare in territorio pape z ita
 soluitur dicta cle. pastoralis. ¶ Datur z septima
 solutio z fuit Bal. in. d. l. omnes. §. si vero appa-
 ritor vbi dicit q̄ imperator potest citare in territo-
 rio pape sed papa prohibere potest z ideo in casu
 d. cle. pastoralis papa prohibuit. ¶ Ego autem
 tam in principio q̄ in medio q̄ in fine humiliter
 subijcto me z humeros decisioni sacro sancte ro-
 mane ecclesie cum qua z vnam z moriar. Ta-
 men vt dem materiam cogitandi pondero vnum
 quod forte erit nouissimum in hac materia nam